Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Florian, Jean Pierre Claris de.; af Florian ; oversat ved Jens Kragh Høst.
Titel | Title:	Numa Pompilius : Roms anden Konge
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : trykt hos ... N. Møller og Søn, 1792
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Louise.

fra

Hans.

d. 30te November 1804.

Numa Pompilius

Roms anden Konge

af

Florian.

Oversat

ved

Jens Kragh Høst.

Første Deel.

Kjøbenhavn 1792.
Trykt hos Hofbogtrykkerne N. Møller og Søn.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Forerindring.

Iblant Frankrigs nu levende Yndlingsforfattere indtager Florian et høyt Sted. Allerede ved sin Galathée, sine Nouvelles, o. s. v. havde han vundet Roes; Numa Pompilius forøgede den. Den første Udgave trykte Didot i Paris 1786 paa papier velin i 8vo. med en typographisk Skjønhed, der overtraf alt hvad de Birminghamske og Glasgovske Trykkerier have leveret. Den var, som endeel andre Udgaver, prydet med et Tittelkobber, der forestiller Minerva i Ærens Tempel. Hun staaer

ved

ved et Alter, hvorpaa ligge nogle Laurbærgrene, og i Haanden holder hun en aaben Bog, der hviler paa disse Laurbærgrene og hvori der staaer skrevet: Telemaque. Bag hende fremstraaler en Gloria. Ved Alterets Fod knæler en Genius, der rækker Gudinden en Bog, med Navnet: Numa, paaskrevet, den hun synes at ville modtage. Under Kobberet staaer: Tu longe sequere & vestigia semper adora. Man seer af dette, sammenlignet med hvad han S. 37 lægger Ceres i Munden, at Fenelons Telemaque var det Mynster han især havde foresat sig at efterligne, og jo nærmere han er kommet dette Mynster, desmere roesværdig er hans fremlysende Beskedenhed. — Oplaget var snart udsolgt, hvorfor der maatte foranstaltes et nyt, der blev siret med nette Kobbere og endnu et i 2 Duodesbind med blot Titelkobber. Desuden udkom der Eftertryk i Lausanne, Brussel

og

og Hamburg. — I Tyskland tog man og snart fat paa den. Endnu i Aaret 1786 udkom i Basel en Oversættelse ved Fr. W. Gust. Gaupp, og i næste Aar to, en i Lübeck og en saare maadelig i Gera. De Tydske kritiske Blade bidroge og deres til at udbrede dens Hæder. Saaledes hedder det for Ex. i Allg. Litt. Zeit. 2 B. 1786 S. 376 til Slutning: "at den er overmaade skjøn i Detail og Udførelse, har fortreffelige Malerier af høyst delicat Colorit, stærktegnede og vel contrasterende Charakterer, indtagende Exempler paa høj Dyd, Menneskelighed og Ædelmod, sund Moral, og vise Raad for en Thronarving, samt en skjøn, reen og korrekt Stiil. Kort: det er tilvisse et af det nærværende franske Parnasses ypperligste Produkter". — Endnu blev den i Aaret 1789 oversat paa Engelsk i Hamb. af en F. C. A. Berg. — Ogsaa

hos

hos os er Florians Navn allerede kiendt og yndet, heels ved de nydelige to Sedler, som Skuepladsen har faaet af Hr. Staal efter Ant. Walls Omarbejdelse, deels ved Hr. Prof. Rahbeks *) Oversættelse af Hyrderomanen Stella. Dette bevægede Oversætteren til at troe, at Numa Pompilius ikke vilde være danske Læsere aldeles uvelkommen. Maatte kun Originalen ikke under hans Haand have tabt alt for meget!

*) Naar det i de lærde Efterretninger for 1792. S. 74 hedder: "I Fortalen siger Prof. Rahbek os, at en ung Mand har begyndt denne Overættelse, men at det, efter dennes Død, faldt i Hr. Professorens Lod at fuldføre Arbejdet", saa torde dette vel være en Misforstaaelse, da der ikke læses: har begyndt, men: havde tænkt paa: ikke fuldføre, men udføre.

Den 9 Junii 1792.

Jens Kragh Høst.

Numa Pompilius.

Første Deel.

Indhold

af

første Bog

Tullus, Ceres' Ypperstepræst opdrager Numa, som man anseer for hans Søn. Ceres' Højtid. Tullus underretter Numa om, at han er en Søn af Pompilius, en sabinsk Prins af Blodet. Han fortæller ham hans Moder Pompilias Historie; de sabinske Fruentimres Voldførsel; hans Forældres Død; Krigen imellem Romerne og Sabinerne; disse to Folkeslags Forening; Numas Opdragelse i Ceres' Tempel; og denne Gudindes Befaling at sende ham til Rom. Numa nedstiger i sin Moders Gravsted. Han laver sig til at rejse. Pontiserens Formaninger. Numa siger Tullus Farvel.

Numa Pompilius.

Første Bog.

Ikke langt fra Byen Cures, i Sabinernes Land, midt i en gammel Skov, hæver sig et Tempel, Ceres helliget. Alme og Popeltræer, saa gamle som Jorden, beskygge dets Top; Floden Curesa beskyller Murene og slynger sig saa gjennem Haverne ved endeel enkelt staaende Huse, der ere bygte omkring dette Tempel. I denne hellige Eensomhed tilbringer enhver af Gudindens Præster med Kone og Børn sine Dage med Bøn, med Arbejde eller i Familiekjærligheds Skjød. Beskyttede af den Guddom, de ære, nærede af den Jord, de dyrke, elskede af den Hustrue, de gjøre lykkelig, velsignede af deres Børn og i Fred med dem

selv, nyde de i behagelig Stilhed Livet, uden enten at frygte eller ønske Døden.

Den ærværdige Tullus var disse Præsters Overhoved. I en Alder af firesindstyve Aar forrettede han den øverste Offerpræsts Embede med en Ynglings Iver, en Oldings Lemfældighed. Tilbedet af dem, der levede med ham, højtagtet af alle andre, var han kun frygtet af de Lastefulde. Yndet af Guder og elsket af Mennesker, bad han sjælden for sig selv; det var altid for Enken eller for den Faderløse. Saasnart noget Uheld traf en Borger fra Cures eller en af Landboerne, saasnart Uenighed opstod i et Huus eller en Familie, tog den ulykkelige Fader, Mand, Søn, Vejen til den hellige Skov for at finde Tullus. Havde han dvælet det mindste, saa vilde Tullus have opsøgt ham. Tullus hørte hans vidtløftige Klager, trættedes aldrig ved at anhøre dem, fatte Mod i ham, trøstede ham, gav ham overflødig Hjælp og Raad. Den Ulykkelige vendte tilbage enten mindre bekymret eller mindre at beklage; og Tullus, der troede, han intet havde gjort, kastede sig ned for Gudinden og anraabte hende for denne Ulykkelige.

Tullus

Tullus havde ingen Kone mere; hans Søn Numa var Maalet for hans hele Ømhed. Det lod, som Himlen vilde belønne Oldingens Dyder ved de Gaver, den saa ødsel havde tildeelt den Unge. Numa havde næppe fyldt sit sextende Aar og besad kun sin Alders Indtagenhed og Ynde. Lydig imod sin Fader, som han ærede næsten ligesaa højt som Gudinden, brændende af Begjerlighed efter at ligne ham, studerede han Moralen ved at betragte Tullus' Handlinger. Uophørlig grundede han paa sin Religions Læresætninger og ønskede endnu at blive underrettet i alle Gudsdyrkelsens Ceremonier. Offringerne og Bønnen beskjæftigede ham i hans Fritimer; hans Kjærlighed til Tullus og til Videnskaberne vare hans eneste Lidenskaber; hans Sjæl, reen som Himmelens Blaa, gjorde ingen Forskjæl paa Fornsjelser og Pligter.

Ceres' Festdag frembrød. Hos Sabinerne helligholdes denne Fest anderledes, end i Eleusis. Alle hine Mysterier, der med saa megen Omhu skjules og som bidrage saa lidet til Menneskets Lykke, havde Tullus afskaffet. Kan den Guddom, sagde han, der allevegne viser sig for os, som hvert

Die-

Øieblik aabenbarer sig i Naturens herlige Under, kan den fordre saa mange Hemmeligheder og saa mange Prøvelser for at meddele sig de Dødelige? Bør det være vanskeligere at takke den, end at modtage dens Gaver? Nei: Ceres, der nærer os alle, elsker os alle. Den Mark, hun klæder med Ax, vorder et Tempel for Agerdyrkeren og i den hele Verden bør man tilbede den, hvis Velgjerninger skjule Jorden.

Efter dette Begreb har Tullus med sin Konges Samtykke indrettet Ceres' Høitid. Hvert Aar, før Høsten begynder, samle alle Landmænd i deres smukkeste Klæder sig i Staden Cures. Derfra gaae de ud til Templet. Fløitespillerne aabne Toget; derpaa komme unge Piger, der paa Hovedet bære i Kurve, prydede med Blomster, rene Offere til Gudinden. Efter dem følge Landboernes Børn, i hvide Klæder, krandsede med Kornblomster, de fremlede det slugne Dyr, der nærer sig med Egens Frugter. Denne talrige Trop, stolt af at bevogte Slagtoffret, stræber at paatage sig en tvungen Alvorlighed, der idelig afbrydes ved deres støjende Glæde. Deres Fædre følge dem med langsomme Skridt,

byde

byde dem at tie og tilgive gjerne deres Mangel af Lydighed; hver af dem bærer i Hænderne et Reeg, sin Høsts første Grøde. Fyrsterne, Heltene, Øvrighedspersonerne have ingen Forrang paa denne store Dag, ærbødigen vige de Pladsen til dem, der have opfødt dem.

Tullus og hans Præster oppebie dem ved Indgangen af den hellige Skov. Den unge Numa, krandset med Narsisser, i en Linnetkjole, vandrer ved Tullus' Side. Han seer paa ham, han bemærker de Taarer, den Gamle søgte at skjule. Mere nedslagen ved sin Faders Kummer, end om han selv havde følt den, dover han ikke for saa manges Øine, og ved en saa højtidelig Ceremonie, at kaste sig i hans Arme og spørge om Aarsagen til hans Taarer; men hans Taushed, hans ømme, urolige Mine udtrykke nokfom, hvad der foregaaer i hans Sjæl. Numa, ellers altid saa opmærksom, saa fordybet i de hellige Ceremonier, Numa seer nu kun sin Fader, tænker kun paa ham, glemmer alle sine Forretninger, og hans Øine, der stræbe at udgrunde Aarsagen til Tullus' Taarer, ere selv formørkede af Graad.

Man

Man kommer til Templet. Tullus nedkaster sig for Gudinden, byder hende første Grøden og udbryder: Menneskenes Moder, det er dig, der lader disse Neeg voxe, og din Fader Jupiter, der indgiver os Ærefrygt for Guderne og Erkjændtlighed mod dem. Udødelige Guder, eders egne Velgjerninger byde vi eder; forsmaaer ikke vore Offere. Eders Algodhed give vore Marker Frugtbarhed, vore Legemer Styrke og vore Sjæle Retskaffenhed.

Efter denne Bøn strøer Tullus det hellige Korn over Slagtofferet, drejer dets Hoved mod Himmelen, offrer det, og lader det ganske fortæres.

Efter Offringen nedlægge Landmændene deres Neeg. Mine Brødre, tiltaler Tullus dem, thi og I ere Ceres' Præster, disse Gaver tilhøre Gudinden, det vil sige: de Fattige. Gudernes Præster ere ej andet end de Fattiges Skatmestere; I ere deres Velgjørere. Nævner mig derfor den Olding blant eder, der i Aar tillige med mig bør sørge for de Ulykkeliges Lindring. Det er billigt, at jeg aflægger eder Regnskab for de Gaver, I levere mig til dem. Landmændene der alle kjænde Tullus' Retskaffenhed, vægre sig for at

sætte

sætte ham en Medopsynsmand ved Siden; men Tullus paastaaer det, og dette Valg ender Høj-tideligheden.

Numa brændte af Utaalmodighed efter at see sig ene med sin Fader. Næppe er Tullus gaaet ud af Templet, før hans ømt elskende Søn omfavner ham. Min Fader, sagde han, du har Sorger, og jeg kjænder dem ikke! Ak! jeg føler det alt for vel, at jeg i min Alder ikke tør haabe at kunne lindre dem; men jeg kan i det mindste tage Deel i din Sorg; og jeg maa endelig græde, saasnart jeg seer dine Taarer flyde. Elskede Søn, svarede Tullus ham; thi aldrig vil jeg give Slip paa dette søde Navn, jeg har desværre! alt for megen Aarsag til at fælde Taarer, jeg skal skilles fra den, jeg elsker mere end Livet. Du vil forlade mig? udbrød Numa skjælvende. — Nej, min Søn! nej, elskede Søn: det er tvertmod dig der..... Han kunde ikke tale ud, dybe Suk qvalte hans Stemme. Han tog Numa ved Haanden, og førte ham ind i Skovens eensomste Vraa; der satte de sig paa en Græsbænk, og den Gamle tiltalede ham saaledes:

Numa,

Numa, Du er ikke min Søn..... Ved disse Ord spreder Dødsbleghed sig over Ynglingens Ansigt, og hans Haand bæver i Tullus' Haand. Ypperstepræsten blev det vaer, trykkede ham til sin Barm og foer fort: Dog jeg vil bestandig være din Fader; dette Navn er mig ligesaa dyrebart som dig. Men hør Historien om din Fødsel, og lær at kjende, til hvilken høj Bestemmelse Himmelen har kaldet dig.

Numa omarmer ham, og svarer intet, han hører paa ham med en dyb Taushed, slaaer Øjnene ned, og hans Mine synes at sige Tullus: Intet kan opveje mod den Lykke at være din Søn. Min Søn, blev Ypperstepræsten ved, dit Liv skylder du Pompilius, en Prins af vore Kongers Blod, som ved sjældne Dyder vandt Guders og Menneskers Yndest. Den skjønne Pompilia af Heraklidernes gamle Slægt, havde i ti Aar været hans Gemalinde. Intet fattedes dette lykkelige Par, uden et Pant paa deres kjærlige Forening. Pompilius ønskede det ivrig, og den samme Pompilia, hvis Gemal altid var Gjenstanden for hendes Ønsker, kom hver Dag i Templet at nedkaste sig for Ceres, væde med sine Taa-

rer Trinnene paa hendes Alter og udbede sig, som den eneste Naadesbeviisning den Lykke at faae en Søn. Jeg traf hende engang i Helligdommen. Hun bad med saa megen Varme, at hun ej bemærkede mig, jeg hørte hende udtale disse Ord: Velgjørende Ceres, har din Fader Jupiter bestemt mig et langt Liv, saa udvirk heller hos ham at jeg maa døe i min Alders Blomster, naar jeg kun efterlader min Gemal en Frugt af vor rene Kjærlighed. Ja, mægtige Gudinde! tag alle de Velgjerninger tilbage, Du har beviist mig, bersv mig alle dem, Du har bestemt mig, og giv mig i deres Sted et Barn. Maatte jeg kun høre det skrige, maatte jeg see det, holde det i mine Arme, trykke det til mit Hjerte, kysse det tusinde Gange, vise min Gemal det, svømmende i Glædestaarer! da vilde jeg gjerne døe: jeg skulde døe Moder, længe nok havde jeg da levet. O Ceres! hører Du mine Bønner, skjænker Du mig en Søn, saa sværger jeg paa dette Alter at hellige ham til Din Tjeneste, at lære ham at prise Dit Navn saasnart hans Tunge kan udtale det, at lade ham opdrage i dette Tempel, for der at tjene Dig alle sine Dage;

Og

Og! Du vil værdige ham at være hans Moder, naar Pompilia er ikke mere.

Mine Taarer flode ved at høre denne Bøn. Jeg faldt paa Knæe ved Siden af Pompilia, forenede mine Ønsker med hendes og anraabte Gudinden om at bønhøre os begge. — Ak! hvor den Velgjerning blev dyrt betalt!

Kort Tid efter kom Pompilia til mig og lod mig vide, at hun var frugtsommelig. Hvo skulde kunne udtrykke hendes overgivne Glæde? Den nærmede sig Raserie. Otte Maaneder skulde endnu forløbe førend det heldige Øieblik, hun længtes efter, og alt Barnetøjet var allerede færdigt. Iversyg og stolt af Modernavnet vilde hun, at alt det, hendes Søn skulde bære, var hendes egne Hænders Arbejde. Hun forbød sine Slavinder at dele den Lykke med sig at arbejde for hendes Søn. Haabet om selv at give ham Die, fordobblede hendes Længsel efter hans Fødsel: og den samme Pompilia, beruset af Moderkjærlighed, kom oftere i Templet for at takke Gudinden, end hun var kommen der for at erholde Gjenstanden for sine Ønsker.

Ende.

Endelig nærmede sig den niende Maaned, hun saa meget havde længtes efter, da den Romulus, hvis Navn ikke er dig ubekjændt, i Sabinien lod udsprede, at han, for at indvie sin Stad Rom, der ganske nylig var bygt, vilde lade opføre nogle Skuespil til Guden Consus' Ære. Du veed, min Søn, hvilken Ærefrygt vi have for denne Gud. Din gudfrygtige Moder vilde ikke lade nogen Lejlighed gaae forbi til at ære de Udødelige; hun vilde bivaane disse Lege; og den alt for fojelige Pompilius ledsagede hende did.

Den største Deel af vore Sabiner fulgte Pompilius. Vore Koner, vore Døttre løbe til Rom i Højtidsdragt. Ak! vore brave Borgere vare langt fra at fatte Mistanke om den Snare, man havde stillet for dem; de havde ingen Vaaben med. Uden Mistillid trine de ind i Circus, hvor Romulus thronede paa en prægtig Domstoel. Deres Koner og deres Døttre tage Plads ved Siden af dem, utaalmodige efter at see Offringen, søge deres Øine efter Offerdyret; det var dem selv man havde bestemt dertil.

Efter et Tegn givet af deres Konge, drage Romerne deres Sværde og spærre alle Udgange.

De

De bestyrtede Sabinerinder kaste sig i deres Fædres, deres Brødres, deres Mænds Arme; men Romulus' vilde Soldater styrte midt ind paa Kampepladsen; med Sværdet i Haanden, og funklende Øine true de Mændene, smigre Qvinderne, og bortføre Sabinerinderne, som hungrige Ulve tage de skjælvende Faar. Forgjeves udstøde de Ulykkelige gjennemtrængende Skrig, og forlange at dø: forgjeves kaste vore rasende Medborgere sig, uden at huse de ere værgeløse, over Ransmændene, tage fat paa dem, brydes med dem, rive dem Sværdet af Haanden, og farve Jorden med Romerblod: de talrigere Romere nedsable dem, der sætte sig til Modværge, jage hele Resten paa Flugt, skjule i Rom deres Bytte; og vore Sabiner komme trøstløse, blodige, fulde af Saar, overvældede med Smerte og Skam, tilbage til Cures for at bringe denne gruelige Tidende og berede sig til Hævn.

Fra Larmens første Øieblik havde din Fader Pompilius, der bar sin Kone i sine Arme, forsøgt at bane sig Vei midt igiennem Ransmændene. Han var nær ved Udgangen af Circus, da et Corps Romere sætter efter ham, holder

ham

ham an, og river hans Hustrue fra ham. Af Raserie og Fortvivlelse udstøder Pompilius et Skrig. I Øieblikket bemægtiger han sig et Sværd, og Romerne, der omringe ham, ere alt faldne under hans Hug: han løber, hugger, faaer selv Hug. Dog finder han igjen sin Pompilia, nedlægger hendes Rover, faaer sin Elskede igjen, slutter hende i sine blødende Arme, trøster hende, giver hende Mod, og til Trods for de rasende Romere, til Trods for de Pile, der regne ned paa ham, flygter han ud af Circus, omarmer din ulykkelige Moder, søger at kalde hende tilbage til Livet, glad over at have reddet hende. Saa styrter Numidiens Løvinde, naar den langt fra seer den uforsigtige Jæger, der røver dens Unger, rasende, brølende, med funklende blodgjerrigt Øje, hen imod den Ulykkelige, der forgjeves slipper sit Bytte; hun indhenter ham, sønderslider ham og slænger rundt om sig hans bævrende Lemmer; strax viger hendes Harme for Kjærligheds Følelser, hun iler til sine Unger, smigrer for dem brøler af Glæde, slikker dem med sin endnu blodige Tunge, lægger sig ned for at være dem nær-

mere

mere, giver dem at die, medens hendes Muskler endnu skjælve af den dæmpede Vrede.

I saadan Tilstand befandt Pompilius sig. Uagtet hans dybe Saar, uagtet hans Blod flyder strømmevis, naaer han endelig til dette Tempel. Ved Foden af Gudindens Alter nedlægger han sin søde Byrde: beder Ceres at redde og beskytte den, som han anbetroede hende; og efter at have bragt sin Bøn til Ende, falder han, forblødet, udmattet ved Anstrængelsen og Smerten, om paa Marmorgulvet og døer.

Jeg lod strax din Moder bære bort. Man bragte hende i mit Huus, hvor hun kom til sig selv igjen. Hendes første Ord var Navnet Pompilius, hun spørger om sin Gemal, hun vil see ham, hun vil opsøge ham. Forgjeves haaber jeg at berolige hende og dølge hende din Faders Død, ved at forsikre hende at han er Romernes Fange. De Taarer, jeg fældte, hendes Anelser, alt siger hende at jeg skuffer hende. Hun udbryder i Smerteskrig, forkaster al Hjælp, river sig løs af vore Arme for at døe paa Pompilius' Liig.

Saa mange Stød, saa mange Ængstelser fremskynde det Øieblik, da du skulde see Dagens

Lys.

Lys. Fødselsveerne overfalde hende, de grumme Ilithyier *) martre hende med alle deres Smerter, hun ligger under, og det Øieblik, da du fik Livet, var din Moders Dødsøieblik.

Ved disse Ord kaster Numa sig i Tullus' Barm: og den gode Gamle, der føler at hans hvide Haar ere ganske vædede af den Unges Taarer, bryder af for at græde med ham.

Strax derpaa farer han fort i sin Fortælling: jeg lod søge efter en Amme, der kunde holde Livet op i dit svage Legeme; thi ved din Fødsel lod det til, at du ikke vilde overleve dine Ulykker. Du skreg jammerlig og dit blege Ansigt syntes at forkynde din Henfart. En Bondekone, den gode Amyklea, kom og tilbød sig: og hun opholdte dit Liv mere ved sin omme Forsorg, end ved sin Mælk.

Jeg beskjeftigede mig da med din Moders og hendes Gemals Begravelse. Jeg beredte et Baal. Jeg samlede Stadens og Landets Indvaanere, vor gode Konge Tatius anførte dem i Sorgedragt. Krigere, Borgere, Bønder, alle begræd din værdige Fader, alle ønskede got over hans

*) Gudinder for dem der ere i Barnsnød, see Pindars 7de Nem. Sang.

hans Søn. Pompilius' Liig blev brændt ved Siden af hans Gemalindes. Jeg samlede deres Aske i en Sølvurne og denne Urne blev hensat paa et Gravmæle i Templets lonligste Vraa — Jeg maa see det, min Fader! raabte Numa: jeg maa see dette Gravmæle: Du maa tillade mig at græde der, at røre ved denne saa dyrebare Urne. Ja, min Søn! sagde Ypperstepræsten, vi vil stige derned i Dag.

Dine Forældres Død blev hævnet. Vore brave Sabiner, opbragte over Forræderiet og Beskjemmelsen, gribe til Vaaben, og under Tatius' Anførsel rykke de mod den troløse Stad. De fejge Ransmænd have ikke Mod til at gaae vor Hær i Møde, de skjule dem bag deres Mure. Tatius belejrer dem og i Hast bliver han ved et heldigt Forsøg Herre over Fæstningen. Tvungen til enten at slaaes eller at romme Staden, tilbyder Romulus en Trefning ved Foden af det Kapitolium, der, saa siger man, engang skal beherske Verden. Tatius tager derimod, og vore Sabiner der hige efter at bade sig i disse troløses Blod, gaae løs paa de Romerske Tropper med al den Magt, Raserie skjenker Tapperhed. Fienderne ere adspredte; men Romulus samler dem igjen. Romulus by-

der

der Sabinerne Spidsen, med høj Røst anraaber han Jupiter Stator: og dette hellige Navn og hans Exempel bringe hans flygtende Krigere tilbage. Nu kommer Raden til Romerne at gjøre Angreb, Skammen opluer deres Mod, Lanserne krydse hinanden, Skjoldene støde sammen, Forfærdelsen og Nederlaget tage til, og de hidsige Kæmpere kan ikke gjøre et Skridt uden at træde paa en Fiende.

Sejeren, længe uvis, hælder endelig til Retfærdighedens Side. Vor modige Konge Tatius og hans uforfærdede Feltherre Metius gjennembryde anden Gang Middelpunktet af den Romerske Hær. Jorden er bestrøet med Liig, Sabinerne ere i Begreb med at vorde Sejerherrer: kun et Øieblik og det er ude med Rom og Romulus, da det uformodentligste Tilfælde river os Sejeren af Haanden.

De samme Sabinerinder, Romerne under de Consualiske Skuespil havde ranet, styrte med udslagne Haar, forgrædte Øine, udstrakte Arme, under ynkelige Skrig, midt ind iblandt de Stridende. Sværdene, de med Blod farvede Spyde, Vaabenbraget, Blodbadet, intet skræmmer

dem. Hold inde! skrige de: hold inde! gjører Ende paa en Krig, der er mere unaturlig end en Borgerkrig. I fægte for os, og ethvert af eders Hug gjør os til Enker eller Faderløse. Elske I os, I som gav os Livet, saa opoffrer ikke vore Mænd: og I, der have svoret os en evig Kjærlighed, skaaner eders Koners Fædre. Tænker paa, at vi under vort Hjerte bære Panterne paa eders Forening: Romere, eders Koner ere Sabinerinder: Sabiner, eders Dattersønner vorde Romere. Hører da op med at myrde hinanden. I ere ikke længere to Folk, een Familie udgjøre I. Eller hvis I tørste saameget efter Blod, saa begynder med at bryde og løse alle de Baand, der bor forene eder: dræber eders Døttre og eders Koner og fuldender saa Værket med at myrde hinanden over deres Liig. Dette Optrin, disse Ord, Sabinerindernes Taarer og Skrig forjage Vreden af alle Hjerterne. De stridende holde inde, betragte hinanden, og undre sig over, at de ikke hade hinanden længer. Sværdet bliver ved at være hævet over den, det truede; Spydet bliver holdt tilbage, Pilen falder af den slappede Bue, uden at udskydes. Sabinerinderne kaste sig over Vaabnene og

tage

tage dem uden Møje fra deres Fædre og deres Mænd. De gribe deres Hænder, som de dække med deres Kys og væde med deres Taarer, med disse Taarer afvaske de det Blod, hvormed disse Hænder ere farvede; og bringe dem endelig til Foreening. Ved det hver Sabinerinde paa eengang omarmer en Romer og en Sabiner, bringe de de to Fienders Ansigter sammen, og nøde dem endelig til selv at omfavne hinanden.

Fra nu af ingen Krig, ingen Hævn mere. Kongerne tale med hinanden, og blive enige om, at de to forenede Folk herefter skulle udgjøre eet, og at Tatius og Romulus skulle sidde paa een Throne og dele Enevælden. Man sværger Freden, man yder Jupiter, Solen, Jorden Offre, og de to sammenblandede Hære lade sig lede af Sabinerinderne, rykke under mange Glædesraab fra alle Kanter ind i Rom, og synes stoltere, mere sejerrige ved at være overvundne af ømme Følelser, end om de havde havt deres Harme at takke for Sejeren.

Imidlertid voxte du op under mine Øine, ansaaes for min Søn, jeg bestyrkede selv en Vildfarelse, der stemte overeens med mine Følelser

og

og din Moders Løfte. Fra dit fjerde Aar fulgte du mig i Templet, i en Indviets Dragt, og bar i dine svage Hænder Guldrøgelsekarret. Din Blidhed, din Ynde indtog vore Præster, der alle misundte mig den Lykke at have givet dig Livet. Hvor ofte har jeg ønsket denne Lykke! I hele femten Aar, Numa, har Livet kun været mig dyrebart for at elske dig; og hvor stor end min Kjerlighed er til Dyden, ifald du seer mig øve den med Iver, saa skeer det i det Haab, dyrebare Søn, at Guderne vil belønne dig derfor.

Jeg høstede snart Frugten af den Omhu, jeg havde baaret for dig. Fra din spædeste Barndom yttrede dine gode Egenskaber sig. Jeg behøvede aldrig at indgyde dig nogen ædel Følelse, de vare dig alle medfødte. Moralens Grundsætninger stode prægtede i din Sjel, førend jeg underviiste dig deri; og Fornuften sagde dig alt, hvad Erfarenhed havde lært mig. Traf det sig, at jeg, til en Prøve gjorde dig et Spørgsmaal, der forekom mig vanskeligt, saa var dit Svar altid klarere, mere bestemt, end det, jeg havde bereedt mig paa. Tidt, naar jeg troede at have givet dig en vidtløftig Underviisning i Moralen,

oplyste

oplyste dine korte Bemærkninger mig, og ved Samtalens Ende var det Læreren, der havde faaet Underviisning. Du kjendte alle vore Hetruriske Philosophers Videnskaber og plejede at sige til mig: O Fader, hvor alt dette dog er lidet; og dette lidet lader endnu Tvivl tilbage! Dyden ene er vis, og den Bog, hvoraf vi lære at kjende den, have vi altid med os, denne Bog er vort Hjerte; lader os raadspørge det ved hver en Handling i vort Liv, lader os følge hvad det byder os og da kunne vi aldrig fare vild.

Jeg omarmede dig med Henrykkelse; men vovede ikke at rose dig. Jeg frygtede at opvække hos dig den Last, der vanhelder alle Fuldkommenheder, der begynder med at betage dem Glandsen og ender næsten altid med at nedbryde dem: Forfængelighed. O min Søn! tag dig i Agt derfor dit hele Liv igjennem; hus vel paa, at det er den, der skader Fuldkommenheder meest, da den betager dem deres Elskværdighed.

Med Glæde saae jeg dig undgaae denne Fare. Hver Dag blev du bedre og hver Dag mere beskeden. Bedraget af den offentlige Stemme og fremfor alt af mit eget Hjerte, holdt jeg

mig

mig selv for din Fader, og jeg gjorde Regning paa at afstræde dig Ypperstepræsteværdigheden: alle vore Præster, alle vore Borgere frydede sig forud derved. I tre Dage, min Søn, betager et himmelsk Orakel mig dette Haab. Ceres, Ceres selv, aabenbarer sig hver Nat for mig og byder mig med en alvorlig Stemme at sende dig til Rom og bekjendtgjøre din Herkomst. Forgjeves vovede jeg, knælende for Gudinden at andrage hende min Frygt og gjenkalde din Moders Løfte. — Jeg har ingenlunde antaget dette Løfte, svarede mig Jupiters Datter, Numa skal ikke være min Præst, hans Bestemmelse kalder ham højere. Numa skal tjene mig bedre paa en Throne, end ved mine Alteres Skygge. Han vandre til Rom, og din Ømhed for ham modsætte sig ikke længer Himlens Beslutninger.

Denne, min Søn! er Grunden til de Taarer, du under Offringen saae mig fælde. Vi maae underkaste os, vi maae skilles ad, Numa, Ceres befaler det, vi bør lyde.

Den omme Numa svarer Tullus intet, men betragter ham med Taarer, løfter Øinene til Himlen, og synes at vakle imellem sin Fader og

Guder-

Guderne, men den Gamle sætter Mod i ham, og Numa beslutter at rejse. Han tager Tullus' Haand trykker den sagte med sin, min Fader, ere hans Ord, du har lovet mig at føre mig ind i Pompilius' Gravsted, og at lade mig med Ærefrygt kysse den Urne, der gjemmer min Moders Aske. Følg mig, svarede Ypperstepræsten ham, jeg vil strax bringe dig did.

Nu gaae de hen til Templet.

Bag Gudindens Alter var en Port af Metal, hvortil Tullus ene havde Nøglen. Han aabner den, stiger nogle Trin ned, sukkende følger Numa ham. De komme i en underjordisk Hvælving, hvor en eneste Lampe lyser. Her saae man paa et Gravmæle af sort Marmor med simpelt Arbejde og uden Indskrift, en Sølvurne omhyllet af Sørgeflor. Ved Siden af Urnen laae en Seddel, et Sverd, og gule Haarlokker. Numa havde kastet sig paa Knæ ved Indgangen af denne Hvælving. Tullus tager langsom Urnen op, rækker Ynglingen den, og taler med sagte Stemme saaledes: min Søn, kys disse hellige Levninger, ror ved denne Urne der indslutter den bedste Moders, den kjerligste Mands Aske. Deres Øjne ere i

dette

dette Nu fæstede paa dig, fra de elysæiske Marker betragte de dig, og Synet af deres Sons kjerlige Ærefrygt er dem mere end alle de himmelske Fornøjelser, der omringe dem.

Numa holdt Urnen i sine Hænder, vædede den med en Taarestrøm, trykkede den til sit Hjerte, og det forekom ham, som denne saa dyrebare Aske fik Liv. O hvor det smertede ham at levere den tilbage til Pontifexen (Ypperstepræsten) og hvor hans Hænder rækkede efter Urnen, da den forlod ham.

Tullus sætter den igjen under Floret, og tager Sværdet, Sædlen og Lokkerne. — See her, Numa, det Sværd, der forsvarede din Moder og Fædrelandet, som Vreden aldrig trak, og som kun Statens Fiender faldt for. Jeg overgiver dig det, min Søn, gjør samme Brug deraf, og den mægtige Ceres, som jeg havde helliget det til, lade alle dem falde under dette Sværd, der true dit Liv. — Denne Sædel skrev din Moder i hendes Dødstime, den er stilet til Kong Tatius og du vil have den nødig for at faae ved Tatius' Hof den Ære, der skyldes din Herkomst. — Disse gule Lokker, behøver jeg at sige dig, at de ere din

Mo-

ders? hun offrede Ceres dem, den Dag hun fik en Søn. Numa, bær dem altid hos dig, følende Hjerter trænge til saadanne Panter paa Kjærlighed og sønlig Ærefrygt.

Saa talede han, og de stige op af den underjordiske Hvælving. Numa gaaer tilbage i Ypperstepræstens Huus og gjør Anstalter til Rejsen, lægger Linnetkjolen af, tager Togaen paa og denne Dragt klæder ham endnu bedre. Pontifexen seer paa ham, og sukker: denne ny Dragt synes ham at varsle om Farer. Denne Tanke forjager han, og beskjeftiger sig med at forsyne sin Søn med det fornødne. Hans kjærlige Forsorg bød ham tænke paa flere Fornødenheder end Numa virkelig vilde have, han røver fra sig selv for at berige ham, og af Frygt for Afslag skjuler han blant Numas Klæder den Smule Guld, han har sparet sammen. Langt fra ham, behøver jeg intet, sagde han; og langt fra mig vil han behøve alt.

Midlertid nærmer det grusomme Øjeblik sig, Vognen, hvori Numa skal gjøre Rejsen, er forspændt. Tullus stiger i Vognen med sin Søn, han vil ledsage ham udenfor den hellige Skov, og

midler-

midlertid meddeler hans Ømhed ham disse sidste Raad:

Tilgiv mig, dyrebare Søn, tilgiv mig min Sittren ved at see dig saa ung forlade vore rolige Sletter, og det Fristed, hvor din Uskyldighed aldria havde lobet Fare, for at beboe en Stad, selv den Viseste maatte frygte for. Der er du uden Erfaring, uden Leder, uden Raad, uden Ven; thi i din Alder har man ingen Venner, man troer at have dem, og det er desto farligere. Der er du kastet midt ind iblandt to Folk, der, foreenede ved Stadsklogskab, ere adskilte ved Karakter, og betragte sig bestandig, som to særskilte Folkefærd. Hadet er ingenlunde udslukt imellem Romerne og Sabinerne: det er det endnn mindre blant de to Herskere, end mere hinanden modsatte, end deres Folk. Tatius, den bedste blant Kongerne, din Slægtning, din Overherre, Tatius vor Afgud, saa længe han herskede blant os, mild, sølsom, fredelskende, besidder mere gavnende end glimrende Dyder, han udsver Retfærdighed og gjor got, see det er hans Levnetsbeskrivelse. Romulus derimod, som for at faae Undersaatter, aabnede en Fristad for Stratenrsvere.

vere. Romulus har beholdt sit første Folks vilde Sæder, indtaget af Krigen, henrevet af Gjerrighed, og martret af Erobringssyge, angriber og underkaster han sig alle Roms Nabofolk, det ene efter det andet. Han agter intet, elsker intet uden stine Soldater, forstaaer kun den Kunst at sejre og kjender ingen anden Storhed.

Desværre er Erobreren mere beundret, end den gode Konge, og den sande Dyd blænder mindre end den falske Ære. Du vil ikke blande dem sammen, Numa: Du vil føle hvor høit Tatius staaer over hans Medregent: og du vil ingenlunde forlade den retfærdigste blant Kongerne, Slægtningen, din Faders Ven, Pompilias Hævner, for at følge en vild Erobrer, endnu bestænkt med Broderblodet, hvis afskyelige Forræderie voldte dit Lands Ødelæggelse, og deres Død, som du skylder Livet.

Men selv Tatius' Hof er et farligt Opholdssted for dig. Du skal leve i Rom, hvis krigerske Borgere tilgive Ungdommen alt, kun ikke Mangel paa Mod, og Mod i Kampen er blot Vildhed, naar det ej har andre Dyder i sit Selskab. Du vil uden Tvivl vorde kjæk, skulde Numas Søn ikke

vorde

vorde det? men dine Sæder, disse saa rene Sæder, der har forskaffet dig Gudindens Beskyttelse, vil du vedligeholde dem, Numa? Troe mig, jeg har ingen Fordeel af at forbyde dig Fornøjelser, jeg vil ikke føre min Alders strænge Sprog, og male dig Vellysten med falske og skrækkelige Farver: nej, min Søn: Vellysten er indtagende, Naturen trækker os til den, uophørlig Kamp maa der til for at gjøre den Modstand, og jo mere følende vort Hjerte er, desto svagere er det! Men giv efter, og strax vil Samvittigheds Nag bemestre sig din Sjel, du vil tabe denne stille Fred, denne Højagtelse, denne Ærbødighed for dig selv, der give Livet Behagelighød: dit ydmygede, beskjemmede Hjerte vil ikke længere beholde sin forrige Kraft, sin forrige Kjerlighed til det Gode; og fra det Øieblik Lasten besmitter din Sjel, vil du lide den største blant alle Straffe, den at kjende Dyden og at have kunnet forlade den.

Jeg har aldrig seet Hoffet, og jeg kan ingen Underretning give dig om, hvordan man der bør opføre sig; men jeg kjender Menneskets Pligter, og Menneske bør man allevegne være. Giv de høje Stænder den Agtelse, man er kommen overeens

eens at tilstaae dem, giv Dyden, hvor den findes, den Ærefrygt den fortjener. Flye de Onde, uden at lade, som Du frygtede dem. Vær tilbageholden, selv mod de Gode. Vanhellige ikke Venskab ved at sødsle med Vennenavnet. Vej dine Ord, og overlæg, for du handler. Vær altid paa Vagt imod det første Indtryk, undtagen naar det bevæger dig til at hjelpe en Ulykkelig. Bær Ærbødighed for den Gamle og for Fruentimret, beklag de Svage og vær en Støtte for alle Ulykkelige.

Gjør Gudinden dig, som jeg haaber, lykkelig, saa underret mig derom, denne Tidende vil forlænge mit Liv; lader Himlen dig prøve Ulykker, saa tye tilbage til mig.

Under denne Tale vare de komne til Udgangen af den hellige Skov, det var der at Tullus skulde skilles fra Numa. Vognen holder og Ynglingens Øjne svømme i Taarer. Frisk Mod, bryder Oldingen ud, frisk Mod, Numa, vi sees igjen, vi sees snart igjen. Vejen herfra til Rom er kort, du skal komme til Templet igjen, jeg selv ..... Ak min Fader! udbrød Numa med taareblændte Øjne, sikkert seer jeg dig igjen. Men jeg lever

ikke

ikke mere med dig, jeg seer dig ikke mere alle mit Livs Øjeblikke. De lange Morgenstunde skulle henglide uden min Faders Omfavnelse, Dagen endes uden at høre din Stemme. Hvilken Lykke jeg nød hos dig! jeg har ikke følt den nok, har ikke takket Guderne nok derfor! nu først er det....

Gaae, min Søn! afbrød Tullus ham med en paatagen alvorlig Stemme, lad os lyde Eeres og ikke murre mod hende. Forunderligt! jeg er den ældste, jeg den svageste, og det er mig der opreiser dit Mod! troer du at jeg ikke lider fuldt saa meget som du? mener du at mit kummerfulde Hjerte —?

Ved disse Ord taber han Mælet, hans Kræfter forlade ham, han falder om i Numas Arme, hans Taarer rulle ned over Ynglingen. Men han paatager sig sin Alvorlighed igjen. Lev vel min Søn, ere hans Ord, du kommer snart og seer mig igjen, eller og jeg selv gaaer til Rom, at opsøge dig. Lev vel, glem ikke Tullus. Saa taler han, unddrager sig og gaaer med tilsomme Skridt tilbage i Skoven.

Utrøste-

Utrøstelig staaer Numa tilbage med udstrakte Hænder, tilraaber ham et tregange gjentaget Farvel, følger ham med Øjet længe efter at han er kommet ham af Syne, giver sin Ganger Tommen og tager Veien til Rom!

Anden Bog.

Indhold af anden Bog.

Paa Reisen til Rom standser Numa i en Skov og slumrer ind. Han har en uforklarlig Drøm. Han fortsætter sin Reise. Beskrivelse af Egnen om Rom og af denne krigerske Stad. Maaden hvorpaa Tatius tager mod Numa. Karakteerskildringer af denne gode Konge, af hans Datter Tatia, af Romulus og Romulus' Datter, Hersilia. Numa møder Hersilia, og forelsker sig i hende. Hans Lidenskabs første Virkning. Romulus' Gjenkomst og Sejerstog.

Anden Bog.

Sorrigfuld forlod Numa det Sted, der havde seet ham blive til, tusinde smertelige Tanker ængstede ham. Jeg forlader min Fader, sagde han, i den Alder, da han havde min Kjerlighed nødig, jeg fraſiger mig Pligter, Syſler, der ere mit Hjertes Fryd; jeg forlader min Barndoms Sælſkab og Venner — for at boe i et Land, hvor ingen vil elſke mig. Ak! Jeg føler det meget godt, at jeg ikke kan leve der. Vanſmægte vil jeg, ſom det unge Olietræ, der omplantes i en Jord, der ikke er for det, Sol og Dug gavne det ej, de viſnede Blade nedfalde af dets Grene, dets Rødder faae ingen Næring mere, det begyndte at døe ud ſaaſnart det forlod den Jord, ſom det elſkede.

Den unge Rejſende havde, opfyldt af diſſe Tanker, kun lagt to Mile tilbage, da han kom ind i en Skov, hvis Kølighed indbød til Hvile. Lokket ved Murmelen af en Bæk, der ſnoede ſig under Skyggen, byder han ſin Ganger ſtaae,

giver den til to Slaver, følger Bækken til dens Udspring, og her kommer han til en Kilde, helliget Pan. Han bøjer Knæ for Gudens Støtte, beder ham om Tilladelse at læske sig af hans Kilde, og efter at have kølet sine hede Læber, sætter han sig paa Græsbænken og slummrer ind ved Bækkens Bred.

Medens han sov havde han en Drøm. Det forekom ham, som han saae en Vogn med to Drager for at flyve imod ham fra Skyen i det Høje. I denne Vogn sad Gudinden Ceres, krandset med Ax, og havde et Kornneeg og en Segel i Haanden. Hun svævede over Numas Hoved, betragtede ham med huldе Blik, og tiltalede ham saa: Søn af Pompilia, jeg elskede din Moder, og jeg vaager over dig. Gjør et Ønske, og jeg har besluttet at opfylde det: tal, sig mig hvad du inderligst attragter, og i Øjeblikket skal du faae det. — Lad Tullus, udbrød Numa uden at betænke sig, vorde ung igjen, lad ham begynde et nyt Liv og lad aldrig — Din Begjering, faldt Gudinden ham i Talen, overstiger min Magt. Jupiter, selv Jupiter formaaer ej at gjøre en Dødeligs Liv et Øieblik længer. De grumme

Norner

Norner lyde ej hans Bud, de have afskaaret Perseus', Herkules', Guderkongens meest elskede Børns, Traad, naar Skjebnen, mægtigere end min Fader, bød deres Liv at endes. Gjør Ønsker for dig selv og vær vis paa at din Lykke udgjør Tullus'.

Nu da! huldrige Gudinde, gjør mig ham værdig: lad denne elskværdige Oldings Lærdomme spire i mit Hjerte, giv mig Viisdom: Tullus siger, det er Lyksalighed.

Jeg har forudseet din Begjering, svarede Ceres, og bedet min Syster Minerva rigelig at meddele dig sine Gaver. Dog vente du ikke at vorde hendes Yndling, som Ulysses' Søn var det. Nej, kjære Numa, ingen dødelig smigre sig med at naae den guddommelige Telemak. Det er Minervas Mesterstykke: hun torde selv ej forsøge at gjøre noget lige ved hendes eget Arbeide. Heldig endog den, der langtfra vandrer i hans Spor: lykkelig den unge Helt, som Gudinden vil værdige nogle Blik, og som indtager den anden Plads, i hvor langt han end staaer fra sit Mynster.

Ved disse Ord troer Numa sig overflyttet i Minervas Tempel. Han vil trænge ind lige til Gudinden; men en gylden Sky slutter Helligdom-

men

men for ham og bersøver ham Synet af Guddommen. Forgjeves anstrænger Numa sig for at trænge igjennem denne Sky: forgjeves anraaber han Ceres' Bistand. Ceres forkaster hans Bønner og byder ham høre: Nu taler Minerva bag Skyen: og Numa kaster sig paa Knæ, med Ansigtet mod Jorden: han troer at høre Viisdommen, der underretter ham om alle hans Pligter, han føler paa eengang en hellig Ærefrygt og en blid Overbeviisning. Men da han opløfter Øjnene og vil takke Gudinden, ere Tempel, Sky forsvundne: Numa befinder sig midt i en Skov og seer intet uden en Løvhytte, hvor en ung hvidklædt Nymfe sad paa Græsbænken og læste med Opmærksomhed. Sjelero, Oprigtighed hvilede over hendes Ansigt: Beskedenhed, Ynde, Høihed omgave hende. Saa skulde man forestille Astræa naar hun grunder paa vor Arts Lyksalighed. Numa der føler sig ved en uimodstaaelig Ynde draget hen til denne Nymfe, spørger Ceres ganske sagte, hvo denne skjønne Gjenstand er: Ceres nævner ham Egeria og ved dette Navn svinder alt.

Den Forundring og Henrykkelse Numa følte vækkede ham. Endnu ganske fortumlet af den uforklarlige Drøm kan han neppe komme til sig selv igjen. Han kaster Øjnene om sig, seer kun Pans Kilde, Træerne, Græsbænken, Bækken ved hvis Bred han slumrede ind. Han tviv-ler imidlertid ikke paa at den Drøm, han har havt, er ham tilsendt af Jupiter, og beder derfor til Tordenguden: lover Minerva og Ceres et Offer, forlader Skoven og bestiger sin Vogn.

Han rejser fort, drager igjennem Fidenaternes Land og er snart paa Roms Grund. Han skiller det lettelig fra Naboernes. Øde ere Markerne, intet uden Ukrud frembringer den udyrkede Jord: med Nød finde de svage og adspredte Hjorder Foder: ingen Mejere der indsamle Ceres' Gaver: ingen Axsankerinder, der syngende følge Landmandens Husfolk. Ingen Hyrde, der, paa Brinken af en Høj, ubekymret for sine Faar, dem hans tro Hund hindrer at adspredes, besynger paa sin Fløjte Amaryllis' Skjønhed og Landlivets Ynde. Alt er traurigt, skummelt, taust. I de øde Landsbyer seer man kun Qvinder og Oldinge. Hin begræder sin Mand, denne sin

Broder

Broder faldne i Slagene. Her nærmer en Olding uden Trøst, uden Hjelp sig Graven, han har ingen Børn mere, det sidste blev ham nys bortrøvet for at tjene i Romulus' Hær. Fortvivlet udstøder denne Olding Jammerskrig, slaaer sig i Ansigtet, udrykker sine hvide Haar, og bander sin Konges Vaaben. Der flygter en Moder med den eneste Søn hun har tilbage: hun veed at man vil komme og rive ham af hendes Arme: hellere forlader hun Fædreland, Huus, den Jordplet der nærede hende og tigger Brødet blant et Folk, der dog lader hende beholde sin Søn. Overalt vise sig Sorgens, Armods, Ødelæggelses fæle Billeder; og Romulus' Undersaatter kjende ikke Ro eller Lykksalighed, siden det Øieblik Romulus begyndte at hige efter Krigsæren.

Evige Guder, raabte Numa, saa er det da det Folk, der er saa stolt, saa misundt af sine Naboer, hvis Sejre have gjort det saa berømt og saa frygtet: ulykkeligt er det, fattigt, hundredgange mere at beklage end alle dem det har besejret. Og det er Ærens Løn! eller rettere det er den guddommelige Retfærdighed: Guderne have villet, at Erobrerne selv skulde lide det Onde

de

de volde, og at de med egen Ulykke skulde kjøbe den, hvori de styrte deres Naboer.

Numa sammenlignede nu hos sig selv den Lykke de fredelige Sabiner nøde, den Overflod, den Munterhed, der herskede paa Landet blant dem, med det Syn, der nu var for hans Øine. Han gjenkaldte sig alt det Tullus havde sagt ham om Krigen, og bad Guderne, de vilde lade fredegode Konger fødes, da med eet Synet af Rom rørte og forbauste ham. Palatinerbjerget, Hyrdernes og Ulvegets gamle Opholdssted, nu omsirklet af Mure, besat med truende Taarne, disse brede og dybe Grave, der beskjerme Tilgangen, disse utilgængelige Volde, og hint navnkundige Kapitolium, der behersker hele Staden og paa hvis Spidse Jupiters Tempel hæver sig: alt henriver Numa: han betragter, beundrer og nærmer sig.

Portene ere besatte af en Hob unge Krigere. Bedækkede med straalende Vaaben, stytte de sig paa deres Lanser, med Hovedet i Vejret, og kaste den Fjederbusk tilbage, der beskygger deres Hjelme. Selv dem de ikke true, komme de til at isne af Frygt, og det lader som de alt veed, de engang skulle undertvinge Verden. Numa kom-

mer

mer ind i Byen, overalt seer han Krigens Billed: Overalt hører han Vaabnenes Klirren. Der afløses en Vagt, hist exerceres unge Soldater: længere borte vænner man Stridsheste til Trompetens gjennemtrængende Klang. Metallerne flyde i Esserne: Skjolde, Kyradser gjenlyde paa Ambolten: Malmet toner under Hamrene. Det synes som alle Ætnas Luer ere tændte i Rom, og Cycloperne der arbeide paa at smedde Kjeder for hele Verden.

Uvant til denne Larm føler Numa Forundring blandet med Skræk. Han er utaalmodig efter at see Tatius: han spørger efter hans Palads, man viser ham det. Det var i Stadens mindst støjende Qvarteer. Den gode Tatius holdt sig langt fra Soldaterne. Han vilde elskes, ikke bevogtes: hver Time paa Dagen kunde man komme til ham, og man traf for hans Port flere Fattige end Hofmænd.

Indladt for den gode Konge, nævner Numa Ordet Tullus og leverer ham den ulykkelige Pompilias Brev. Næppe har Tatius læst det, før han udbryder i et Glædesskrig og falder det unge Menneske om Halsen. O heldige Dag for mig! udbryder han, og hvad skylder jeg ikke Pontifexen,

tifexen, der giver mig min dyrebareste Vens Søn igjen: ja jeg gjenkjender got den brave Pompilius' Træk: det er hans Øine, hans blide indsmigrende Mine. Du vil elske mig, som han elskede mig: jeg haaber det, jeg er vis derpaa. Min Alderdom frydes ved at see dig; jeg beklagede mig hos Guderne over at jeg havde kun en Datter, Guderne sende mig en Søn.

Saa talende omarmer han Numa paa ny og lader sin Datter Tatia kalde; Tatia mindre udmærket ved sin Skjønhed end ved sin Ynde, sin Beskedenhed, sin Ømhed for sin Fader. Hun kommer, Tatius forestiller hende Numa; see det er din Broder, siger han til hende, ham du bør elske som min Alderdoms Støtte: det er en Søn af den Pompilius, jeg saa ofte har talet med dig om. O salige Dage, hvor snart ere I hensvundne! Numa, du gjenkalder mig den Tid, da jeg rolig i Sabinien, et elsket Folks elskede Konge, en lykkelig Fader, Mand, Ven, saae mine Aar henglide i Tatias Moders, Pompilius' og den vise Pontifexs Selskab. Min Familie, saa kaldte jeg mine Undersaattere, var ikke saa talrig, at jeg jo selv kunde vaage over ethvert af mine Børn.

Jeg

Jeg kjendte dem alle, jeg besøgte dem ofte, og naar jeg i Pompilius' Selskab, havde gjennemfaret min liden Stat, takkede jeg Jupiter, fordi han havde givet mig et indskrænket Rige og ikke flere Undersaatter end jeg kunde gjøre lykkelige. Nu, hvilken Forandring! langt borte fra mit Fædreland, lænket til en fremmed Throne, sukker jeg alle Dage — Men jeg seer dig, jeg bør ikke mere klage. Du bliver hos mig, Numa; du vil erstatte mig, alt det jeg har mistet: og maaskee de sødeste Baand, der forsikre dig min Krone, skulle befæste min Lyksalighed. Jeg faaer nok Tid til at udvikle dig mine Planer: Nu vil jeg kun tænke paa at nyde din Nærværelse.

Saa taler den gode Konge, og hans Glæde gjør den Fornøjelse end mere levende, han naturligviis føler ved i lange Samtaler at lægge sin fri og følende Sjel for Dagen.

Hans Datter, der har forstaaet hans sidste Ord, slaaer Øinene ned, men kaster dem strax igjen paa Numa. Rørt af hans Skjønhed bemærker hun med Velbehag Blidheden i hans Træk, og hans frygtsomme og ømme Mine og hiin indtagende Ynde, Oprigtighed altid giver. Det var første

Gang

Gang Tatia betragtede en ung Mand: hun føler det, rødmer, og vender sine Øine tilbage til sit Fader. Numa, med Tankerne fæstede paa den gode Konge, kyssede hans Hænder og lovede ham blind Lydighed. Tal ikke om at lyde, sagde Tatius: jeg har været Konge mit hele Liv igjennem, men aldrig har jeg følt Fornøjelse ved at befale. Jeg følte i Tide, at man maatte give Slip paa at elskes, naar man vilde frygtes, og jeg vilde hellere have Venner end Slaver. Romulus har understøttet mig i mine Anslag: vi have deelt Kongevælden. Romulus beholdt Befalingen over Hæren, Skatternes Bestyrelse og Misgjerningers Afstraffelse. Jeg, mere heldig, fik den Pligt, at haandhæve Retfærdighed, at formindske Paalæggene, belønne ædle Handlinger, kort, min Søn alt det der gjør Kongerne Guderne lige. Jeg frygter bestandig, at min Medregent bliver den ulige Deling vaer, og at han omsider indseer, at alt det Gode blev min Deel, og han fik alt det Onde. Men, lovet være Himlen, hidtil har Romulus ikke bemærket det; og i sin Forblindelse seer han ligesaa tilfreds ud som jeg.

Jeg vil fremstille dig for denne Fyrste, saasnart han kommer tilbage fra et Tog han har foretaget sig imod Antemnaterne. Uden Tvivl besejrer han dem; thi aldrig foreenede nogen Krieger, som Romulus, Soldatens Mod med Anførerens Talenter. Hans majestætiske Udseende, hans dristige og truende Mine, hans overmenneskelige Styrke, og hin uovervindelige Tapperhed, der gjør, at han vover alt, ere intet imod hans Virksomhed. Paa en Marsch, ved en Belejring, i et Slag, er han overalt, seer alt: han gjør Planer, anordner, angriber og forsvarer paa eengang. Hans Hoved og hans Arm hvile ikke et Øieblik: denne udfører altid, hvad hint har besluttet.

Hans eneste Datter Hersilia følger ham paa hans Toge. Aldrig var nogen skjøn som Hersilia. Alle Latiens Konger have brændt af Kjerlighed til hende: og ere komne for at lægge deres Diademer for hendes Fødder; men den stolte Fyrstinde har forsmaaet dem alle. Fra sin spæde Alder, vant til Vaaben, har hun, en værdig Datter af Romulus, hengivet sig til Pallas' Øvelser. Med Hjelm paa Hovedet og Lanse i Haanden, følger hun sin Fa-

der

der i Slagene: hendes bløde Haand forstaaer at styre en vældig Ganger, der farver Tommen med sit hvide Skum, og med Forundring lyder en Herre, hvis Vægt forekommer den saa let. Uvæbnet er hun endnu mere frygtelig: disse samme Hænder, der forstaae at føre Sværdet, forstaae ligesaa got at holde Harpen, dens melodiske Toner forener hun med sin Trylleslemme og besynger sin Faders Daad, efter at have delet Farerne med ham.

Saadan er Romulus og hans Datter. Jeg har ikke sat deres glimrende Egenskaber i for svagt Lys. Hvi kan jeg ikke endnu tilføje en lang Lovtale over deres Dyder? men dem ringeagter kun Erobreren, og Romulus sætter kun Priis paa Tapperhed og Heltemod. Hans Datter, opdraget af ham i Lejrenes Tummel, har ikke kunnet undgaae en Smule Raahed i sit Væsen. Faur som Juno, har hun denne Gudindes Stolthed: og ved at erhverve sig vort Kjøns Mod og Styrke, synes det som hun har tabt af den Blidhed og Godhed, der blev hendes til Deel.

Nu da du kjender Romulus og Hersilia, kan du bestemme, om du vil fæste din Bopæl hos dem eller hos os, i deres Lejr eller i mit Palads.

Jeg

Indhold

af

første Bog

Tullus, Ceres' Ypperstepræst opdrager Numa, som man anseer for hans Søn. Ceres' Høitid. Tullus underretter Numa om, at han er en Søn af Pompilius, en sabinsk Prins af Blodet. Han fortæller ham hans Moder Pompilias Historie; de sabinske Fruentimres Voldførsel; hans Forældres Død; Krigen imellem Romerne og Sabinerne; disse to Folkeslags Forening; Numas Opdragelse i Ceres' Tempel; og denne Gudindes Befaling at sende ham til Rom. Numa nedstiger i sin Moders Gravsted. Han laver sig til at reise. Pontiferens Formaninger. Numa siger Tullus Farvel.

Numa Pompilius.

Første Bog.

Ikke langt fra Byen Cures, i Sabinernes Land, midt i en gammel Skov, hæver sig et Tempel, Ceres helliget. Alme og Popeltræer, saa gamle som Jorden, beskygge dets Top; Floden Curesa beskyller Murene og slynger sig saa gjennem Haverne ved endeel enkelt staaende Huse, der ere bygte omkring dette Tempel. I denne hellige Eensomhed tilbringer enhver af Gudindens Præster med Kone og Børn sine Dage med Bøn, med Arbejde eller i Familiekjærligheds Skjød. Beskyttede af den Guddom, de ære, nærede af den Jord, de dyrke, elskede af den Hustrue, de gjøre lykkelig, velsignede af deres Børn og i Fred med dem

selv, nyde de i behagelig Stilhed Livet, uden enten at frygte eller ønske Døden.

Den ærværdige Tullus var disse Præsters Overhoved. I en Alder af firesindstyve Aar forrettede han den øverste Offerpræsts Embede med en Ynglings Iver, en Oldings Lemfældighed. Tilbedet af dem, der levede med ham, højtagtet af alle andre, var han kun frygtet af de Lastefulde. Yndet af Guder og elsket af Mennesker, bad han sjælden for sig selv; det var altid for Enken eller for den Faderløse. Saasnart noget Uheld traf en Borger fra Cures eller en af Landboerne, saasnart Uenighed opstod i et Huus eller en Familie, tog den ulykkelige Fader, Mand, Søn, Vejen til den hellige Skov for at finde Tullus. Havde han dvælet det mindste, saa vilde Tullus have opsøgt ham. Tullus hørte hans vidtløftige Klager, trættedes aldrig ved at anhøre dem, satte Mod i ham, trøstede ham, gav ham overflødig Hjælp og Raad. Den Ulykkelige vendte tilbage enten mindre bekymret eller mindre at beklage; og Tullus, der troede, han intet havde gjort, kastede sig ned for Gudinden og anraabte hende for denne Ulykkelige.

Tullus

Tullus havde ingen Kone mere; hans Søn Numa var Maalet for hans hele Ømhed. Det lod, som Himlen vilde belønne Oldingens Dyder ved de Gaver, den saa ødsel havde tildeelt den Unge. Numa havde næppe fyldt sit sextende Aar og besad kun sin Alders Indtagenhed og Ynde. Lydig imod sin Fader, som han ærede næsten ligesaa højt som Gudinden, brændende af Begjerlighed efter at ligne ham, studerede han Myralen ved at betragte Tullus' Handlinger. Uophørlig grundede han paa sin Religions Læresætninger og ønskede endnu at blive underrettet i alle Gudsdyrkelsens Ceremonier. Offringerne og Bønnen beskjæftigede ham i hans Fritimer; hans Kjærlighed til Tullus og til Videnskaberne vare hans eneste Lidenskaber; hans Sjæl, reen som Himmelens Blaa, gjorde ingen Forskjæl paa Fornøjelser og Pligter.

Ceres' Festdag frembrød. Hos Sabinerne helligholdes denne Fest anderledes, end i Eleusis. Alle hine Mysterier, der med saa megen Omhu skjules og som bidrage saa lidet til Menneskets Lykke, havde Tullus afskaffet. Kan den Guddom, sagde han, der allevegne viser sig for os, som hvert

Die-

Øieblik aabenbarer sig i Naturens herlige Under, kan den fordre saa mange Hemmeligheder og saa mange Prøvelser for at meddele sig de Dødelige? Bør det være vanskeligere at takke den, end at modtage dens Gaver? Nei: Ceres, der nærer os alle, elsker os alle. Den Mark, hun klæder med Ax, vorder et Tempel for Agerdyrkeren og i den hele Verden bør man tilbede den, hvis Velgjerninger skjule Jorden.

Efter dette Begreb har Tullus med sin Konges Samtykke indrettet Ceres' Høitid. Hvert Aar, før Høsten begynder, samle alle Landmænd i deres smukkeste Klæder sig i Staden Cures. Derfra gaae de ud til Templet. Fløitespillerne aabne Toget; derpaa komme unge Piger, der paa Hovedet bære i Kurve, prydede med Blomster, rene Offere til Gudinden. Efter dem følge Landboernes Børn, i hvide Klæder, krandsede med Kornblomster, de fremlede det slugne Dyr, der nærer sig med Egens Frugter. Denne talrige Trop, stolt af at bevogte Slagtoffret, stræber at paatage sig en tvungen Alvorlighed, der idelig afbrydes ved deres støjende Glæde. Deres Fædre følge dem med langsomme Skridt,

byde

byde dem at tie og tilgive gjerne deres Mangel af Lydighed; hver af dem bærer i Hænderne et Reeg, sin Høsts første Grøde. Fyrsterne, Heltene, Øvrighedspersonerne have ingen Forrang paa denne store Dag, ærbødigen vige de Pladsen til dem, der have opfødt dem.

Tullus og hans Præster oppebie dem ved Indgangen af den hellige Skov. Den unge Numa, krandset med Marsiffer, i en Linnetkjole, vandrer ved Tullus' Side. Han seer paa ham, han bemærker de Taarer, den Gamle søgte at skjule. Mere nedslagen ved sin Faders Kummer, end om han selv havde følt den, vover han ikke for saa manges Øine, og ved en saa højtidelig Ceremonie, at kaste sig i hans Arme og spørge om Aarsagen til hans Taarer; men hans Taushed, hans ømme, urolige Mine udtrykke nokfom, hvad der foregaaer i hans Sjæl. Numa, ellers altid saa opmærksom, saa fordybet i de hellige Ceremonier, Numa seer nu kun sin Fader, tænker kun paa ham, glemmer alle sine Forretninger, og hans Øine, der stræbe at udgrunde Aarsagen til Tullus' Taarer, ere selv formørkede af Graad.

Man

Man kommer til Templet. Tullus nedkaster sig for Gudinden, byder hende første Grøden og udbryder: Menneskenes Moder, det er dig, der lader disse Neeg voxe, og din Fader Jupiter, der indgiver os Ærefrygt for Guderne og Erkjændtlighed mod dem. Udødelige Guder, eders egne Velgjerninger byde vi eder; forsmaaer ikke vore Offere. Eders Algodhed give vore Marker Frugtbarhed, vore Legemer Styrke og vore Sjæle Retskaffenhed.

Efter denne Bøn strøer Tullus det hellige Korn over Slagtofferet, drejer dets Hoved mod Himmelen, offrer det, og lader det ganske fortæres.

Efter Offringen nedlægge Landmændene deres Neeg. Mine Brødre, tiltaler Tullus dem, thi og I ere Ceres' Præster, disse Gaver tilhøre Gudinden, det vil sige: de Fattige. Gudernes Præster ere ej andet end de Fattiges Skatmestere; I ere deres Velgjørere. Nævner mig derfor den Olding blant eder, der i Aar tillige med mig bør sørge for de Ulykkeliges Lindring. Det er billigt, at jeg aflægger eder Regnskab for de Gaver, I levere mig til dem. Landmændene der alle kjænde Tullus' Retskaffenhed, vægre sig for at

sætte

sætte ham en Medopsynsmand ved Siden; men Tullus paastaaer det, og dette Valg ender Høj-tideligheden.

Numa brændte af Utaalmodighed efter at see sig ene med sin Fader. Næppe er Tullus gaaet ud af Templet, før hans ømt elskende Søn omfavner ham. Min Fader, sagde han, du har Sorger, og jeg kjænder dem ikke! Ak! jeg føler det alt for vel, at jeg i min Alder ikke tør haabe at kunne lindre dem; men jeg kan i det mindste tage Deel i din Sorg; og jeg maa endelig græde, saasnart jeg seer dine Taarer flyde. Elskede Søn, svarede Tullus ham; thi aldrig vil jeg give Slip paa dette søde Navn, jeg har desværre! alt for megen Aarsag til at fælde Taarer, jeg skal skilles fra den, jeg elsker mere end Livet. Du vil forlade mig? udbrød Numa skjælvende. — Nej, min Søn! nej, elskede Søn: det er tvertmod dig der..... Han kunde ikke tale ud, dybe Suk qvalte hans Stemme. Han tog Numa ved Haanden, og førte ham ind i Skovens eensomste Vraa; der satte de sig paa en Græsbænk, og den Gamle tiltalede ham saaledes:

Numa,

Numa, Du er ikke min Søn..... Ved disse Ord spreder Dødsbleghed sig over Ynglingens Ansigt, og hans Haand bæver i Tullus' Haand. Ypperstepræsten blev det vaer, trykkede ham til sin Barm og foer fort: Dog jeg vil bestandig være din Fader; dette Navn er mig ligesaa dyrebart som dig. Men hør Historien om din Fødsel, og lær at kjende, til hvilken høj Bestemmelse Himmelen har kaldet dig.

Numa omarmer ham, og svarer intet, han hører paa ham med en dyb Taushed, slaaer Øjnene ned, og hans Mine synes at sige Tullus: Intet kan opveje mod den Lykke at være din Søn. Min Søn, blev Ypperstepræsten ved, dit Liv skylder du Pompilius, en Prins af vore Kongers Blod, som ved sjældne Dyder vandt Guders og Menneskers Yndest. Den skjønne Pompilia af Heraklidernes gamle Slægt, havde i ti Aar været hans Gemalinde. Intet fattedes dette lykkelige Par, uden et Pant paa deres kjærlige Forening. Pompilius ønskede det ivrig, og den samme Pompilia, hvis Gemal altid var Gjenstanden for hendes Ønsker, kom hver Dag i Templet at nedkaste sig for Ceres, væde med sine Taa-

rer

rer Trinnene paa hendes Alter og udbede sig, som den eneste Naadesbeviisning den Lykke at faae en Søn. Jeg traf hende engang i Helligdommen. Hun bad med saa megen Varme, at hun ej bemærkede mig, jeg hørte hende udtale disse Ord: Velgjørende Ceres, har din Fader Jupiter bestemt mig et langt Liv, saa udvirk heller hos ham at jeg maa døe i min Alders Blomster, naar jeg kun efterlader min Gemal en Frugt af vor rene Kjærlighed. Ja, mægtige Gudinde! tag alle de Velgjerninger tilbage, Du har beviist mig, berøv mig alle dem, Du har bestemt mig, og giv mig i deres Sted et Barn. Maatte jeg kun høre det skrige, maatte jeg see det, holde det i mine Arme, trykke det til mit Hjerte, kysse det tusinde Gange, vise min Gemal det, svømmende i Glædestaarer! da vilde jeg gjerne døe: jeg skulde døe Moder, længe nok havde jeg da levet. O Ceres! hører Du mine Bønner, skjænker Du mig en Søn, saa sværger jeg paa dette Alter at hellige ham til Din Tjeneste, at lære ham at prise Dit Navn saasnart hans Tunge kan udtale det, at lade ham opdrage i dette Tempel, for der at tjene Dig alle sine Dage;

Og

Og! Du vil værdige ham at være hans Moder, naar Pompilia er ikke mere.

Mine Taarer flode ved at høre denne Bøn. Jeg faldt paa Knæe ved Siden af Pompilia, forenede mine Ønsker med hendes og anraabte Gudinden om at bønhøre os begge. — Ak! hvor den Velgjerning blev dyrt betalt!

Kort Tid efter kom Pompilia til mig og lod mig vide, at hun var frugtsommelig. Hvo skulde kunne udtrykke hendes overgivne Glæde? Den nærmede sig Raserie. Otte Maaneder skulde endnu forløbe førend det heldige Øjeblik, hun længtes efter, og alt Barnetøjet var allerede færdigt. Iversyg og stolt af Modernavnet vilde hun, at alt det, hendes Søn skulde bære, var hendes egne Hænders Arbejde. Hun forbød sine Slavinder at dele den Lykke med sig at arbejde for hendes Søn. Haabet om selv at give ham Die, fordobblede hendes Længsel efter hans Fødsel: og den samme Pompilia, beruset af Moderkjærlighed, kom oftere i Templet for at takke Gudinden, end hun var kommen der for at erholde Gjenstanden for sine Ønsker.

Ende.

Endelig nærmede sig den niende Maaned, hun saa meget havde længtes efter, da den Romulus, hvis Navn ikke er dig ubekjændt, i Sabinien lod udsprede, at han, for at indvie sin Stad Rom, der ganske nylig var bygt, vilde lade opføre nogle Skuespil til Guden Consus' Ære. Du veed, min Søn, hvilken Ærefrygt vi have for denne Gud. Din gudfrygtige Moder vilde ikke lade nogen Lejlighed gaae forbi til at ære de Udødelige; hun vilde bivaane disse Lege; og den alt for fejelige Pompilius ledsagede hende did.

Den største Deel af vore Sabiner fulgte Pompilius. Vore Koner, vore Døttre løbe til Rom i Højtidsdragt. Ak! vore brave Borgere vare langt fra at fatte Mistanke om den Snare, man havde stillet for dem; de havde ingen Vaaben med. Uden Mistillid trine de ind i Circus, hvor Romulus thronede paa en prægtig Domstoel. Deres Koner og deres Døttre tage Plads ved Siden af dem, utaalmodige efter at see Offringen, søge deres Øine efter Offerdyret; det var dem selv man havde bestemt dertil.

Efter et Tegn givet af deres Konge, drage Romerne deres Sværde og spærre alle Udgange.

De

De bestyrtede Sabinerinder kaste sig i deres Fædres, deres Brødres, deres Mænds Arme; men Romulus' vilde Soldater styrte midt ind paa Kampepladsen; med Sværdet i Haanden, og funklende Øine true de Mændene, smigre Qvinderne, og bortføre Sabinerinderne, som hungrige Ulve tage de skjælvende Faar. Forgjeves udstøde de Ulykkelige gjennemtrængende Skrig, og forlange at dø: forgjeves kaste vore rasende Medborgere sig, uden at huse de ere værgeløse, over Ransmændene, tage fat paa dem, brydes med dem, rive dem Sværdet af Haanden, og farve Jorden med Romerblod: de talrigere Romere nedsable dem, der sætte sig til Modværge, jage hele Resten paa Flugt, skjule i Rom deres Bytte; og vore Sabiner komme trøstiløse, blodige, fulde af Saar, overvældede med Smerte og Skam, tilbage til Cures for at bringe denne gruelige Tidende og berede sig til Hævn.

Fra Larmens første Øieblik havde din Fader Pompilius, der bar sin Kone i sine Arme, forsøgt at bane sig Vei midt igjennem Ransmændene. Han var nær ved Udgangen af Circus, da et Corps Romere sætter efter ham, holder

ham

ham an, og river hans Hustrue fra ham. Af Raserie og Fortvivlelse udstøder Pompilius et Skrig. I Øieblikket bemægtiger han sig et Sværd, og Romerne, der omringe ham, ere alt faldne under hans Hug: han løber, hugger, faaer selv Hug. Dog finder han igjen sin Pompilia, nedlægger hendes Rover, faaer sin Elskede igjen, slutter hende i sine blødende Arme, trøster hende, giver hende Mod, og til Trods for de rasende Romere, til Trods for de Pile, der regne ned paa ham, flygter han ud af Circus, omarmer din ulykkelige Moder, søger at kalde hende tilbage til Livet, glad over at have reddet hende. Saa styrter Numidiens Løvinde, naar den langt fra seer den uforsigtige Jæger, der røver dens Unger, rasende, brølende, med funklende blodgjerrigt Øie, hen imod den Ulykkelige, der forgjeves slipper sit Bytte; hun indhenter ham, sønderslider ham og slænger rundt om sig hans bævrende Lemmer; strax viger hendes Harme for Kjærligheds Følelser, hun iler til sine Unger, smøigrer for dem brøler af Glæde, slikker dem med sin endnu blodige Tunge, lægger sig ned for at være dem nær-

mere

mere, giver dem at die, medens hendes Muskler endnu skjælve af den dæmpede Vrede.

I saadan Tilstand befandt Pompilius sig. Uagtet hans dybe Saar, uagtet hans Blod flyder strømmevis, naaer han endelig til dette Tempel. Ved Foden af Gudindens Alter nedlægger han sin søde Byrde: beder Ceres at redde og beskytte den, som han anbetroede hende; og efter at have bragt sin Bøn til Ende, falder han, forblødet, udmattet ved Anstrængelsen og Smerten, om paa Marmorgulvet og døer.

Jeg lod strax din Moder bære bort. Man bragte hende i mit Huus, hvor hun kom til sig selv igjen. Hendes første Ord var Navnet Pompilius, hun spørger om sin Gemal, hun vil see ham, hun vil opsøge ham. Forgjeves haaber jeg at berolige hende og dølge hende din Faders Død, ved at forsikre hende at han er Romernes Fange. De Taarer, jeg fældte, hendes Anelser, alt siger hende at jeg skuffer hende. Hun udbryder i Smertekrig, forkaster al Hjælp, river sig løs af vore Arme for at døe paa Pompilius' Liig.

Saa mange Stød, saa mange Engstelser fremskynde det Øieblik, da du skulde see Dagens

Lys.

Lys. Fødselsveerne overfalde hende, de grumme Ilithyier *) martre hende med alle deres Smerter, hun ligger under, og det Øieblik, da du fik Livet, var din Moders Dødsøieblik.

Ved disse Ord kaster Numa sig i Tullus' Barm: og den gode Gamle, der føler at hans hvide Haar ere ganske vædede af den Unges Taarer, bryder af for at græde med ham.

Strax derpaa farer han fort i sin Fortælling: jeg lod søge efter en Amme, der kunde holde Livet op i dit svage Legeme; thi ved din Fødsel lod det til, at du ikke vilde overleve dine Ulykker. Du skreg jammerlig og dit blege Ansigt syntes at forkynde din Henfart. En Bondekone, den gode Amyklea, kom og tilbød sig: og hun opholdte dit Liv mere ved sin omme Forsorg, end ved sin Mælk.

Jeg beskjeftigede mig da med din Moders og hendes Gemals Begravelse. Jeg beredte et Baal. Jeg samlede Stadens og Landets Indvaanere, vor gode Konge Tatius anførte dem i Sorgedragt. Krigere, Borgere, Bønder, alle begræd din værdige Fader, alle ønskede got over hans

*) Gudinder for dem der ere i Barnsnød, see Pindars 7de Nem. Sang.

hans Søn. Pompilius' Liig blev brændt ved Siden af hans Gemalindes. Jeg samlede deres Aske i en Sølvurne og denne Urne blev hensat paa et Gravmæle i Templets lønligste Vraa — Jeg maa see det, min Fader! raabte Numa: jeg maa see dette Gravmæle: Du maa tillade mig at græde der, at røre ved denne saa dyrebare Urne. Ja, min Søn! sagde Ypperstepræsten, vi vil stige derned i Dag.

Dine Forældres Død blev hævnet. Vore brave Sabiner, opbragte over Forræderiet og Beskjemmelsen, gribe til Vaaben, og under Tatius' Anførsel rykke de mod den troløse Stad. De fejge Ransmænd have ikke Mod til at gaae vor Hær i Møde, de skjule dem bag deres Mure. Tatius belejrer dem og i Hast bliver han ved et heldigt Forsøg Herre over Fæstningen. Tvungen til enten at slaaes eller at romme Staden, tilbyder Romulus en Trefning ved Foden af det Kapitolium, der, saa siger man, engang skal beherske Verden. Tatius tager derimod, og vore Sabiner der hige efter at bade sig i disse troløses Blod, gaae løs paa de Romerske Tropper med al den Magt, Raserie skjenker Tapperhed. Fienderne ere adspredte; men Romulus samler dem igjen. Romulus by-

der

der Sabinerne Spidsen, med høj Røst anraaber han Jupiter Stator: og dette hellige Navn og hans Exempel bringe hans flygtende Krigere tilbage. Nu kommer Raden til Romerne at gjøre Angreb, Skammen opluer deres Mod, Lanserne krydse hinanden, Skjoldene støde sammen, Forfærdelsen og Nederlaget tage til, og de hidsige Kæmpere kan ikke gjøre et Skridt uden at træde paa en Fiende.

Sejeren, længe uvis, hælder endelig til Retfærdighedens Side. Vor modige Konge Tatius og hans uforfærdede Feltherre Metius gjennembryde anden Gang Middelpunktet af den Romerske Hær. Jorden er bestrøet med Liig, Sabinerne ere i Begreb med at vorde Sejerherrer: kun et Øjeblik og det er ude med Rom og Romulus, da det uformodentligste Tilfælde river os Sejeren af Haanden.

De samme Sabinerinder, Romerne under de Consualiske Skuespil havde ranet, styrte med udslagne Haar, forgrædte Øjne, udstrakte Arme, under ynkelige Skrig, midt ind iblandt de Stridende. Sværdene, de med Blod farvede Spyde, Vaabenbraget, Blodbadet, intet skræmmer

dem. Hold inde! skrige de: hold inde! gjører Ende paa en Krig, der er mere unaturlig end en Borgerkrig. I fægte for os, og ethvert af eders Hug gjør os til Enker eller Faderløse. Elske I os, I som gav os Livet, saa opoffrer ikke vore Mænd: og I, der have svoret os en evig Kjærlighed, skaaner eders Koners Fædre. Tænker paa, at vi under vort Hjerte bære Panterne paa eders Forening: Romere, eders Koner ere Sabinerinder: Sabiner, eders Datterssønner vorde Romere. Hører da op med at myrde hinanden. I ere ikke længere to Folk, een Familie udgjøre I. Eller hvis I tørste saameget efter Blod, saa begynder med at bryde og løse alle de Baand, der bør forene eder: dræber eders Døttre og eders Koner og fuldender saa Værket med at myrde hinanden over deres Liig. Dette Optrin, disse Ord, Sabinerindernes Taarer og Skrig forjage Vreden af alle Hjerterne. De stridende holde inde, betragte hinanden, og undre sig over, at de ikke hade hinanden længer. Sværdet bliver ved at være hævet over den, det truede; Spydet bliver holdt tilbage, Pilen falder af den slappede Bue, uden at udskydes. Sabinerinderne kaste sig over Vaabnene og

tage

tage dem uden Møje fra deres Fædre og deres Mænd. De gribe deres Hænder, som de dække med deres Kys og væde med deres Taarer, med disse Taarer afvaske de det Blod, hvormed disse Hænder ere farvede; og bringe dem endelig til Foreening. Ved det hver Sabinerinde paa eengang omarmer en Romer og en Sabiner, bringe de de to Fienders Ansigter sammen, og nøde dem endelig til selv at omfavne hinanden.

Fra nu af ingen Krig, ingen Hævn mere. Kongerne tale med hinanden, og blive enige om, at de to forenede Folk herefter skulle udgjøre eet, og at Tatius og Romulus skulle sidde paa een Throne og dele Enevælden. Man sværger Freden, man yder Jupiter, Solen, Jorden Offre, og de to sammenblandede Hære lade sig lede af Sabinerinderne, rykke under mange Glædesraab fra alle Kanter ind i Rom, og synes stoltere, mere sejerrige ved at være overvundne af ømme Følelser, end om de havde havt deres Harme at takke for Sejeren.

Imidlertid voxte du op under mine Øine, ansaaes for min Søn, jeg bestyrkede selv en Vildfarelse, der stemte overeens med mine Følelser

og

og din Moders Løfte. Fra dit fjerde Aar fulgte du mig i Templet, i en Indviets Dragt, og bar i dine svage Hænder Guldrogelsekarret. Din Blidhed, din Ynde indtog vore Præster, der alle misundte mig den Lykke at have givet dig Livet. Hvor ofte har jeg ønsket denne Lykke! I hele femten Aar, Numa, har Livet kun været mig dyrebart for at elske dig; og hvor stor end min Kjerlighed er til Dyden, ifald du seer mig øve den med Iver, saa skeer det i det Haab, dyrebare Søn, at Guderne vil belønne dig derfor.

Jeg høstede snart Frugten af den Omhu, jeg havde baaret for dig. Fra din spædeste Barndom yttrede dine gode Egenskaber sig. Jeg behøvede aldrig at indgyde dig nogen ædel Følelse, de vare dig alle medfødte. Moralens Grundsætninger stode prægtede i din Sjel, førend jeg underviiste dig deri; og Fornuften sagde dig alt, hvad Erfarenhed havde lært mig. Traf det sig, at jeg, til en Prøve gjorde dig et Spørgsmaal, der forekom mig vanskeligt, saa var dit Svar altid klarere, mere bestemt, end det, jeg havde bereedt mig paa. Tidt, naar jeg troede at have givet dig en vidtløftig Underviisning i Moralen,

oplyste

oplyste dine korte Bemærkninger mig, og ved Samtalens Ende var det Læreren, der havde faaet Underviisning. Du kjendte alle vore Hetruriske Philosophers Videnskaber og plejede at sige til mig: O Fader, hvor alt dette dog er lidet; og dette lidet lader endnu Tvivl tilbage! Dyden ene er vis, og den Bog, hvoraf vi lære at kjende den, have vi altid med os, denne Bog er vort Hjerte; lader os raadspørge det ved hver en Handling i vort Liv, lader os følge hvad det byder os og da kunne vi aldrig fare vild.

Jeg omarmede dig med Henrykkelse; men vovede ikke at rose dig. Jeg frygtede at opvække hos dig den Last, der vanhelder alle Fuldkommenheder, der begynder med at betage dem Glandsen og ender næsten altid med at nedbryde dem: Forfængelighed. O min Søn! tag dig i Agt derfor dit hele Liv igjennem; hus vel paa, at det er den, der skader Fuldkommenheder meest, da den betager dem deres Elskværdighed.

Med Glæde saae jeg dig undgaae denne Fare. Hver Dag blev du bedre og hver Dag mere beskeden. Bedraget af den offentlige Stemme og fremfor alt af mit eget Hjerte, holdt jeg

mig

mig selv for din Fader, og jeg gjorde Regning paa at afstræde dig Ypperstepræsteværdigheden: alle vore Præster, alle vore Borgere frydede sig forud derved. I tre Dage, min Søn, betager et himmelsk Orakel mig dette Haab. Ceres, Ceres selv, aabenbarer sig hver Nat for mig og byder mig med en alvorlig Stemme at sende dig til Rom og bekjendtgjøre din Herkomst. Forgjeves vovede jeg, knælende for Gudinden at andrage hende min Frygt og gjenkalde din Moders Løfte. — Jeg har ingenlunde antaget dette Løfte, svarede mig Jupiters Datter, Numa skal ikke være min Præst, hans Bestemmelse kalder ham højere. Numa skal tjene mig bedre paa en Throne, end ved mine Alteres Skygge. Han vandre til Rom, og din Ømhed for ham modsætte sig ikke længer Himlens Beslutninger.

Denne, min Søn! er Grunden til de Taarer, du under Offringen saae mig fælde. Vi maae underkaste os, vi maae skilles ad, Numa, Ceres befaler det, vi bør lyde.

Den omme Numa svarer Tullus intet, men betragter ham med Taarer, løfter Øjnene til Himlen, og synes at vakle imellem sin Fader og

Guder-

Guderne, men den Gamle fætter Mod i ham, og Numa beslutter at rejse. Han tager Tullus' Haand trykker den sagte med sin, min Fader, ere hans Ord, du har lovet mig at føre mig ind i Pompilius' Gravsted, og at lade mig med Ærefrygt kysse den Urne, der gjemmer min Moders Aske. Følg mig, svarede Ypperstepræsten ham, jeg vil strax bringe dig did.

Nu gaae de hen til Templet.

Bag Gudindens Alter var en Port af Metal, hvortil Tullus ene havde Nøglen. Han aabner den, stiger nogle Trin ned, sukkende følger Numa ham. De komme i en underjordisk Hvælving, hvor en eneste Lampe lyser. Her saae man paa et Gravmæle af sort Marmor med simpelt Arbejde og uden Indskrift, en Sølburne omhyllet af Sørgeflor. Ved Siden af Urnen laae en Sedel, et Sverd, og gule Haarlokker. Numa havde kastet sig paa Knæ ved Indgangen af denne Hvælving. Tullus tager langsom Urnen op, rækker Ynglingen den, og taler med sagte Stemme saaledes: min Søn, kys disse hellige Levninger, rør ved denne Urne der indslutter den bedste Moders, den kjerligste Mands Aske. Deres Øine ere i

dette

dette Nu fæstede paa dig, fra de elysæiske Marker betragte de dig, og Synet af deres Søns kjerlige Ærefrygt er dem mere end alle de himmelske Fornøjelser, der omringe dem.

Numa holdt Urnen i sine Hænder, vædede den med en Taarestrøm, trykkede den til sit Hjerte, og det forekom ham, som denne saa dyrebare Aske fik Liv. O hvor det smertede ham at levere den tilbage til Pontiferen (Ypperstepræsten) og hvor hans Hænder rækkede efter Urnen, da den forlod ham.

Tullus sætter den igjen under Floret, og tager Sværdet, Sædlen og Lokkerne. — See her, Numa, det Sværd, der forsvarede din Moder og Fædrelandet, som Vreden aldrig trak, og som kun Statens Fiender faldt for. Jeg overgiver dig det, min Søn, gjør samme Brug deraf, og den mægtige Ceres, som jeg havde helliget det til, lade alle dem falde under dette Sværd, der true dit Liv. — Denne Sædel skrev din Moder i hendes Dødstime, den er stilet til Kong Tatius og du vil have den nødig for at faae ved Tatius' Hof den Ære, der skyldes din Herkomst. — Disse gule Lokker, behøver jeg at sige dig, at de ere din

Mo-

ders? hun offrede Ceres dem, den Dag hun fik en Søn. Numa, bær dem altid hos dig, følende Hjerter trænge til saadanne Panter paa Kjærlighed og sønlig Ærefrygt.

Saa talede han, og de stige op af den underjordiske Hvælving. Numa gaaer tilbage i Ypperstepræstens Huus og gjør Anstalter til Rejsen, lægger Linnetkjolen af, tager Togaen paa og denne Dragt klæder ham endnu bedre. Pontifexen seer paa ham, og sukker: denne ny Dragt synes ham at varsle om Farer. Denne Tanke forjager han, og beskjeftiger sig med at forsyne sin Søn med det fornødne. Hans kjærlige Forsorg bød ham tænke paa flere Fornødenheder end Numa virkelig vilde have, han røver fra sig selv for at berige ham, og af Frygt for Afslag skjuler han blant Numas Klæder den Smule Guld, han har sparet sammen. Langt fra ham, behøver jeg intet, sagde han; og langt fra mig vil han behøve alt.

Midlertid nærmer det grusomme Øieblik sig, Vognen, hvori Numa skal gjøre Rejsen, er forspændt. Tullus stiger i Vognen med sin Søn, han vil ledsage ham udenfor den hellige Skov, og

midler-

midlertid meddeler hans Ømhed ham disse sidste Raad:

Tilgiv mig, dyrebare Søn, tilgiv mig min Sittren ved at see dig saa ung forlade vore rolige Sletter, og det Fristed, hvor din Uskyldighed aldria havde løbet Fare, for at beboe en Stad, selv den Viseste maatte frygte for. Der er du uden Erfaring, uden Leder, uden Raad, uden Ven; thi i din Alder har man ingen Venner, man troer at have dem, og det er desto farligere. Der er du kastet midt ind iblandt to Folk, der, foreenede ved Stadsklogskab, ere adskilte ved Karakter, og betragte sig bestandig, som to særskilte Folkefærd. Hadet er ingenlunde udslukt imellem Romerne og Sabinerne: det er det endnu mindre blant de to Herskere, end mere hinanden modsatte, end deres Folk. Tatius, den bedste blant Kongerne, din Slægtning, din Overherre, Tatius vor Afgud, saa længe han herskede blant os, mild, følsom, fredelskende, besidder mere gavnende end glimrende Dyder, han udøver Retfærdighed og gjør got, see det er hans Levnetsbeskrivelse. Romulus derimod, som for at faae Undersaatter, aabnede en Fristad for Stratenrøverę.

vere. Romulus har beholdt sit første Folks vilde Sæder, indtaget af Krigen, henrevet af Gjerrighed, og martret af Erobringssyge, angriber og underkaster han sig alle Roms Nabofolk, det ene efter det andet. Han agter intet, elsker intet uden sine Soldater, forstaaer kun den Kunst at sejre og kjender ingen anden Storhed.

Desværre er Erobreren mere beundret, end den gode Konge, og den sande Dyd blænder mindre end den falske Ære. Du vil ikke blande dem sammen, Numa: Du vil føle hvor høit Tatius staaer over hans Medregent: og du vil ingenlunde forlade den retfærdigste blant Kongerne, Slægtningen, din Faders Ven, Pompilias Hævner, for at følge en vild Erobrer, endnu bestænkt med Broderblodet, hvis afskyelige Forræderie voldte dit Lands Ødelæggelse, og deres Død, som du skylder Livet.

Men selv Tatius' Hof er et farligt Opholdssted for dig. Du skal leve i Rom, hvis krigerske Borgere tilgive Ungdommen alt, kun ikke Mangel paa Mod, og Mod i Kampen er blot Vildhed, naar det ej har andre Dyder i sit Selskab. Du vil uden Tvivl vorde kjæk, skulde Numas Søn ikke

vorde

vorde det? men dine Sæder, disse saa rene Sæder, der har forskaffet dig Gudindens Beskyttelse, vil du vedligeholde dem, Numa? Troe mig, jeg har ingen Fordeel af at forbyde dig Fornøjelser, jeg vil ikke føre min Alders strænge Sprog, og male dig Vellysten med falske og skrækkelige Farver: nej, min Søn: Vellysten er indtagende, Naturen trækker os til den, uophørlig Kamp maa der til for at gjøre den Modstand, og jo mere følende vort Hjerte er, desto svagere er det! Men giv efter, og strax vil Samvittigheds Nag bemestre sig din Sjel, du vil tabe denne stille Fred, denne Høiagtelse, denne Ærbødighed for dig selv, der give Livet Behagelighed: dit ydmygede, besjæmmede Hjerte vil ikke længere beholde sin forrige Kraft, sin forrige Kjerlighed til det Gode; og fra det Øieblik Lasten besmitter din Sjel, vil du lide den største blant alle Straffe, den at kjende Dyden og at have kunnet forlade den.

Jeg har aldrig seet Hoffet, og jeg kan ingen Underretning give dig om, hvordan man der bør opføre sig; men jeg kjender Menneskets Pligter, og Menneske bør man allevegne være. Giv de høje Stænder den Agtelse, man er kommen overeens

eens at tilstaae dem, giv Dyden, hvor den findes, den Ærefrygt den fortjener. Flye de Onde, uden at lade, som Du frygtede dem. Vær tilbageholden, selv mod de Gode. Vanhellige ikke Venskab ved at sødle med Vennenavnet. Vej dine Ord, og overlæg, før du handler. Vær altid paa Vagt imod det første Indtryk, undtagen naar det bevæger dig til at hjelpe en Ulykkelig. Bær Ærbødighed for den Gamle og for Fruentimret, beklag de Svage og vær en Støtte for alle Ulykkelige.

Gjør Gudinden dig, som jeg haaber, lykkelig, saa underret mig derom, denne Tidende vil forlænge mit Liv; lader Himlen dig prøve Ulykker, saa tye tilbage til mig.

Under denne Tale vare de komne til Udgangen af den hellige Skov, det var der at Tullus skulde skilles fra Numa. Vognen holder og Ynglingens Øjne svømme i Taarer. Frisk Mod, bryder Oldingen ud, frisk Mod, Numa, vi sees igjen, vi sees snart igjen. Vejen herfra til Rom er kort, du skal komme til Templet igjen, jeg selv ..... Ak min Fader! udbrød Numa med taareblændte Øjne, sikkert seer jeg dig igjen. Men jeg lever

ikke

ikke mere med dig, jeg seer dig ikke mere alle mit Livs Øieblikke. De lange Morgenstunde skulle henglide uden min Faders Omfavnelse, Dagen endes uden at høre din Stemme. Hvilken Lykke jeg nød hos dig! jeg har ikke følt den nok, har ikke takket Guderne nok derfor! nu først er det ....

Gaae, min Søn! afbrød Tullus ham med en paatagen alvorlig Stemme, lad os lyde Ceres og ikke murre mod hende. Forunderligt! jeg er den ældste, jeg den svageste, og det er mig der opreisser dit Mod! troer du at jeg ikke lider fuldt saa meget som du? mener du at mit kummerfulde Hjerte —?

Ved disse Ord taber han Mælet, hans Kræfter forlade ham, han falder om i Numas Arme, hans Taarer rulle ned over Ynglingen. Men han paatager sig sin Alvorlighed igjen. Lev vel min Søn, ere hans Ord, du kommer snart og seer mig igjen, eller og jeg selv gaaer til Rom, at opsøge dig. Lev vel, glem ikke Tullus. Saa taler han, unddrager sig og gaaer med tilsomme Skridt tilbage i Skoven.

Utrøste-

Utrøstelig staaer Numa tilbage med udstrakte Hænder, tilraaber ham et tregange gjentaget Farvel, følger ham med Øjet længe efter at han er kommet ham af Syne, giver sin Ganger Tommen og tager Veien til Rom!

Anden Bog.

Indhold af anden Bog.

Paa Reisen til Rom standser Numa i en Skov og slumrer ind. Han har en uforklarlig Drøm. Han fortsætter sin Reise. Beskrivelse af Egnen om Rom og af denne krigerske Stad. Maaden hvorpaa Tatius tager mod Numa. Karakteerskildringer af denne gode Konge, af hans Datter Tatia, af Romulus og Romulus' Datter, Hersilia. Numa møder Hersilia, og forelsker sig i hende. Hans Lidenskabs første Virkning. Romulus' Gjenkomst og Sejerstog.

Anden Bog.

Sorrigfuld forlod Numa det Sted, der havde seet ham blive til, tusinde smertelige Tanker ængstede ham. Jeg forlader min Fader, sagde han, i den Alder, da han havde min Kjerlighed nødig, jeg fraſiger mig Pligter, Syſler, der ere mit Hjertes Fryd; jeg forlader min Barndoms Sælſkab og Venner — for at boe i et Land, hvor ingen vil elſke mig. Ak! Jeg føler det meget got, at jeg ikke kan leve der. Vanſmægte vil jeg, ſom det unge Olietræ, der omplantes i en Jord, der ikke er for det, Sol og Dug gavne det ej, de visnede Blade nedfalde af dets Grene, dets Rødder faae ingen Næring mere, det begyndte at døe ud saaſnart det forlod den Jord, ſom det elſkede.

Den unge Rejſende havde, opfyldt af diſſe Tanker, kun lagt to Mile tilbage, da han kom ind i en Skov, hvis Kølighed indbød til Hvile. Lokket ved Murmelen af en Bæk, der snoede ſig under Skyggen, byder han ſin Ganger ſtaae,

giver den til to Slaver, følger Bækken til dens Udspring, og her kommer han til en Kilde, helliget Pan. Han bøjer Knæ for Gudens Stotte, beder ham om Tilladelse at læske sig af hans Kilde, og efter at have kølet sine hede Læber, sætter han sig paa Græsbænken og slumrer ind ved Bækkens Bred.

Medens han sov havde han en Drom. Det forekom ham, som han saae en Vogn med to Drager for at flyve imod ham fra Skyen i det Høje. I denne Vogn sad Gudinden Ceres, krandset med Ax, og havde et Kornneeg og en Segel i Haanden. Hun svævede over Numas Hoved, betragtede ham med huldе Blik, og tiltalede ham saa: Søn af Pompilia, jeg elskede din Moder, og jeg vaager over dig. Gjør et Ønske, og jeg har besluttet at opfylde det: tal, sig mig hvad du inderligst attragter, og i Øjeblikket skal du faae det. — Lad Tullus, udbrød Numa uden at betænke sig, vorde ung igjen, lad ham begynde et nyt Liv og lad aldrig — Din Begjering, faldt Gudinden ham i Talen, overstiger min Magt. Jupiter, selv Jupiter formaaer ej at gjøre en Dødeligs Liv et Øieblik længer. De grumme

Norner

Norner lyde ej hans Bud, de have afskaaret Perseus', Herkules', Guderkongens meest elskede Børns, Traad, naar Skjebnen, mægtigere end min Fader, bød deres Liv at endes. Gjør Ønsker for dig selv og vær vis paa at din Lykke udgjør Tullus'.

Nu da! huldrige Gudinde, gjør mig ham værdig: lad denne elskværdige Oldings Lærdomme spire i mit Hjerte, giv mig Viisdom: Tullus siger, det er Lykkelighed.

Jeg har forudseet din Begjering, svarede Ceres, og bedet min Syster Minerva rigelig at meddele dig sine Gaver. Dog vente du ikke at vorde hendes Yndling, som Ulysses' Søn var det. Nej, kjære Numa, ingen dødelig smigre sig med at naae den guddommelige Telemak. Det er Minervas Mesterstykke: hun torde selv ej forsøge at gjøre noget lige ved hendes eget Arbeide. Heldig endog den, der langtfra vandrer i hans Spor: lykkelig den unge Helt, som Gudinden vil værdige nogle Blik, og som indtager den anden Plads, i hvor langt han end staaer fra sit Mynster.

Ved disse Ord troer Numa sig overflyttet i Minervas Tempel. Han vil trænge ind lige til Gudinden; men en gylden Sky slutter Helligdom-

men

men for ham og bersver ham Synet af Guddommen. Forgjeves anstrænger Numa sig for at trænge igjennem denne Sky: forgjeves anraaber han Ceres' Bistand. Ceres forkaster hans Bønner og byder ham høre: Nu taler Minerva bag Skyen: og Numa kaster sig paa Knæ, med Ansigtet mod Jorden: han troer at høre Viisdommen, der underretter ham om alle hans Pligter, han føler paa eengang en hellig Ærefrygt og en blid Overbeviisning. Men da han oplofter Hjnene og vil takke Gudinden, ere Tempel, Sky forsvundne: Numa befinder sig midt i en Skov og seer intet uden en Løvhytte, hvor en ung hvidklædt Nymfe sad paa Græsbænken og læste med Opmærksomhed. Sjelero, Oprigtighed hvilede over hendes Ansigt: Beskedenhed, Ynde, Høihed omgave hende. Saa skulde man forestille Astræa naar hun grunder paa vor Arts Lykkalighed. Numa der føler sig ved en uimodstaaelig Ynde draget hen til denne Nymfe, spørger Ceres ganske sagte, hvo denne skjønne Gjenstand er: Ceres nævner ham Egeria og ved dette Navn svinder alt.

Den Forundring og Henrykkelse Numa følte vækkede ham. Endnu ganske fortumlet af den uforklarlige Drøm kan han neppe komme til sig selv igjen. Han kaster Øjnene om sig, seer kun Pans Kilde, Træerne, Græsbænken, Bækken ved hvis Bred han slumrede ind. Han tviv-ler imidlertid ikke paa at den Drøm, han har havt, er ham tilsendt af Jupiter, og beder derfor til Tordenguden: lover Minerva og Ceres et Offer, forlader Skoven og bestiger sin Vogn.

Han rejser fort, drager igjennem Fidenaternes Land og er snart paa Roms Grund. Han skiller det lettelig fra Naboernes. Øde ere Marken, intet uden Ukrud frembringer den udyrkede Jord: med Nød finde de svage og adspredte Hjorder Foder: ingen Mejere der indsamle Ceres' Gaver: ingen Axsankerinder, der syngende følge Landmandens Husfolk. Ingen Hyrde, der, paa Brinken af en Høj, ubekymret for sine Faar, dem hans tro Hund hindrer at adspredes, besynger paa sin Fløjte Amaryllis' Skjønhed og Landlivets Ynde. Alt er traurigt, skummelt, tausk. I de øde Landsbyer seer man kun Qvinder og Oldinge. Hin begræder sin Mand, denne sin

Broder

Broder faldne i Slagene. Her nærmer en Olding uden Trøst, uden Hjelp sig Graven, han har ingen Børn mere, det sidste blev ham nys bortrevet for at tjene i Romulus' Hær. Fortvivlet udstøder denne Olding Jammerskrig, slaaer sig i Ansigtet, udrykker sine hvide Haar, og bander sin Konges Vaaben. Der flygter en Moder med den eneste Søn hun har tilbage: hun veed at man vil komme og rive ham af hendes Arme: hellere forlader hun Fædreland, Huus, den Jordplet der nærede hende og tigger Brødet blant et Folk, der dog lader hende beholde sin Søn. Overalt vise sig Sorgens, Armods, Ødelæggelses fæle Billeder; og Romulus' Undersaatter kjende ikke Ro eller Lyksalighed, siden det Øieblik Romulus begyndte at hige efter Krigsæren.

Evige Guder, raabte Numa, saa er det da det Folk, der er saa stolt, saa misundt af sine Naboer, hvis Sejre have gjort det saa berømt og saa frygtet: ulykkeligt er det, fattigt, hundredgange mere at beklage end alle dem det har besejret. Og det er Ærens Løn! eller rettere det er den guddommelige Retfærdighed: Guderne have villet, at Erobrerne selv skulde lide det Onde

de

de volde, og at de med egen Ulykke skulde kjøbe den, hvori de styrte deres Naboer.

Numa sammenlignede nu hos sig selv den Lykke de fredelige Sabiner nøde, den Overflod, den Munterhed, der herskede paa Landet blant dem, med det Syn, der nu var for hans Øine. Han gjenkaldte sig alt det Tullus havde sagt ham om Krigen, og bad Guderne, de vilde lade fredegode Konger fødes, da med eet Synet af Rom rørte og forbauste ham. Palatinerbjerget, Hyrdernes og Ovægets gamle Opholdssted, nu omsirklet af Mure, besat med truende Taarne, disse brede og dybe Grave, der beskjerme Tilgangen, disse utilgængelige Volde, og hint navnkundige Kapitolium, der behersker hele Staden og paa hvis Spidse Jupiters Tempel hæver sig: alt henriver Numa: han betragter, beundrer og nærmer sig.

Portene ere besatte af en Hob unge Krigere. Bedækkede med straalende Vaaben, stytte de sig paa deres Lanser, med Hovedet i Vejret, og kaste den Fjederbusk tilbage, der beskygger deres Hjelme. Selv dem de ikke true, komme de til at isne af Frygt, og det lader som de alt veed, de engang skulle undertvinge Verden. Numa kom-

mer

mer ind i Byen, overalt seer han Krigens Billed: Overalt hører han Vaabnenes Klirren. Der afløses en Vagt, hist exerceres unge Soldater: længere borte vænner man Stridsheste til Trompetens gjennemtrængende Klang. Metallerne flyde i Esserne: Skjolde, Kyradser gjenlyde paa Ambolten: Malmet toner under Hamrene. Det synes som alle Ætnas Luer ere tændte i Rom, og Cycloperne der arbeide paa at smedde Kjeder for hele Verden.

Uvant til denne Larm føler Numa Forundring blandet med Skræk. Han er utaalmodig efter at see Tatius: han spørger efter hans Palads, man viser ham det. Det var i Stadens mindst støjende Qvarteer. Den gode Tatius holdt sig langt fra Soldaterne. Han vilde elskes, ikke bevogtes: hver Time paa Dagen kunde man komme til ham, og man traf for hans Port flere Fattige end Hofmænd.

Indladt for den gode Konge, nævner Numa Ordet Tullus og leverer ham den ulykkelige Pompilias Brev. Næppe har Tatius læst det, før han udbryder i et Glædesskrig og falder det unge Menneske om Halsen. O heldige Dag for mig! udbryder han, og hvad skylder jeg ikke Pontifexen,

tifexen, der giver mig min dyrebareste Vens Søn igjen: ja jeg gjenkjender got den brave Pompilius' Træk: det er hans Øine, hans blide indsmigrende Mine. Du vil elske mig, som han elskede mig: jeg haaber det, jeg er vis derpaa. Min Alderdom frydes ved at see dig; jeg beklagede mig hos Guderne over at jeg havde kun en Datter, Guderne sende mig en Søn.

Saa talende omarmer han Numa paa ny og lader sin Datter Tatia kalde; Tatia mindre udmærket ved sin Skjønhed end ved sin Ynde, sin Beskedenhed, sin Ømhed for sin Fader. Hun kommer, Tatius foreſtiller hende Numa; see det er din Broder, siger han til hende, ham du bør elske som min Alderdoms Støtte: det er en Søn af den Pompilius, jeg saa ofte har talet med dig om. O salige Dage, hvor snart ere I hensvundne! Numa, du gjenkalder mig den Tid, da jeg rolig i Sabinien, et elsket Folks elskede Konge, en lykkelig Fader, Mand, Ven, saae mine Aar henglide i Tatias Moders, Pompilius' og den vise Pontifex Selskab. Min Familie, saa kaldte jeg mine Undersaattere, var ikke saa talrig, at jeg jo selv kunde vaage over ethvert af mine Børn.

Jeg

Jeg kjendte dem alle, jeg besøgte dem ofte, og naar jeg i Pompilius' Selskab, havde gjennemfaret min liden Stat, takkede jeg Jupiter, fordi han havde givet mig et indskrænket Rige og ikke flere Undersaatter end jeg kunde gjøre lykkelige. Nu, hvilken Forandring! langt borte fra mit Fædreland, lænket til en fremmed Throne, sukker jeg alle Dage — Men jeg seer dig, jeg bør ikke mere klage. Du bliver hos mig, Numa; du vil erstatte mig, alt det jeg har mistet: og maaskee de sødeste Baand, der forsikre dig min Krone, skulle befæste min Lykkalighed. Jeg faaer nok Tid til at udvikle dig mine Planer: Nu vil jeg kun tænke paa at nyde din Nærværelse.

Saa taler den gode Konge, og hans Glæde gjør den Fornøjelse end mere levende, han naturligviis føler ved i lange Samtaler at lægge sin fri og følende Sjel for Dagen.

Hans Datter, der har forstaaet hans sidste Ord, slaaer Øjnene ned, men kaster dem strax igjen paa Numa. Rørt af hans Skjønhed bemærker hun med Velbehag Blidheden i hans Træk, og hans frygtsomme og ømme Mine og hiin indtagende Yndе, Oprigtighed altid giver. Det var første

Gang

Gang Tatia betragtede en ung Mand: hun feler det, rødmer, og vender sine Øine tilbage til sin Fader. Numa, med Tankerne fæstede paa den gode Konge, kyssede hans Hænder og lovede ham blind Lydighed. Tal ikke om at lyde, sagde Tatius: jeg har været Konge mit hele Liv igjennem, men aldrig har jeg følt Fornøjelse ved at befale. Jeg følte i Tide, at man maatte give Slip paa at elskes, naar man vilde frygtes, og jeg vilde hellere have Venner end Slaver. Romulus har understøttet mig i mine Anslag: vi have deelt Kongevælden. Romulus beholdt Befalingen over Hæren, Skatternes Bestyrelse og Misgjerningers Afstraffelse. Jeg, mere heldig, fik den Pligt, at haandhæve Retfærdighed, at formindske Paalæggene, belønne ædle Handlinger, kort, min Søn alt det der gjør Kongerne Guderne lige. Jeg frygter bestandig, at min Medregent bliver den ulige Deling vaer, og at han omsider indseer, at alt det Gode blev min Deel, og han fik alt det Onde. Men, lovet være Himlen, hidtil har Romulus ikke bemærket det; og i sin Forblindelse seer han ligesaa tilfreds ud som jeg.

Jeg vil fremstille dig for denne Fyrste, saasnart han kommer tilbage fra et Tog han har foretaget sig imod Antemnaterne. Uden Tvivl besejrer han dem; thi aldrig foreenede nogen Krieger, som Romulus, Soldatens Mod med Anførerens Talenter. Hans majestætiske Udseende, hans dristige og truende Mine, hans overmenneskelige Styrke, og hin uovervindelige Tapperhed, der gjør, at han vover alt, ere intet imod hans Virksomhed. Paa en Marsch, ved en Belejring, i et Slag, er han overalt, seer alt: han gjør Planer, anordner, angriber og forsvarer paa eengang. Hans Hoved og hans Arm hvile ikke et Øieblik: denne udfører altid, hvad hint har besluttet.

Hans eneste Datter Hersilia følger ham paa hans Toge. Aldrig var nogen skjøn som Hersilia. Alle Latiens Konger have brændt af Kjerlighed til hende: og ere komne for at lægge deres Diademer for hendes Fødder; men den stolte Fyrstinde har forsmaaet dem alle. Fra sin spæde Alder, vant til Vaaben, har hun, en værdig Datter af Romulus, hengivet sig til Pallas' Øvelser. Med Hjelm paa Hovedet og Lanse i Haanden, følger hun sin Fa-

der

der i Slagene: hendes bløde Haand forstaaer at styre en vældig Ganger, der farver Tommen med sit hvide Skum, og med Forundring lyder en Herre, hvis Vægt forekommer den saa let. Uvæbnet er hun endnu mere frygtelig: disse samme Hænder, der forstaae at føre Sværdet, forstaae ligesaa got at holde Harpen, dens melodiske Toner forener hun med sin Trylleſtemme og besynger sin Faders Daad, efter at have delet Farerne med ham.

Saadan er Romulus og hans Datter. Jeg har ikke sat deres glimrende Egenskaber i for svagt Lys. Hvi kan jeg ikke endnu tilføje en lang Lovtale over deres Dyder? men dem ringeagter kun Erobreren, og Romulus sætter kun Priis paa Tapperhed og Heltemod. Hans Datter, opdraget af ham i Lejrenes Tummel, har ikke kunnet undgaae en Smule Raahed i sit Væsen. Faur som Juno, har hun denne Gudindes Stolthed: og ved at erhverve sig vort Kjøns Mod og Styrke, synes det som hun har tabt af den Blidhed og Godhed, der blev hendes til Deel.

Nu da du kjender Romulus og Hersilia, kan du bestemme, om du vil fæste din Bopæl hos dem eller hos os, i deres Lejr eller i mit Palads.

Jeg

Jeg vil være din Ven, din Fader, om du tillader mig dette søde Navn; men du skal altid blive din egen Herre, og naar du kun elsker mig og er lykkelig, er Tatius tilfreds.

Numa gjentog for den gode Konge Forsikringen om sin Kjerlighed. Hans Valg er gjort, hans Beslutning uigjenkaldelig fattet: han vil aldrig forlade sin Faders Ven, sit Folks Konge, den Tullus fremstillede ham til Mynster. Han gjentager for ham hundrede Gange, at intet skal forandre ham og at han med et ligegyldigt Blik vil betragte Hersilias Tillokkelser og Romulus' Hæder. Ved alle Guder sværger han det, og den beskedne Tatia hører med Glæde hans Eder.

Nogle Dage skjænker Numa Tatius' Kjerlighed. Endnu har han ej glemt den Drøm, han havde, da han faaer at vide, at Minervas Tempel er i Midten af en hellig Skov, ved Navn Egerias Skov. Studsende over denne Lighed med det han havde seet i Søvne, iler han til denne Skov, der ligger strax ved Rom: og hans Hjerte banker da han vandrer under Træernes dunkle, grønne Buer. En hellig Stilhed herster her, Zephyrer bevæge næppe de lavrige Alme, de

gamle

gamle Popeltræer, hvis Kroner ere svøbte i Skyer: man hører kun langt fra en stille Susen af deres Grene, der sagte berøre hinanden.

Numa nærmer sig Templet, hvor han vilde gjøre sin Bøn. Hans urolige Sjel gjenkalder ham Nymfen: han tør ikke haabe at finde hende og dog søge hans Øjne hende, da Numa, under en Bue af Træer lig den han saae i Drømme, faaer Øje paa en Skjoldms, der i dyb Søvn ligger paa en Græsbænk. Det blottede Hoved lænede sig til hendes Skjold, Hjelmen laae ved Siden: lange sorte Lokker hang ned over hendes Panser, og gjorde hendes ædle og majestætfulde Skjønhed end mere blændende. To Kastespyd hvilede under hendes Haand: Et kostbart Sværd hang ved hendes Side: og Kjolen var ophæftet indtil Knæet, saa man saae Purpurcothurnen, der var sammenfæstet med en Guldhægte. Saa udhviler Apollos Syster paa Menalus' Tinde, naar hun i Erymanthens Skov har tømt sit Kogger: Nymferne og Dryaderne vaage omkring hende: Zephyr drister sig ikke til at bevæge Bladene, og Gudindens Ansigt beholder, selv i Søvne, den barske og krigerske Mine, der, langt fra

at vanhelde hendes Skjønhed, synes at forhøje dens Glands.

Saa skjøn og endnu skjønnere var Skjoldmøen. Numa tager hende for Pallas: han knæler for hende, vil andrage sin Begjering, men taber Mælet. Tungen standser, Munden bliver halv aaben, Armene udstrakte imod hende, hans blændede Øine betragte hende bestandig og stirre.

Nu vaagner Heltinden. Hun bliver Numa vaer, og i Øieblikket er hun oppe. Alt dækker den frygtelige Hjelm hendes Hoved, alt tumler hun sine Spyd, og hendes høje og truende Stemme lader disse Ord høre: Hvo du end er, forvovne Yngling, der forstyrrer min Søvn, tak den Skjebne, der fremstiller dig værgeløs for mig. Kunde du forsvare dig, da skulde denne Arm straffe din Dristighed.

O Gudinde, svarer Numa hende, stil din Vrede: jeg gik til dit Tempel for at offre dig mit Hjerte og mine Ønsker: jeg saae dig, mine skjelvende Knæe sank under mig. En Guddoms Nærværelse nedslaaer en stakkels Dødelig; og er det en Forbrydelse at betragte en Gudinde, saa vid, at

mine

mine blændede Øjne ej har kunnet taale at see paa dig.

Disse Ord dæmpede Skjoldmøens Forbittrelse. Hun bøjer Spidsen af Kasteſpydene mod Jorden, betragter Numa og siger smilende: fat Mod, jeg er ingen Guddom. Den store Romulus er min Fader, og jeg gaaer til Rom for at bebude den Sejer, han nys har indlagt sig. Fortsæt din Vandring til Templet: gaae, unge Mand, gaae og bed Minerva tilgive dig, at du ansaae mig for hende.

Ved disse Ord slaaer hun paa sit Skjold og ved denne Klang kommer hendes Følge til. Man bringer hendes stolte Ganger: hun svinger sig paa dens Ryg, giver den af Sporerne, og iler afsted snellere end Vinden.

Numa staaer ubevægelig, forbauset, og henrevet af en Overraskelse og Beundring, han aldrig før følede. Hans Blik følge Hersilia, saa længe han kan øjne hende: hun er borte, de følge hende endnu. Tusende forvirrede Tanker fylde hans Sjel: alle hans Ideer fremstille sig paa eengang for hans Aand. Han søger at rive sig los fra denne Forvirring, og jo mere han kæmper,

desto mere tager hans Forvirring til. Hans Øjne vende tilbage til det Sted, Hersilia indtog: de kan ikke forlade det. Numa troer at see hende ver endnu, han troer endnu at høre hende. Hvert Ord, hun sagde ham, gjenlyder endnu i hans Øre, hver hendes Gebærde har hans Indbildningskraft gjemt ham. Denne høje, majestætiske Mine, denne ranke og ædle Skabning, disse lange sorte Lokker, og disse stolte og skjønne Træk, alt svæver for Numa som nærværende. Hendes Billede er forskjønnet indgravet dybt i hans Hjerte, og hvor han skuer, seer han Gjenskin af hende.

Ak! udbrød han, nu er den Drøm udtydet, der gjorde saa stærkt et Indtryk paa mig! jeg er i Egerias Skov, det er den grønne Buegang, jeg saae: og denne himmelske Skjønhed, hvis Træk blændede mig, er Hersilia: der er ingen Tvivl om. O Hersilia! Hersilia! hvor gjerne jeg nævner dette Navn! i den skrækkelige Uro, der qvæler mig, føler min Sjel ingen Liv, uden i det Øjeblik, jeg nævner Hersilia. Og hvo er jeg! at jeg vover at elske hende! vover at gjøre Fordring paa hende, som Guderne sikkert vil gjøre

mig

mig stridig; men i det mindste kan jeg følge hende, ikke forlade hendes Skridt, elske i Stilhed, og tilbede hende som en Guddom: endda er min Skjebne for blid. Ja, skjønne Herfilia! jeg bliver Soldat i din Faders Hær, jeg vil føre dine Heste, bære dine Kastespyd, tjene dig til Skjold i Slagene, og gjennembores mit Hjerte af den Pil, der skulde ramme dig, da vil jeg døende vove at sige dig: jeg dør alt for lykkelig, jeg falder for dig.

Saa taler Numa, og hans unge fyrige Sjel aabner sig ganske for Kjerlighed. Lig hint harpixfulde Træ, det en Gnist antænder og fortærer, begynder Numa at elske og hans Lidenskab er i samme Øjeblik paa det Høieste. Han tænker ikke mere paa Minerva; men vender med iilsomme Skridt tilbage til Rom, og følger det Spor, Herfilias Ganger gjorde i Støvet. Med en forvirret Mine kommer han i Staden, han gjennemløber den, uden at treffe den han søger, og drister sig ikke til at spørge om hendes Palads: han er bange for i nogens Nærværelse at udtale det Navn, han med saa megen Fornøjelse gjentager hos sig selv.

Ende.

Endelig kommer han tilbage til Tatius: og den første Gjenstand han bliver vaer, er Hersilia: hun gav den gode Konge Underretning om sin Faders Sejer. Numa, undrende og henrykt, standser, skjelver og slaaer Øjnene ned. Hersilia kjender ham igjen og spørger Tatius, om denne unge Mand er ved hans Hof? Den unge Mand, udbrød Kongen, er min Søn: i det mindste skal han være mig i Søns Sted. Hans Fader var den retskaffenste og den største blant Sabinerne. Han er af mit Blod: min Vens Søn. Ved disse Ord iiler han hen til Numa, og synes urolig over den Bevægelse, hvori han finder ham, og den Bleghed, der er udbredt over hans Ansigt, Numa beroliger ham stammende. Hersilia kaster et Blik til ham og hans Bleghed svinder: en levende Rødme træder i dens Sted: han kan ikke faae et Ord frem og hans Øjne, der langsomt hæve sig til Prinsessens Aasyn, nedsynke bestandig tilbage til Jorden, før de naae did.

Den gode Konge, alt for gammel til endnu at mindes Kjerligheds de første Virkninger, smiler af hans overdrevne Frygtsomhed: han søger at undskylde ham hos Hersilia ved at fortælle hende Numas

mas Alder og den Opdragelse han har faaet. Han griber denne Lejlighed til at tale om Tullus' og hans elskværdige Fostersøns Dyder, og fryder sig ved at holde en lang Lovtale over Pompilius' Søn.

Prinsessen hører ham med Fornøjelse: hun betragter Numa, hvis Rødme gjør ham end skjønnere: med mere Held end Tatius udgrunder hun Aarsagen til den Forvirring, der uroliger ham; og føler sig første Gang smigret ved at have indskudt Kjerlighed. Imidlertid forlader hun Tatius, og i dette Øjeblik møde hendes Øjne den elskende Numas. O! hvor dette Blik gjennemtrang deres Sjele! hvor veltalende for dem begge! Numa fattede Haab deraf, Hersilia Kjerlighed.

Fra dette Øjeblik er Pompilius' Søn ikke længere Herre over sig selv. Ene sysselsat med Hersilia, seer han kun hende, søger kun hende, om Dagen følger han hendes Trin: i Nattens Timer drømmer han om hende. Paa den gode Konge tænker han ikke mere, han glemmer Tullus og hans Underviisninger. Dyd, Ære, alt hvad der opløftede hans Sjel, har intet mere indtagende for ham. Hersilia, kun Hersilia har

han

Endelig kommer han tilbage til Tatius: og den første Gjenstand han bliver vaer, er Hersilia: hun gav den gode Konge Underretning om sin Faders Sejer. Numa, undrende og henrykt, standser, skjelver og slaaer Øjnene ned. Hersilia kjender ham igjen og spørger Tatius, om denne unge Mand er ved hans Hof? Den unge Mand, udbrød Kongen, er min Søn: i det mindste skal han være mig i Søns Sted. Hans Fader var den retskaffenste og den største blant Sabinerne. Han er af mit Blod: min Vens Søn. Ved disse Ord iiler han hen til Numa, og synes urolig over den Bevægelse, hvori han finder ham, og den Bleghed, der er udbredt over haus Ansigt, Numa beroliger ham stammende. Hersilia kaster et Blik til ham og hans Bleghed svinder: en levende Rødme træder i dens Sted: han kan ikke faae et Ord frem og hans Øjne, der langsomt hæve sig til Prinsessens Aasyn, nedsynke bestandig tilbage til Jorden, før de naae did.

Den gode Konge, alt for gammel til endnu at mindes Kjerligheds de første Virkninger, smiler af hans overdrevne Frygtsomhed: han søger at undskylde ham hos Hersilia ved at fortælle hende Numas

mas Alder og den Opdragelse han har faaet. Han griber denne Lejlighed til at tale om Tullus' og hans elskværdige Fostersøns Dyder, og fryder sig ved at holde en lang Lovtale over Pompilius' Søn.

Prinsessen hører ham med Fornøjelse: hun betragter Numa, hvis Rødme gjør ham end skjønnere: med mere Held end Tatius udgrunder hun Aarsagen til den Forvirring, der uroliger ham; og føler sig første Gang smigret ved at have indskudt Kjerlighed. Imidlertid forlader hun Tatius, og i dette Øieblik møde hendes Øine den elskende Numas. O! hvor dette Blik gjennemtrang deres Sjele! hvor veltalende for dem begge! Numa fattede Haab deraf, Hersilia Kjerlighed.

Fra dette Øieblik er Pompilius' Søn ikke længere Herre over sig selv. Ene sysselsat med Hersilia, seer han kun hende, søger kun hende, om Dagen følger han hendes Trin: i Nattens Timer drømmer han om hende. Paa den gode Konge tænker han ikke mere, han glemmer Tullus og hans Underviisninger. Dyd, Ære, alt hvad der opløftede hans Sjel, har intet mere indtagende for ham. Hersilia, kun Hersilia har

han

han Øjne for i hele Skabningen: Hersilia er hans Tankers eneste Gjenstand, hans Handlingers eneste Maal. Hans Hjerte, Forstand, Hukommelse, alle hans Evner strække næppe til for Hersilia, og hans Hjerte er nu ikke i Stand til at modtage anden Følelse end Kjerligheds.

Uheldige Yngling! der er da intet Haab tilbage! een Dag, eet Øjeblik har tilintetgjort Frugten af saa mange Aars Underviisning. Ceres' Yndling, Pompilias' Søn, den ærværdige Tullus' Lærling, dette Mynster paa Viisdom, kaldt til saa høje Bestemmelser, er nu bleven en Bold for en vild Lidenskab, en Træl af daarlige Ønsker. Han forkaster alle de Gaver, Himlen saa ødsel har tildeelt ham, for at gribe en tom Skygge af Lykke, der vil vorde hans Livs Marter. Hans Mod er nedslaget, hans Forstand borte: hans Legeme har tabt sin Kraft: Dyd og Fornuft ere vegne fra ham: han vil døe, som en Rasende, uden at føle det Onde, der berøver ham Livet.

Midlertid førte Romulus, som Antemnaternes Overvinder sin Hær tilbage til Rom. Med egen Haand havde han nedlagt sin Fiende, Kong Acron, og hans Folk beredede ham et Sejerstog,

der

der skulde tjene dem til Mynster, man siden tilstod Verdens Betvingere.

Kong Tatius i Spidsen for alle Borgere, klædte i hvidt, gaaer sin Medherster imøde. Ilden luer alt paa den Feretriske Jupiters Alter: Pontifexerne, Spaamændene med Palmer i Hænderne vente paa Sejerherren. Veien til Kapitoliet er overalt bestrøet med Blomster, Husenes Døre prydede med Krandse. De romerske Qvinder i festlige Dragte bære deres Børn paa Armene, trykke dem til deres Ansigter, søge at gjøre dem glade ved kjerlig Smiger, og gjentage for dem hundrede Gange, at de nu snart vil faae deres sejerrige Fædre igjen at see.

Strax øjner man de skinnende Brne: alt hører man Trompeterne: dem svare Tusende Tilraab. Hæren nærmer sig: og man udmærker den store Romulus, der staaer paa en prægtig Vogn. Fire sneehvide Gangere ere spændte for denne Vogn, af deres modige Blik og deres Vrinsken skulde man troe, de vare stolte af deres Herres Daad. Klædt i Triumfdragten, med en Laurbærkrands om Tindingerne, bærer Romulus i sine Arme en Eeg, han selv har fældet, som Kong

Acron

Acrons Vaaben ere hængte paa: denne uhyre Vægt trætter ikke Seierherren. For ham vandrer den overvundne Konges Slægt, klædte i Sorgedragt, i Kjeder, de slaae deres taareblændte Øjne til Jorden. En Sværm af Træle, nedbøjede under det tunge Bytte, omringer Sejerherrens Vogn: hans kjække Legioner følge ham under Frydeskrig: og rundtom gjentone Echoerne langsomt Romulus' Ære.

Han rykker frem: bestiger Kapitoliet, omringet af et Folk, beruset af dets Sejre! Ved Jupiters Tempel stiger han af Vognen med Egen i Haanden: Jorden sukker ved hans Vægt: Acrons Vaaben støde mod hinanden og give Gjenlyd langt borte. Romulus gaaer til Altret: sit Sejerstegn nedlægger han for Gudens Støtte. O Jupiter, udbrød han, modtag det første rige Bytte, Romerne hellige dig: Lad denne skjønne Dag evig være optegnet i mit Folks Aarboger: lad den ofte komme tilbage: og lad mine Efterkommere, efter mit Exempel, til disse hellige Hvælvinger ophænge hele Verdens Bytte!

Efter disse Ord griber han fat paa en vild Tyr, som tyve Offerpræster med Nød kunde holde:

de: med een Haand slæber Kongen den til Alteret, styrter den paa Knæene, rykker nogle Haar af dens brede Pande, slagter den, og Præsterne fuldføre Offringen.

Saasnart Offerdyret er fortæret, gaaer Romulus ud af Templet, vender sig til sine Soldater og tiltaler dem saaledes: Romere, hvad er en Sejer, saa længe der ere Fiender tilbage? Antemnaterne ere slagne, men Volskerne, Hernicierne og hine kjekke Marser, der ene ere værdige at fægte med eder, have endnu ikke bøjet sig under Aaget. Bereder eder til at drage mod dem. I Dag triumfere vi, i Morgen ville vi fortjene en Triumf. I Morgen fører jeg eder imod Marserne, for at undsætte mine Bundsforvandte Campanierne. Romere, den hele Dag skjenker jeg eder til at omarme eders Koner og Børn; men saasnart den straalende Aurora fremstiger paa sin ildrøde Vogn, saa indfinder eder i Vaaben paa Mars' Plads: eders Konge skal være den første der, og Italien skal af os lære at Sejrere aldrig trænge til Hvile.

Hele

Hele Hæren svarer i Frydeskrig. Legionerne bringe deres Ørne *) til Romulus' Pallads. En udvalgt Vagt vaager over denne hellige Skat, medens Soldaterne, i deres Families Skjød, modtage deres Mødres og Koners Omfavnelser, og Ømhed og Kjerlighed fryde sig ved at vinde een Dag fra Æren.

*) Faner.

Tredie Bog.

Indhold af tredie Bog.

Brændende af Kjerlighed til Herfilia vil Numa følge hende i Kampene. Tatius giver ham Vaaben og forestiller Hæren ham. De gamle Sabinske Krigeres Henrykkelse ved at see Pompilius' Søn. Tatius vil ledsage ham i Krigen; men anført af Tatia bringer Folket ham til at forandre denne Beslutning. Hæren bryder op. Dens Marsch. Romulus støder til sin Bundsforvandte, Campaniens Konge. Denne Fyrstes Leir beskrives. Romulus forlader ham. De Marsiske Gesanteres Ankomst og Tale.

Tredie Bog.

Romulus' Sejerstog bragte Numas Ruus paa det høieste. Hans Sjel, der alt var et Bytte for Kjerligheds Flammer, kommer i endnu stærkere Brand ved det uvante Syn, der henriver den. Æren med al dens Glimmer frembyder sig for ham, som det sikreste Middel til at fortjene Hersilia. Næppe har han fattet dette Haab, før han higer efter at vorde Helt: og to Lidenskaber, hvoraf den ene alt var nok til at bedaare en høi Sjel, angribe med foreenet Magt hans unge Hjerte.

Tatius gaaer tilbage i sit Palads: sukkende følger Numa ham. Han vilde aabenbare ham alt, men han frygter for den gode Konges Bebrejdelser, seer paa ham og tier. Som det frygtsomme Barn, der følger sin Moder med ulige Skridt, trækker hende sagte i Sløret, fæster sine taarefulde Øine paa hende og beder hende, uden at sige et Ord, at bære det i sine Arme: saa fulgte Numa Tatius.

Den

Den gode Konge staaer stille, aabner ham sit Hjerte og siger til ham: tal, min Søn; hvad kan jeg gjøre for dig? dine Ønsker skal vorde opfyldte, naar de kun ere i min Magt.

O min Fader, svarer Numa ham, Himlen er mit Vidne at jeg talede af Hjertet, da jeg lagde den Plan at opoffre mit hele Liv til at bære Omhu for din Alderdom, og bestræbe mig efter at erhverve dine Dyder; men jeg saae Romulus' Sejerstog og jeg fornam en hidtil ukjendt Følelse opstige i mit Hjerte. Lyst til Æren opluer mig; jeg tørster efter Kampen. Ja, jeg er af dit Blod, jeg er en Søn af Pompilus'. I min Alder havde du og min Fader alt vundet Slage: i min Alder havde I alt om Tindingen den Laurbærkrands, jeg higer efter: og jeg, en ubekjendt Søn af den tappre Pompilius, jeg en Slægtning, en Ven af Sabinernes djerve Konge, jeg fældede hidtil kun Offerdyr: o min Fader, jeg omarmer dine Knæ, tillad at jeg efterligner dig, at jeg følger Romulus og vorder Helt, som du og som min Fader.

Da han sagde dette, kastede han sig for Oldingens Fødder og bøjede Hovedet for at skjule sin Rødme.

Fat

Fat Mod ere Tatius' Ord, sels en Fejl vilde jeg tilgive dig, hvi skulde jeg kunne bebrejde dig en Følelse, jeg bærer Agt for? Ak! min Kjærlighed til dig gjør, at jeg uden Tvivl hellere vilde see dig føre et roligt og fredeligt Liv under min Thrones Beskyttelse og ved min faderlige Barm; men jeg er Sabiner som Du, og veed hvor mange Tillokkelser Æren har. Numa, dit Mod behager mig, dog fælder jeg Taarer ved at see dig saa ung at ville trodse det uvisse Udfald af den farligste Krig, Romulus nogensinde har ført; thi jeg vil ikke dølge det for dig, de Fiender, han har overvundet, ere intet imod dem han nu vil befejde. De frytelige Marser, ubetvungne til denne Dag, ere Vildmænd af Kæmpestørrelse og uhyre Styrke, de ere væbnede med Koller, som den store Alcides: og man siger, at de bestryge deres Pile med giftige Urter, der voxe ved Avernens Bredde. Hvert Saar bringer Døden, og hvilken Sorg for mig! .....

Hvilken Ære, faldt Numa ind og reiste sig op, hvilken Lykke for din Søn at lære hiin ædle Kunst i Kamp mod saa værdige Fiender! du seer nu at jeg er Gudernes Yndling, siden de indgive

mig

mig at følge Romulus, i det Øieblik, da han underkaster sig de frygteligste Farer. O min Fader! det er afgjort: det jeg nys hørte af dig bestemmer mig: og Æren byder dig at lade mig ile til Kampen.

En himmelsk Lue tindrer i hans Øine ved disse Ord, Tonen af hans Stemme faaer mere Styrke og Eftertryk, hans Legeme og alle hans Bevægelser faae et ædelt og dristigt Udseende, lig Achilles, da han, i Qvindedragt blant Lycomedes' Døttre, ivrig greb det Sverd, Ulysses lod blinke for hans Øine og røbede sit Kjøn og sit Mod ved en uvilkaarlig Henrykkelse.

Ved denne Bevægelse, der foregaaer hos Numa, græder Tatius af Glæde: han føler selv en Henrykkelse, som han ikke er Herre over. Ja min Søn, brød han ud, du gaaer i Kamp mod Marserne, og din Fader ledsager dig. Ja, jeg vil følge dig i Slagene: jeg vil give dig de første Underviisninger i Heltenes Kunst. Tænk ikke at Alderdommen har udtømt alle mine Kræfter: denne Haand kan endnu udkaste et Spyd, denne Arm endnu bære et Skjold. Nestor, ældre end jeg, lærte sin dyrebare Antilok at sejre, jeg er

ingen Nestor; men han elskede ikke sin Søn mere.

Saa taler han og Numa kaster sig i hans Arme. Han er nær ved at aabenbare ham sin Lidenskab for Hersilia; men, af Frygt for at svække sin Agtelse hos den gode Konge ved at tilstaae ham, at Ceren ikke er Eneherskerinde i hans Hjerte, opsætter han til en anden Tid saa vanskelig en Bekjendelse.

Sysselsat med sit nye Forehavende iler Tatius til Jupiters Præster for at begjere sine gamle Vaaben tilbage, som han havde helliget Guden. Han seer dem igjen, han tager fat paa dem med samme Henrykkelse som i sin Ungdom. O Jupiter, udbryder han, ifald Blodet af mine talrige Offerdyr har rundet paa dine Altre, ifald mit Hjerte aldrig har fortornet dig, end ikke ved lastværdige Tanker, saa giv mig, for nogle Øjeblikke giv mig den Styrke jeg engang havde, da den vilde Rhamnes i Spidsen af sine Hernicier angreb Sabinerne. Han lod haant om min Ungdom, æskede mig til Kamp, og ved at udkaste et uhyre Spyd, som intet vor Tids Menneske skulde kunne gjøre, troede han at fælde mig til Jorden, men jeg

und-

undgik det frygtelige Skud, kastede mig paa Rhamnes og stødte tre Gange mit rygende Sverd i hans Side. O Jupiter, endnu nogle Hæders Dage! og jeg nedstiger tilfreds i Graven.

Saa lyde Tatius' Ønsker. Næppe faaer hans Datter hans Forsæt at vide, før hun kommer at overtale ham til at afstaae derfra. Hendes Bønner, hendes Taarer ere forgjeves: Den uheldige Tatia seer i et Øjeblik alle de lykkelige Udsigter forsvinde, hun havde dannet sig: hun har alt for got bemærket Numas Lidenskab: hun klager ikke, tilstaaer sig ikke selv sin Kummer, og i det hun begræder en Faders Bortgang, begræder hun endnu andre Lidelser.

Numa tænker kun paa Hersilia og paa Tilberedelserne til sin Afrejse. Han har ingen Vaaben uden Pompilius' Sverd. Tatius gaaer selv i Romulus' Tøjhuse og udsøger ham et skinnende Panser, hvis forgyldte Metal holder det frygteligste Hug ud, end prægtigere er Hjelmen: En Sphinx af ypperligt Arbejde hviler paa den: og to Purpurfjederbuske svæve over denne Sphinx. Skjoldet, der bestaaer af syv Oxehuder, overtrukne med fire Plader af Guld, Sølv, Kobber

og Tin, blev gjort for Kong Procas ved den dygtige Egeon, der paa dette Skjold afbildede den dydige Æneas' Historie.

Fornøjet med disse Vaaben lader Tatius dem bringe til Numa. Frygtelig er deres Klang: den indjager dem, som høre den, Gysen; men fordobbler den unge Helts Fyrighed. Numa betragter dem, tager fat paa dem, fryder sig ved at lade dem give Klang, i et Øjeblik er han bedækket med dem, og hans naturlige Skjønhed faaer derved ny Glands. Hans Hjerte banker under Malmen, Kjækhed funkler i hans Øjne: saa hæver den unge Ganger, naar den midt paa Engen hører Trompeten, sit modige Hoved, aabner de dampende Næsebore, rejser den bølgende Manne og besvarer med Vrinsken de krigerske Toner, der ryste dens Øre.

Natten, der i Numas Øjne kom alt for seen, breder endelig sit Slør, men Søvnen kan ikke lukke den unge Elskers Øjne. Han tumler sig urolig, hundrede forskjellige Anslag omvælte sig hos ham, han bereder sig paa, hvad han vil sige til Hersilia, brænder af Længsel efter at være hos hende, forestiller sig forud de Lejligheder,

der

der vil frembyde sig for hans Mod og udgrunder de Bedrifter, han vil fuldføre.

Dagens Anbrud var endnu langt borte, da han i fuld Rustning fremstiller sig i Tatius' Palads. Den gode Konge smiler ad hans Utaalmodighed: han staaer op, bedækker sine hvide Haar med en Hjelm, som han finder tung: han iforer sig det Panser, han i saa mange Aar har ladet ligge: og da han vil skaane sin Datter for et alt for smerteligt Farvel, forlader han i Stilhed sit Palads, stytter sig paa den utaalmodige Numa og gaaer hen til Mars' Plads.

Romulus, Hersilia og Hæren vare alt der. Tatius forestiller sin Medregent den unge Kriger, som han vil ledsage. Hersilia seer paa ham og rødmer: Numa glemmer, hvad han har beredet sig paa at ville sige til Romulus og forstummer ved Synet af Hersilia.

Roms Konge bifalder hans Iver, og saasnart han har faaet Kundskab om hans Fødsel, forer han ham til de Sabinske Legioner, der udgjore Hærens venstre Fløj: Sabiner! tiltaler han dem, seer een Helt mere, der vil stride under eders Faner. Denne unge Kriger har Ret til

eders

eders Kjerlighed: han er af eders Kongestamme: han er en Søn af Pompilius.

Ved Navnet Pompilius gjentoner Luften af et Frydeskrig: alle Sabinerne gaae ud af deres Geledder og løbe hen til den unge Numa. Metius, Valerius, Volscens, Murrex, alle bedagede Kriger: fulde af Skrammer og Saar, omarme deres gamle Anførers Søn. Jeg skylder din Fader alt, sagde den ene: han har reddet mit Liv, sagde den anden: han var vor Velgjører, raabte de alle paa eengang. Ak! kom og tag Plads i vore Geledder, du en Søn af den retskaffenste og kjekkeste Mand: kom og fægt bag vore Skjolde, vore Arme, vore Hjerter høre dig til. Konge af Rom, udbrøde de i det de vendte sig til Romulus, vi begjere ham til Anfører; uovervindelige skulle vi vorde under ham, som vi vare det under hans Fader. Han byde over os, han kalde sig Pompilius, saa svare vi dig for Sejeren.

Ja, mine kjekke Venner, svarer dem den gamle Tatius, der i samme Øieblik kommer til, han skal sikkert vorde eders Anfører, og jeg vil være Vidne til hans Daad. Jeg vil stride tilligemed ham, tilligemed eder, mine gamle Krigs-

brødre,

brødre, der maaskee endnu skulle gjenkjende mig. Vi sees nu igjen paa Ærens Mark: eders Konge gjør sit sidste Tog med eder, og ifald Kræfterne forlade ham, vil I bære ham paa eders Arme.

Ved disse Ord istemme de tappre Sabiner samtligen Glædesraab: de omringe, de trykke deres gamle Monark: de kysse hans Klæder og hans Hænder. O bedste blant Kongerne, ere deres Ord, ja vi ville værne om dine Dage, vi vilde beskjerme dig med vore Legemer. Ak! hvo vilde lykksaliggjøre vore Børn, ifald du blev os berøvet? kom og lær Pompilius' Søn at efterligne sin værdige Fader: vi paatage os at vise alle Folkeslage, hvordan man elsker de gode Konger.

Taarer ere Tatius' Svar: Armene udstrækker han til sine gamle Venner, og trykker dem til sin Barm, under Erindringen af deres Bedrifter, og Begjering om at de vilde yde Numa den samme Kjerlighed, de havde vist for ham. Romulus, selv Romulus er rørt ved dette Syn: han udnævner paa Stedet Numa Pompilius til Befalingsmand over de Sabinske Legioner. Tusinde Tilraab blande sig med Trompeternes Lyd: og den stolte Hersilia, der bestandig fægter i Sa-

biner-

binernes Flok, fryder sig hemmelig ved den Post, hun har valgt.

Hæren var rede til Marschen, Romulus vilde alt give Tegn dertil og Tatius overdrog den kloge Messala at haandhæve Retfærdighed i sin Fraværelse, da en Skare af trøstløse Qvinder, Børn, Oldinge, under Jammerskrig med Hænderne strakte mod Himmelen, kaster sig for Tatius' Fødder.

Hvordan? du forlader os! vi have to Konger, der burde være vore Fædre, og begge lade os Faderløse! Romulus rejser bort fra vor Stad, til hans Fraværelse ere vi vante; men du, du, vor gode Tatius, der elsker os, der altid bliver iblant os, hvi forlader du os i Dag? hvo vil da skaffe os Ret? hvo trøste os i vore Lidelser? hvo lindre vore Ulykker? du veed det, naar vore Sejre ere kjøbte med Borgerblod, tye Fædrene, de ulykkelige Børn, de bedrøvede Enker til dig, og udgyde deres Taarer i din Barm; du græder med dem og deres Kummer lættes. Hvad vil der blive af disse Ulykkelige, naar de, langt fra at have dig til Trøster, maae frygte for dine egne Dage? Hvad søger du vel i Kampen? hvad fattes der i

din

din Hæder? vi ære dig som en Gud, vi elske dig som en Fader: hvad fordrer du mere? hvad større Gode kan Sejren skaffe dig? for at gjøre Slaver forlader du dine Børn.

Saa talede en Olding, og Tatius hensmeltede i Taarer: han betragter Numa, betragter sine bedagede Krigere. Numa og de gamle Krigere kaste sig ned for ham, og foreene deres Bønner med Folkets. Tatius betænker sig ikke mere, han kaster sin Hjelm, sit Spyd: omarmer den Olding, der havde tiltalet ham, og udbryder: det er afgjort! der er ingen anden Ære for mig, end den at være eder til Gavn. Jeg forlader eder ikke før Graven skiller os ad.

Ved disse Ord hæve tusende Skrig sig mod Himmelen, alle takke Guderne, alle velsigne den gode Konge, og den ømme Tatia, der hidtil havde holdt sig skjult iblant Mængden, Tatia kaster sig nu i sin Faders Arme: du gav ikke efter for mine Taarer, sagde hun til ham; men jeg var vis paa, du vilde give efter for dit Folks. Det er mig, der har samlet det, det er mig, der har underrettet det om den Ulykke, der truede det, og

jeg

jeg er langt fra at være skinsyg over det Fortrin, det har erholdet over mig.

Tatius trykker sin Datter til sin Barm, omarmer grædende den unge Numa, siger ham farvel, og anbefaler sine gamle Sabiner at forsvare og bære Omhu for den Skat, han betroer dem. Tatia, med Øjnene nedslagne, tvinger sig til med sat Stemme, at ønske Numa den Hæder og Lykke, han attraaer.

Endelig giver man Tegnet: og den gode Tatius drager et Suk, da han seer Hæren trække op. Langt borte strækker Numa Hænderne imod ham; og det glædedrukne Folk hjembærer paa dets Arme til Rom den Konge, hvis Nærværelse trøster det i alle Ulykker.

Hæren rykker frem i tre Kolonner. Den første, der bestaaer af Romerske Legioner erkjender intet Overhoved uden Romulus. Men denne Fyrste har ingen bestemt Post, han rider paa en Thracisk Ganger, hvis Øjne og Næsebor ligesom udkaste Ildstraaler: han gaaer, kommer, flyver omkring, er allevegne og overlader Befalingen over de Romerske Legioner til Hostilius, hvis Søn siden besteg Roms Throne. Ved denne

Helts

Helts Side gaaer den kjekke Horats, hvis tre Sønner et halvt Aarhundrede derefter ved deres Sejer over Curiatierne betvang Staden Alba. Massicus, Abas, Servius, den unge Misenius, der stammede fra Æneas' berømte Herold og den djerve Talassius ere i første Linie. Enhver af dem har alt udmærket sig ved meer end en Heltegjerning, enhver bærer det Bytte, han har taget fra en berømt Fiende. Disse tappre Romermænd udgjøre altid Fortropperne paa Marschen, den høire Floj i Slaget.

Den anden Kolonne bestaaer af de Latinske Legioner: Der finder man Laurentinerne, Fidenaterne, Tellenes, Aricias og det gamle Politores Borgere. Alle disse Folkeslag, som Romulus har undertvunget, fægte nu for ham og ere stolte af et Nederlag, der har tilvundet dem Romernavn. Deres tappre Hovedsmænd ere: Azilas, Orimanthes, Feraltinus, Ladon, en Søn af Nymfen Perenna: den favre Niphæus fra det frugtbare Canentes: og Cynirus, Apollos Præst, der paa sin Hjelm bærer det hellige Laurbær og sin Guds Offerbaand. Denne Trop, alle Fodfolk,

indta-

indtager altid Middelpunkten af Hæren paa Marschen som i Slaget.

De brave Sabiner marschere i den tredie Kolonne. Disse frygtelige Bagtropper udgjøre altid Romulus' venstre Fløj. Den gamle Metius har afstaaet Ynglingen Numa Befalingen derover. Denne ærværdigt Krigers, er ved Enden af sin Bane atter bleven Soldat; men hans Alder, hans Hæder, hans hvide Haar, hans Skrammer skaffe ham altid hiin Agtelse, der ikke hænger af Værdigheder. Metius staaer i Geleed, og Metius kommanderer bestandig. Hos Metius udmærke sig den vise Catillus, den frygtelige Coras, og Tanais og Talos og den djerve Gallus, Flodguden Abaris' Sønneson, og den elskværdige Astur, opdraget ved Bredden af Kilden Blandusia, og som hele Hæren ansaae for denne Najades Elsker, og den vilde Ufens, hvis halve Ansigt et tykt, farveblandet Skjeg skjulte. Alle disse Krigere folge Numa.

Iført sine straalende Vaaben, rusende af Kjerlighed og Fryd, rider Numa i Spidsen for dem paa en Ganger, hvidere end Sneen, som Tatius har foræret ham. Det utaalmodige Dyr

hopper

hopper under sin unge Herre, slaaer bag ud, tramper i Jorden, og farver med sit Skum den Tomme, der tvinger dets Fyrighed, harmefuld over at høre Vrinsken af Fortroppernes Heste.

Ved hans Side kjører paa en prægtig Vogn den stolte Hersilia, væbnet som Pallas og skjøn som Vulcans Gemalinde. Hendes skinnende Hjelm er siret med den Romerske Ørn: Et gylden Kogger hviler paa hendes Skulder og i Hænderne bærer hun Pandars Bue, som Æneas bragte til Italien og som fra ham kom til hans Sønnesøn Romulus. Den vise Brutus, dette Overhoved for en Stamme af Helte, styrer Prinsessens Vogn, og den forelskede Numa misunder ham dette Sted. Numa med Øjnene bestandig paa Hersilia, holder sig ved Siden af hendes Vogn. Hans Skjønhed viger ikke Skioldmøens; men Øvelse i Vaaben giver hende et mere krigersk Udseende. Saa gjennemfarer Apollo og hans Syster Diana væbnede Cynthus' Bjerge: begge ere de lige frygtelige, begge blænde de Øjnene; men Latonas Datter beholder en dristig og stolt Mine, der ingenlunde er malet i hendes Broders blide Ansigt.

Hæren

Hæren nærmer sig med tilsomme Skridt til Liris' Bredde og Auxentiums Sletter. Der skulde Kongen af Capuas Tropper stode til; men Marschen maatte gaae igjennem Hernicternes Land. Romulus sender Herolder, for at udvirke Tilladelse til Gjennemmarsch: Hernicternes Konge afslaaer det.

Jeg er ikke i Forbund, saa lyder hans Svar, hverken med Marserne eller med Romerne. Ifald dine Fienders Hær rykkede imod Rom, saa vilde jeg ikke taale, at den for at gjøre sin Marsch kortere, drog igjennem mine Stater. Paa samme Grund maa jeg forbyde dig Gjennemgangen, og jeg troer at handle retfærdig ved at iagttage Neutraliteten.

Romulus fnyser af Harme, da han hører dette Svar. Uforsigtige Konge, udbrød han, du skal faae at vide, hvor farligt det er ikke at erklære sig imellem to mægtige Fiender. Fra i Dag er du Sejerherrens Fiende.

Midlertid saae han sig dog nødt til at opsætte sin Hevn og at tage en lang Omvej for at komme til Marsernes Grændser. Han satte derfor over Simbruinernes Bjerge, hvor Anio udspringer.

Denne

Denne lange og mosommelige Marsch trætter Folkene, men er til Nytte, for de uvante Krigere, hvormed Romulus har forstærket Hæren: Numa især, den unge Numa, er det en haard Læretid i den ædle Kunst, han begynder at dyrke. Undervist ved saa duelige Lærere, som Sabinerne, opluet ved sin Kjerlighed og Hersilias Nærværelse, har Numa alt, i de sidste Dage en gammel Krigers Erfarenhed. Uden nogensinde at have fægtet, veed han hvordan man skal fægte: hans kogende Mod, der brænder efter at udmærke sig for Hersilias Øjne, venter ængstelig paa Synet af Fienderne.

Endelig naaer man Bredden af Liris, en Flod, der adskiller Marserne fra Æquierne og Hernicierne. For tre Dage havde Kongen af Capua i Spidsen af tredive tusinde Mand slaaet Lejr der. Næppe øjner han den Romerske Fortrop, for han lader sin hele Hær rykke ud, stiller den i Slagtorden, og oppebier, under Klangen af tusinde Instrumenter, sine Bundsforvandtes Ankomst.

Romulus lader støde i Trompeterne, og opstiller sine Folk lige over for Campanierne. Nu nærmer han sig Kongen af Capua. De to Monarker

narker omfavne hinanden, sværge hinanden et evigt Venskab; men den utaalmodige Romulus, der alt brænder af Begjerlighed efter at kjende de Soldater, der skulle stride med ham, Romulus begynder at gjennemløbe Linierne.

Næppe har han gjort nogle Skridt, før hans Øren saares af den Larm, han fra alle Kanter hører: Campanierne vove at smile i hans Nærværelse, vove at tale under Vaabnene og yttre en Mangel af Krigstugt, der opvækker Romulus' Harme. Han sender dem et alvorligt Øjekast, hører medlidende paa en Sværm af Feltherrer, der braske med deres tomme Kundskaber, værdiger dem ikke et Svar, og bliver staaende og rynker Panden, da han seer unge Høvedsmænd byde over gamle Soldater, da han seer Guld og Sølv glimre paa alle Panserne. Han tager i Haanden et rigt Skjold, hvis Vægt synes at trætte en ung Campanisk Kriger, Roms Konge holder det i Fingerenderne, og læser, rødmende af Harme, en forliebt Paaskrift. Han river Lanserne fra nogle Soldater, brækker dem over ved at trykke dem med sin Haand, og spørger med ironisk Smil, hvad slige Vaaben kan tjene til.

Han

Han kommer til Campaniernes Lejr og gaaer ind i den. Hvor stor er hans Forbittrelse da han gaaer ind under prægtige Tælte, hvor de meest vellugtende Rogelser brænde, hvor man finder Bade og Senge, hvor man har samlet alle de i Blødhed hensjunkne Stæders Opfund og Forfinelse! Han seer her offentlige Spil, hvor de Campaniske Høvdinge tilbringe Nætterne med at fraraane hinanden deres Guld, at tabe deres Formue, deres Rolighed og ofte deres Ære: der end skjendigere Steder, hvor en Sværm af Skjøger, fast ligesaa talrig som Hæren, offentlig underviser i Lasterne, lokker de unge Krigere til sig og holder dem i deres vanærende Garn, dysser deres Mod i Søvn, fortærer deres Kraft, og overgiver dem til Fienden, uden Hæder, uden Dyd, uden Styrke: kort overalt fornedrende Blødhed, fordærvelig Uvirksomhed og væmmelig Udsvævelse.

Roms Konge forlader hurtig denne Lejr. Han tager Kongen af Campanien ved Haanden, og, uden at sige et eneste Ord, fører han ham ind iblant Linierne i den Romerske Hær. En dyb Taushed herster der: Opmærksomhed, Ærefrygt ere prægede i alle Ansigter. Hver Kriger staaer

ubevægelig paa sin Post, med Øjnene fæstede paa sin Anfører, ønskende kun, for at lyde des hastigere, at kunne gjette den Befaling, han vil give. Jernet, Malmen straaler, hvor man vender Øjet: Kun Fyrsternes og Feltherrernes Rustning pryde Guld og Sølv: Fødsel eller Tapperhed har skaffet dem denne Udmærkelse. Blant Trodset seer man ingen Qvinder, ingen Rigdomme, men Heste at sætte i deres Sted, der maatte styrte, Vaaben til at opfylde Mangelen af dem, der sønderbrydes, Hjelpemidler for de Saarede. Hver Soldat bærer og selv sit Tælt, sine Fødevarer, sine Vaaben; og ingen trætter hverken denne Vægt eller Marschen.

Deres kjekke Konge gaaer langsomt midt igjennem sin stolte Hær: han betragter taus Capuas Behersker, tager det korte Spyd fra den sidste af sine Soldater og giver denne Konge det i Hænderne. Denne Byrde er alt for svær for Monarken, rødmende lader han den falde. Nu bryder Romulus Tausheden:

Konge af Capua, jeg lader dig selv dømme om mine Tropper og dine kunne fægte under een Fane: de stolte Løver og de ræde Lam pleie ikke at foreenes. Din Hær vilde svække mig: og

mine

mine Romere, hvis Vane det er altid at angribe Fienden, vilde spilde deres halve Kraft paa at forsvare deres Bundsforvandte. Desuden, truer mig een end vissere Fare: den anstukne Luft, der er i din Lejr, vilde snart trænge til min, og vanærende Blødhed, den farligste blant alle Plager, vilde udmarve mine Soldater. Til ingen Nytte var da Sejren os, jeg blev altid den overvundne. Konge af Capua, gjerne ønsker jeg Forbund med dig, men mit Folks Ære er mig dog vigtigere. Vil du, vi skulle blive Venner, saa lad os skilles ad: tag denne farlige Lejr bort fra mig: og, kan du ikke tvinge dine Undersaatter til at vorde Mænd, saa hindre dem i det mindste fra at fordærve dem, der ere det.

Saa talede Romulus: og den unge Capys, en Søn af Campaniens Konge, en Prins, der fortjente at være Romer, slog Øjnene ned og rødmede af Blusel. Hans Fader, nedslaaet ved den Magt, en stor Mand altid har over en almindelig Konge, beder Romulus bestemme hans Forhold og lover at følge hans Raad:

Jeg veed, svarer Romulus ham, at Samniterne ere paa Vejen for at komme Marserne til

Hjelp; men Byen Auxentium maae de igjennem og Auxentium hører dig til. Indslut dig inden dens Mure og forsvar dem i Angrebs Tilfælde. Behold ikke meer end den tredie Deel af dine Tropper hos dig: lad de øvrige rykke Samniterne imøde, under Anførsel af den bedste blant dine Feltherrer. Forbyd ham for alting at lade det komme til Haandmænge med dette frygtelige Folk, dine Soldater skulle ikke kunne gjøre dem Modstand; men din Hær drille deres; selv undgaae den en Træfning, men matte Samniterne og hindre dem at støde sammen med Marserne. Imidlertid vil jeg angribe disse: og med min Faders *) Hjelp haaber jeg sikkert at faae Sejer. Da kan din Feltherre give Samniterne fri Gjennemgang, de vil rykke hen imod Auxentium og indsluttes imellem denne Stad, din Hær og min. Deres unndgaaelige Nederlag vil ende Krigen i een Dag.

Saa taler han, og den unge Capys kaster sig for hans Fødder: o Konge, som jeg beundrer, som jeg højtagter lige ved din Fader Mars, tillad Capuas Kongeson at fægte under dine Bannere. Jeg vil lære Heltenes svære Kunst: hvad hedre Lærer kan jeg vælge mig? viid, du en Guds Søn,

*) Mars.

Søn, at, dannet ved dig, skal jeg igjen kunne danne min Faders Undersaatter: og Æren at gjøre Romere af dem skal skyldes ene dig.

Rørt ved disse Ord byder Roms Konge Cappys reise sig og giver ham strax Befalingen over en Cohorte. Cappys, stoltere af at være Høvding i Romulus' Hær, end Prins af Capua, kysser sin Anførers Haand, siger sin Fader farvel, og iler at indtage sin Post. I samme Øieblik rykker Campaniens Konge bort for at indslutte sig i Auxentium med ti tusende Krigere. Resten gaaer under Anførsel af en Græker, der stod i Kongen af Capuas Tjeneste, Samniterne imøde, og Romulus, utaalmodig efter at begynde Krigen, vil endnu før Nattens Anbrud, slaae Lejr hiin Side Liris.

Han støder paa et Vadsted, han bereder sig til at gaae derover, da tre Marsiske Gesantere fremstille sig for ham. Ærværdigt er deres Udseende: et langt Skjeg nedhænger fra deres Hage, deres skaldede Hoved har kun nogle enkelte hvide Haar: i den ene Haand holde de en Træskaal, i den anden en glinsende Piil. De fremtrine med en alvorlig og stolt Mine.

Konge

Konge af Rom, siger den Ældste, hvad er der imellem dig og os? har vi ødelagt dine Lande? Har vi truet din Stad? hvo er du? hvad vil du? hvad forlanger du? Kongen af Campanien angriber os paa Grund af chimæriske Fordringer paa vore Stater: han skal undgjelde derfor. Men du, du har end ikke slig en Skingrund. Vi kjende dig ikke: du har aldrig hørt tale om os og vi eje intet, der kan pirre din Gjerrighed. Veed du hvortil de Gaver, Guderne har gjort Marserne, indskrænke sig? til Øxen og en Plov, Koller og denne Skaal. See dette er det, hvoraf vi betjene os mod vore Venner og mod vore Fiender. Hiin give vi de Frugter, vor Plov og vore Øxen skaffe os: denne Skaal bruge vi naar vi i deres Selskab yde Jupiter Drikoffre: mod disse aftrykke vi vore Pile, saa langt vi kan øjne dem, og vore Koller knuse dem, ifald de ere forvovne nok til at nærme sig. Konge af Rom, det staaer til dig at vælge imellem denne Skaal og denne Piil. Man siger, at du er Søn af en Gud, er det sandt, saa vær Menneskeslægtens Velgjører: er du kun Menneske, da skjelv for at angribe Mennesker, der ere ligesaa kjekke som du, og mere retfærdige.

Jeg

Jeg har aldrig skjelvet, svarer Romulus dem, og hans Øjne gnistre af Harme. Jeg kommer min Bundsforvandte til Hjelp, ubekymret om hans Sags Retfærdighed. Jeg er Mars', ikke Themis', Søn. Samle gaae tilbage til dit Folk, forkynd det Krigen og Aaget, og lad mig beholde denne Piil, den smukkeste Gave, jeg har faaet, da den lover mig Fiender, værdige min Styrke og mit Mod.

Ved disse Ord river han Pilen af Oldingens Hænder. Denne betragter ham længe taus, hæver Øjnene til Himmelen, som for at kræve den til Vidne paa sin Sags Retfærdighed: og vender tilbage, uden at svare eet Ord.

Strax sætter Romulus over Liris, og slaaer Lejr i Marsernes Land.

Fjerde Bog.

Indhold af fjerde Bog.

De forsamlede Marser vil udnævne en Anfører. Der opkommer Uenighed iblant dem. Man afgjør at den af Medbeilerne, der kan brække en Popel skal vorde valgt. Den unge Leo sejrer og afstaaer Befalingen til en Olding. Hæren giver sig paa Marschen: den møder Romerne. Romulus' Indretninger. Numas Menneskekjerlighed: han yder Ceres et Offer, og frigiver sine Fanger. Ceres lader Skjoldet Ancile falde ved hans Fødder. Leo overfalder om Natten Romulus' Lejr: tænder den i Brand, anretter et Blodbad og kaster Romulus til Jorden.

Fjerde Bog.

Midlertid samlede Marserne sig i Marubiens hellige Skov: skjønt de endnu haabe Freden, berede de sig dog til Kamp. Raadet af Oldingerne, der bestyrer dette fri Folk, har alt anmodet dets Bundsforvandte om Hjelp: allerede har det unge Mandskab grebet til Vaaben og tyve tusende Krigere, med Bue eller Kølle i Haanden, vente utaalmodigen Gesanternes Tilbagekomst.

Snart seer man dem komme, med Hovedet nedbøjet, og en mørk Mine, træde de langsomt midt i Forsamlingen. Man omringer dem, man fritter dem, man trænger paa Svar. Holder Kollerne rede! udbryde de; Romulus valgte Pilen: han har alt lejret sig paa vore Marke og han har vovet at tale til os om Aag. Ved dette Ord hører man et Forbittrelsesskrig: rasende fordrer Hæren, i Øjeblikket at rykke op. De Gamle dæmpe Hidsigheden: de ville oppebie deres Bundsforvandte og udnævne en Anfører, værd at fremstaae i Kamp mod Roms Konge.

Adskil-

Adskillige Krigere fremstille sig for at naae denne Ærespost. Blant dem udmærke sig den djerve Aulon, af Cacus' Æt, der i Stedet for Sværd og Spyd bærer en uhyre Øxe, den ingen anden Marser kunde løfte: Pentheus, der bruger begge Hænder lige got, og blant sine Forfædre tæller den ulykkelige Marsyas, Stamfader til det Marsiske Folk; Liger, der i Hurtighed overtræffer Hjorten og ikke har andre Vaaben end skarpe Jernskiver *), dem han udkastede med saa megen Behændighed, at hvert Kast bragte Død med sig; og Apollos Lærling, den unge elskværdige Astor, som kan sætte sit med tre lange Spidser forsynede, overmaade store Skjold fast i Jorden, og bag denne Jernskanse behændig aftrykke de Pile, Guden fra Delos havde lært ham at udskyde. Disse stolte Krigere fremstaae nu med deres Paastand og begjere Anførerposten. Soldaterne, der agte og elske dem ligemeget, raabe højt, nogle for Liger, andre for Pentheus: Rytteriet vil have Aulon, Bueskytterne begjere Astor.

De fire Helte betragte hinanden med et vildt Blik: alt blander Bitterhed sig i deres Taler, alt gløde deres Ansigter af Harme. Først brammer enhver

*) disques, et Slags Skudsteen.

enhver af sin Fødsel og Daad, og søger at nedsætte sine Medbejleres. Deres Tale er Fornærmelse, de true, udæske hinanden: Astor griber en Pil, Pentheus svinger sit Kastespyd, Liger holder sin Skive rede, og den vilde Aulon hæver sin frygtelige Øxe.

Med eet kaster den vise Sophanor, den ældste af Raadsherrerne, sig midt iblant dem og holder dem tilbage: hvad gjøre I! udbryder han: ville I da forvisse Romulus om Sejeren ved at berøve Marserne deres Forsvarere? saa er da forfængelig Befalesyge i eders Hjerter stærkere end hellig Fødelandskjerlighed! hvad vil der vorde af dette ulykkelige Fødeland, naar dets værdigste Sønner vende deres Vaaben mod hinanden? Tænker ikke, at nogen egen Fordeel bejeler mig; jeg beklager mig ikke over at see eder paastaae en Hæderspost, der maaskee skyldtes mine Tjenester og vilde klæde min Alderdom godt. Æren bestaaer ej i at byde over sine Lige; den bestaaer i at overvinde Fienderne: hver Draabe Blod, der rinder i anden Kamp, er et Ran fra Staten. Ak! tørster I efter dette Blod, saa vender eders Spyd, den Stund I bie paa Romerne, imod mig. Alt for

længe

længe har jeg levet, da jeg seer Helte, Brødre rede til at myrde hinanden. Slaaer til, Marsiske Mænd; men hører først mine Raad. I Tapperhed ere I lige: Herkomst, Bedrifter gjøre eder lige berømte: det er disse Himlens Gaver, der i Dag volde eders Trætter. I fattes Anfører, og fortjene alle at være det: det kommer altsaa an paa Legemsstyrken at bestemme hvad Ligheden i Mod aldrig vilde afgjøre. Man lænke en Jernkjede til Toppen af dette Popeltræ: hvo der da med denne Kjede i Haanden kan brække Træet eller bøje det til Jorden, han være vor Hærfører.

Saa taler han, og Hæren og Folket give deres Bifald. Medbejlerne nedlægge deres Vaaben, og sværge i Sophanors Hænder at lyde den, som vorder Sejerherre. I Øieblikket klavre fire Marser op til Toppen af den høje Popel: med stærke Nagler fæste de der en lang og vægtig Kjede, hvis brede Ringe udstrækkes og falde til Jorden, med en skrækkelig Klang.

Oldingene sætte sig ned for at dømme, og Trompeterne give Tegnet. Men en Stemme lader sig høre, og man seer fremtrine en ung Marser af en høj og majestætisk Skabning, med et ædelt og yndigt

yndigt Ansigt. Han er iført en prægtig Løvehud, hvis gyldne Kloer krydse hinanden over hans Bryst. Af Dyrets Hoved, hvori endnu dets hvide og glinsende Tænder sidde, er denne Krigers Hjelm dannet. Paa Benene har han Halvstøvler: og hans senefulde Arm bærer en Kølle, væbnet med Knorter og Spidser af Jern. Ung og skjøn som Apollo, stolt og rank som Guden Mars, træder han med lette Skridt midt ind i Forsamlingen. Der standser han, støtter sig paa sin Kølle, betragter de Gamle med Ærefrygt, og tiltaler dem saaledes:

Saalænge jeg troede, vise Fædre! at Klogskab og Krigstalenter burde være Anførerens ypperste Egenskaber, tog jeg mig i Agt for at gjøre Fordring paa en Ære, hvortil min Ungdom ikke gjorde mig værdig. I afgjøre i Dag, at Styrkene skal bestemme Rangen: jeg fremstiller mig for at stride om den. Jeg kan ikke, som mine ædle Medbejlere, prunke med min Herkomst: Marsiske Mænd, jeg har ingen Aner. Men denne Løvehud I see, jeg har paa, har bedækket den store Alcides, og denne Kølle fældede Lernas Hydra *).

See

*) Vandsnog.

See det er mine Adelsbreve: mit Mod og min Styrke give mig Ret til at tage Deel i Prøven. Romerne skulle dømme om hint, I Marser om denne.

Saa talede den stormodige Leo og hele Hæren brød ud i Frydeskrig. Man kaster Lod om den Orden de fem Medbejlere indbyrdes skulle iagttage. Pentheus er den første, saa Astor, ham følger Liger, dernæst kommer Aulon, og Leo skal være den sidste.

Trompeterne lyde: den djerve Pentheus tager fat paa Kjeden, og trækker den vældig; men Popelstammen staaer ubevægelig og næppe ryster dens Top. Opbragt udtømmer Pentheus forgjeves sine Kræfter: bedækket med Sveed og misfornøjet slipper han Kjeden og skjuler sig i sin Legion.

Astor, den elskværdige Astor, fremtriner: den brændende Attraae efter at herske gjør, at han glemmer at anraabe sin Lærer Apollo. Misfornøjet forlader Guden den utaknemmelige Lærling, og med eet taber den skjønne Astor det halve af sine Kræfter. Forgjeves anstrænger han sig med at trække Kjeden til sig: end ikke Bladene af den høje Popel rystes.

Fry-

Frydefuld farer Liger til Træet: den ene Haand stikker han i en af Kjedens Ringe, medens han med den anden griber fat i den oven over sit Hoved, han samler alle sine Kræfter, og ryster Popelen forskrækkeligt. Alle dens Grene bevæges, de stode imod hinanden, som drevne af en stærk Stormvind. Men Ligers Kræfter ere udtomte, han kan ikke faae dem tilbage. De vankende Grene indtage efterhaanden igjen deres Plads og den kjekke Liger gaaer langsommere tilbage end han var kommen.

Aulon rejser sig og alles Øjne ere vendte paa ham. Han kaster sit Skjold, lægger sit Panser af, og fryder sig ved at lade sine brede Skuldre og sine senefulde Arme see: han løfter dem over Hovedet og strammer dem: to Gange gaaer han rundt om Træet og smiler med en barsk Mine: nu farer han med eet i Vejret, griber i Kjeden saa højt begge Hænderne kan naae og kaster sig tilbage med al sin Vægt og al sin Kraft. Popelen giver efter, dens Top bøjer sig og Hæren tilklapper allerede Bifald; men Træet faaer sin Spændkraft igjen, rejser sig med mere Kraft end det var bøjet med, og tager den frygtelige Aulon med sig, han

bliver

bliver hængende ved Kjeden, dingler med den eftersom Popelen bevæger sig. Nødsaget til at opgive sit Forehavende, nedspringer han paa Jorden, fraadende af Harme, griber hurtig sine Vaaben og iforer sig dem igjen bag sin Vogn.

Leo er ene tilbage. Han gaaer frem: og gjør følgende Bøn til Herkules: Søn af Jupiter, kald tilbage i dit Minde den Gjestmildhed, min elskede Camillas Farfader viste dig. Skue ned paa mig fra Olympens Tinding, dette Blik vil fylde mig med Kraft: et Offer skal du faae, jeg sejre eller ikke.

Næppe er hans Bøn til Ende, for han føler ny Kraft gjennemstrømme alle sine Lemmer. Med den ene Fod træder han i Kjedens sidste Ring: tager fat i Kjeden med begge Hænder saa højt som hans Pande naaede: samler saaledes alle sine Kræfter og bøjer Popelens Top langsommere, men nærmere til Jorden end Aulons Haand havde gjort. Næppe er han vis paa denne Fordeel, for han fordobler sin Anspændelse, og anraaber paa ny Herkules: til hans Forelse overlader han sig; Træet knager, brækkes, Leo falder med Kjeden til Jorden, og Popelens store Krone tildækker ham med sine Grene.

Folket

Folket og Hæren opløfte høje Frydeskrig: Senatet erklærer Leo for Sejerherre. Leo rejser sig, springer læt over Dyngen af de brudte Grene, vender sig til Soldaterne og tiltaler dem saaledes: Brødre, jeg er eders Anfører. I have svoret at lyde Styrken; men Styrken bør lyde Viisdommen. Sikkert modtager jeg Befalingen over eder, men Sophanor skal befale over mig. Sophanor har gjort flere Tog med, end nogen af eder har seet Slag: det tilkommer hans Erfaring at lede vort Ungdoms Mod. — Sophanor, vær vort Hoved, Leo være din Arm. Ved disse Ord bøjer han det ene Knæ for Sophanor og udbeder sig hans Befalinger.

De forbausede Marser troe at see en Gud i Leo. Sophanor fælder Beundringstaarer. — Nej! min Søn, det kommer dig til at være vor Anfører. O! hvad vil ikke Marserne udrette, anførte af en anden Alcides. Min Søn, du har ikke ringeagtet min Alderdom, du har æret mine hvide Haar: Guderne vil belønne dig med Sejre: Jeg forudsiger dig det, og jeg takker de evige Guder, fordi de endnu have ladet mig beholde en Smule Blod, der kan udgydes ved din

Side, og en Stemme, der, skjønt svag, kan udbrede din Roes.

Min Fader! svarer ham Leo, det var i dit Sted jeg gjorde Prøven: det var for at skaffe dig Sejren, at Guderne lode mig vinde. Vær vor Anfører: jeg beder dig, jeg besværger dig, kunne mine Bønner ikke udvirke det, saa erindre, du har svoret at lyde mig, jeg befaler dig at være min Leder.

Disse Ord bestemme Oldingen. Han modtager Kommandoen, men fordrer Leo til Medanfører. Hæren udnævner dem begge. Den bedagede Sophanor seer man strax ifort en gammel Rustning: hans Alder, hans ærværdige Udseende, hans lange hvide Skjeg indgyde Ærefrygt: hans unge Medanfører indjager Skræk. Begge ordne Tropperne, indrette Marschen, og vente kun paa deres Bundsforvandte.

De komme. Pelignierne, Amiternerne, Frentaniens og Caracenes Folkeslage nedstige fra Apenninerne og stode til Marserne. For at give Tegn til Afrejsen lader Sophanor det Dragebillede, som Marserne følge i Slagene, vaje i Luften.

Men

Men et frygteligt Jertegn standser hele Hæren og kommer dens Blod til at isne af Skræk. Midt paa Himmelen seer man en Ørn, der i sine grumme Kløer holder en skrækkelig Drage, som, ganske blodig, næppe kan trække Aanden, vrier sig, kæmper endnu og udskyder sin tredobbelte Braad for at saare Jupiters Fugl. Ubevægelige og tause vente Soldaterne paa Enden af Kampen: nogle Øieblik efter gjennemborer den sejrende Ørn med sit frygtelige Næb sin Fiendes grønlige Skal; og kaster den livløs ned midt blant de Marsiske Bataillioner.

Hvilket Varsel for disse Krigere! Leo, der seer dem alle blegne, griber den første Bue, han træffer paa, lægger an paa den sejrende Ørn, følger den med Øiet til Skyerne, udskyder en staalsat Piil i den, saa den falder ved hans Fødder. — Saaledes vil jeg nedslaae den Romerske Ørn: udbrød han: saaledes hævne de Folkeslag, den vilde lægge i Trældom. Marser, frygter ikke mere: det bedste Forvarsel er eders Sags Retfærdighed. I stride for Fødelandet, Romulus af Æresyge: Rykker frem, Guderne ere med os.

Disse Ord, denne Handling fordriver Frygten af alle Hjerterne. Tusende Skrig af de opliveede Marser gjenlyde i Luften, alle anse sig med Leo uovervindelige og den haabfyldte, glade Hær rykker frem med iilsomme Skridt.

Den stoder paa Romerne i Lucences Slette, der indgrændses af Høje mod Norden og Osten, af Skove mod Syden og Vesten. Romulus har gjort sig til Herre over Skovene og slaaet Lejr ved Enden af dem, Sophanor og Leo tage Plads ved Bjergenes Fod: Floden Fucinus adskiller de to Hære.

Romulus rykker strax frem lige til Flodbredden og spejder Fiendernes Stilling, han undersøger den Jordegn, de indtage, sammenligner den med sin, maaler Sletten med sine Øjne, bemærker indtil den mindste Busk, lader Fucinus pejle, udforsker et Sted, hvor der kan vades over den, og sikker i alle sine Jagttagelser, gaaer han tilbage i sit Telt, samler sine Feltherrer, og lader dem vide, at han Dagen efter ved Morgenrødens Anbrud vil forsøge at sætte over Floden. De synes forundrede; men Romulus udvikler dem i faa Ord Angrebets Orden, det Sted, hvor

enhver

enhver skal fægte, det, hvorhen han skal lokke Fienden, hvad der skal gjøres, om han sejrer, hans Hjelpemidler, om han slaaes tilbage: han viser dem endelig, at han har gjort alle Anstalter for en vis Sejer og forudseet alt i Tilfælde af et Nederlag.

Hans gamle Feltherrer beundre ham: den glædedrukne Numa kan ikke tvinge sin Henrykkelse. Saa er den da kommen, den Dag han saa meget har længtes efter! den hellige Dag, da han kan vise sig værdig at elske Hersilia! den heftige Elsker flyver til Sabinernes Lejr: han gjennemfarer deres Telte, kalder enhver Høvding, enhver Soldat ved Navn, forkynder dem Træfningen, omarmer dem, smigrer dem, tæller sukkende Timerne til Træfningen, og i sin Hede murrer han imod Romulus, fordi han ikke har prøvet, endnu samme Aften, at sætte over Floden.

Medens Numa ganske hengiver sig til de Følelser, der tumle ham, seer han et Romersk Detaschement, som man havde udsendt for at overrumple en Landsby, komme ind i Lejren. Ak! dette grumme Ærinde var alt for vel udført. Romerne bragte med dem forgrædte Koner, Børn,

Oldinge,

Oldinge. Disse Ulykkelige vare bagbundne, nedbøjet var deres Hoved, mørke og taareblændede deres Øjne, Moderen, Datteren, Manden, saae frygtsomme til hinanden, de vovede ikke at tale sammen, forgjeves stræbe de at komme nærmere sammen og blande deres Taarer med hinandens. De grumme Soldater nægtede dem denne lille Fornøjelse, og fremskyndte deres sene Skridt med Trusler, med Træet af deres Lanser, ja undertiden med det blodige Jern. De grusomme! de vare mindre umenneskelige mod de Dyr, de førte blandede mellem deres Fanger: de mishandlede Oldingene og Qvinderne, og skaanede omhyggelig Oxnene og Faarene, de havde fraranet dem.

Numa kan ikke udholde dette Syn. Han forlader alt, glemmer alt for at ile disse Ulykkelige til Hjelp. De vare alt bragte forved Kongetelset, hvor de, blandede med deres Hjorde, ventede paa deres Skjebnes Bestemmelse. Numa kaster sig for Romulus' Fødder: O min Konge! see engang de Rædsler man i dit Navn udbreder; kast et Øje paa disse Ulykkelige, der ere udrevne af deres Fristeder, lagte i Kjeder, overvældede med Haan. Og hvad have de gjort? hvori bestaaer

staaer deres Brøde? Lad os slaae dine Fiender, opoffre dem, der sætte sig til Modværge, Blodet rinde i Slagene; Farer undskylde Grumhed. Men angribe Ulykkelige, der ei forsvare sig, men overvinde Gamle og Qvinder, og haane dem, naar de ere overvundne, er Nederdrægtighed, er Grusomhed, som de Udødelige bør straffe. Søn af en Gud! det tilkommer dig at øve her Retfærdighed: giv disse Fanger frie, send dem tilbage til deres Hytter, skjenk dem igjen . . . . . .

Unge Menneske, afbrød Romulus ham, jeg ynkes over din Uvidenhed. Disse Slaver, disse Hjorde ere ikke mine: de tilhøre mine Krigere: det er Lønnen for deres Kjekhed, deres Besværligheder og deres Blod. Før jeg kan være medlidende mod mine Fiender, maa jeg være retfærdig imod mine Krigsbrødre. Jeg maa dele disse Slaver imellem min Hærs Anførere, de kan siden raade over dem: og, at ingen skal have noget at klage over, saa skal Loddet bestemme enhvers Deel.

Nu vel, sagde Numa og rejste sig, jeg er en af dine Feldtherrer, jeg bør og have min Deel.

Romulus erkjender hans Ret. Man bringer Urnen med Lodderne i. Hærførerne fremtræde for at tage Deel i Byttet. Saa skaaner en modig Sværm af Hunde, der har nedlagt en ung Hjort, deres Offer, al den Stund deres Herre er tilstede, men med funklende Øje og opspærret Gab venter den paa, man skal levere den det, og stønner af Træthed og Glæde.

Ceres, der vaagede over Numa og fra den høje Himmel bifaldte hans Menneskekjerlighed, Ceres styrede Loddene og lod den talrigste Andeel tilfalde ham.

Numa modtager sine Fanger, lader sine Hjorde følge sig og vandrer til den tykke Skov, der omringer Lejren. Der rejser han et Alter af Grønsvær, lægger Brænde derpaa til at fortære Offerdyret, udsøger en hvid Qvie, udgyder Mælk imellem dens Horn, offrer den, lægger den heel paa Baalet, og før han endnu antænder dette, anraaber Ceres saaledes: Datter af Jupiter, jeg byder dig dette Offer; men vee Numa, om han troer, at Blodet af en Qvie var nok til at skaffe ham din Beskyttelse! Nej, det er ikke ved Dyreoffringer man gjør sig Guderne gunstige:

Lind-

Lindring af en Ulykkeligs Kummer er dem mere til Velbehag end en Hekatombe. Modtag derfor, o Ceres, en Gave, dig mere værdig. Nu vender han sig til sine Fanger: Ulykkelige, tiltaler han dem, eders Frihed skjænker jeg eder. Man har røvet eders Ejendomme, modtager, i det mindste dem jeg besidder: jeg giver eder alle disse Hjorde: deler dem imellem eder, gaaer tilbage i eders Huse, og priser Ceres' Navn, det er hende, der sætter eder i Frihed.

Saa taler han: og disse Ulykkelige vide ikke om det er en Drøm: de blive staaende med udstrakt Hals, foldede Hænder, aaben Mund. Numa talede endnu, da en Lue nedstiger fra Himmelen over hans Hoved, drejer sig tre Gange om hans Haar, og tænder Ild i Baalet, der bar Offerdyret. Strax er Træet i fuld Brand, dets høje og klare Lue hæver sig mod Himmelen: Tordenen ruller, splitter Skyen, og et Guldskjold nedfalder ved Numas Fødder. I samme Øjeblik udtaler en Stemme, stærk som Skriget af en Hær, disse Ord: Hvo dette Skjold besidder, skal aldrig overvindes. Numa, Guderne vaage over dig: man behager dem ikke, ligner

dem

dem ikke uden ved Menneskekjerlighed. Nu tier Tordenen, det bliver igjen stille i Luften, Offeret er kun en Askehob, og en Ambrosiaduft forkynder trint omkring, at det er en Guddom, der havde talet til Numa.

Numa, der havde kastet sig med Ansigtet mod Jorden, rejser sig, hans Hjerte er fyldt af hiin blide Glæde, en ædel Handling altid har i Følge. Han tager dette himmelske Skjold i Hænderne, beseer det: det var af reent Guld, med indlagt Arbejde paa Thräcisk Maneer, man saae derpaa med beundringsværdig Kunst afbildet alle Tildragelser under Astræas Regjering, hiin skjønne Regjering, meer udslettet end noget andet af Menneskenes Minde, siden det Gode glemmes lettelig. Her saae man et Folk i Hungersnød af Nabofolket at modtage Halvdelen af dets Formue, der Brødre som eenstemmig anvende en Deel af deres Arv paa at aabne den Faderløse, de have truffet, en Næringsvej: længere borte en Huusfader i Spidsen af sine Børn at høste og lønlig plukke Ax af Regene, for at kaste dem paa Axsankernes Vej. Overalt forestillede det himmelske Skjold godgjørende eller dydige Handlinger.

Den

Den udødelige Kunstner havde uden Tvivl indseet, at det især var i Krigens Hede man maatte erindre vort Kjøn om Menneskelighed.

Medens Numa forbauset, beundrede et saa skjønt Arbejde, frembøde de af ham reddede Fanger ved hans Fødder et Syn, der fortjente at afbildes paa det himmelske Skjold. Paa Knæene for Numa, med Hænderne udstrakte imod ham, bevidnede de, med Taarer og afbrudte Ord, deres Erkjendtlighed og Glæde: Mødrene opløftede deres Børn for at de skulde see deres Befrier: Konerne kyssede hans Klæder: Oldingene spaaede ham den blideste Fremtid: alle velsignede ham under Taarer: den ældste iblant dem trænger igjennem Hoben, og holder, lænende sig paa en Knortekjep, følgende Tale til Numa:

Guderne gjengjelde dig, unge Mand, alle de Velgjerninger, du har bevist os: Aldrig have vi været dit Folks Fiender, vi ere fattige Hyrder, der paa høje Bjerge leve imellem Marserne og Hernicierne, uafhængige af disse to Folk, men ofte undertrykte af dem. Vi sagde Romulus' Krigere det; men de behandlede os som Fiender, skjønt de vidste, vi vare det ikke: du, du har anseet os

som

som Fiender og behandler os som Brødre. Guderne skal beskytte dig, maaskee vil de sætte dig paa Prøve, men du holder sikkert Prøven ud. Lev vel, erindre dig Rheaterne, saa er vort Navn, kommer du engang paa vore Bjerge, saa vil du faae at høre vore Børnebørn velsigne Navnet Numa.

Efter at have udtalet, gaaer den Gamle hen og forestaaer Deelingen, som Rheaterne imellem sig gjøre af de Hjorde, Numa har givet dem, medens den unge Helt, for at undvige deres Taksigelser, bortbærer Skjoldet og gaaer grundende tilbage i Lejren.

Han tænkte paa Hersilia: hans Hjerte, fyldt af Haab og Glæde, hengav sig ganske til Kjærligheds Følelse. Han styrer sine Skridt, imod sin Villie, til Fyrstindens Telt. Nu er han der og vover ikke at gaae over Dørtærskelen: han staaer stille, drager et Suk og skjelver for at gaae længere. Denne Kriger, der bærer i sin Arm et Skjold, som gjør ham uovervindelig, denne Helt, der uden Frygt vilde trænge ind i Fiendernes Lejr, har ikke Mod til at tage det Purpurforhæng tilside, der tillukker hans Elskedes Telt.

Omsi-

Omsider løfter han Forhænget, hans bange Øjne lede efter Fyrstinden: hun var ikke i sit Telt. Numa fatter Mod, han nærmer sig med fastere Skridt, gaaer ind i denne Helligdom, og overalt finder han Hersilia. Der hendes Rustning, her hendes Kastespyd, Bue og gyldne Lire, og hendes Klæder og den Løvehud, hun bruger som Seng. Numa bliver ubevægelig, han tør ikke røre noget af alt hvad han seer, og dog kan han ikke vende Øjnene derfra. En blid Afmagt betager hans Sandser, han har ikke Kraft nok til staae op, skjelvende sætter han sig paa det Sæde, hvor Hersilia havde siddet: han aander den Luft, hun har aandet: denne Luft gjør ham rusende, hans Fornuft forvildes, hans Bryst er beklemt og hede Taarer oversvømme hans Ansigt.

Med eet gjenlyder Lejren af tusende Skrig: der stødes i Trompeterne, man hører en gyselig Larm i Romulus' Qvarteer. Hersilia, Hersilia selv kommer ind med forvirret Mine og udslagne Haar og raaber: til Vaaben! hun griber hurtig sin Hjelm og sine Spyd; og uden Skjold, uden Panser, vil hun gaae tilbage i Kampen. — Ak Fyrstinde, siger Numa og holder hende tilbage, jeg

iler-

iler at væbne Sabinerne; men modtag i det mindste dette Skjold, det er en Gave fra en mægtig Gudinde: ved at beskjerme dig, værner den om mit Liv. Saa taler han: og uden at oppebie Svar, lader han hende beholde det himmelsendte Skjold, og iler at opsøge sine kjekke Soldater.

Leo var det, der voldte denne Larm. Da Leo saae sig Romerne saa nær, havde han fattet det Anslag at angribe dem først. Vise Sophanor, havde han sagt til sin Medanfører, vær vis paa, at Romulus angriber os i Morgen: vor Ære fordrer at vi forekomme ham. Saasnart Aftenstjernen fremblinker, vil jeg gaae ud af Lejren med tre tusende Mand, svømme over Floden og udbrede Ild og Død lige indtil Romulus' Telt: og kroner Lykken mit Foretagende, saa ponser jeg paa et endnu betydeligere.

Saa taler han, og Sophanor omarmer ham. Han iler med ham at udsøge tre tusende Marser, han væbner dem med korte Sværde, med Hjelme uden Fjederbusk, med sværtede Skjolde: han afmaler dem den Ære, at vandre i Leos Følge. Næppe indhylder Mørket Jorden, før Leo rykker ud med dem, nedstiger i Floden, sætter over den,

stiller

stiller sine Soldater i Orden, indgiver dem Mod, ansporer dem, meddeler deres Hjerter al sin Kjekhed: og disse djerve Krigere gaae tæt sluttede til hinanden, under den dybeste Taushed, sikkre om at sejre under deres Anfører, frem med lætte og iilsomme Skridt mod Romulus' Lejr.

De komme til Forposterne, disse nedsable de, før de kunne sætte sig til Modværge: dem de siden træffe paa, prøve samme Skjebne, uden at robes, uden at standses, trænge de lige til Romerkongens Telte: og nu opløfte de et højt Skrig, omkaste alt hvad der er dem i Vejen, og bringe Død og Rædsel med sig lige indtil Kongeteltet.

Romulus sad just ene i sit Telt, og begrundede næste Dags Angreb. Ved den første Larm staaer han op, lytter og fnyser af Harme, da han hører de Sejrendes Raab. Rasende over at være overrumplet af Barbarer, sætter han i Hast Hjelmen paa, tager sit Skjold, griber to Spyd, og styrter sig midt i Kampen. Han flyver om, hugger ned, kalder: hans Tordenstemme gjentoner ved begge Lejrens Ender. Hans Krigere løbe i Hobetal til: Horatius, Misenus, Brutus, Abas

komme

komme bevæbnede og finde deres tappre Konge ene at gjøre Fienderne Modstand. Alt har hans lynende Arm fældet den modige Opheltes, den tappre Aulastor, Sopharis, Corineus.

Pentheus, den ulykkelige Pentheus maa betale med Livet den Ære, at have angrebet Romulus. Hans Kastespyd har gjennemboret Kongens Panser: Romulus' har gjennemboret Pentheus' Hjerte. Forundrede føle Marserne deres Iver svækkes, de angribe ikke mere, de forsvare sig, og, trængte fra alle Kanter see de efter Leo, spørge om ham.

Leo, der havde trængt ind til Romulus' Arnested, kommer igjen frem i samme Øieblik. I den ene Haand holder han sin Kølle, i den anden en tændt Brand. Ved dette Syn studse Romerne, og Marserne udstøde Glædesskrig. Den modige Leo flyver i Spidsen for dem: han kaster de antændte Brande ind i Romernes Telte, Ilden griber heftig om sig: Lærredet fænger Lue, Træet er i fuld Flamme. Leo, som Branden synes for langsom, forøger den med Kølleslag. Han kaster sig midt igjennem Luerne: Han nedsabler Abas, Massicus, Tibur: Talassius falder for hans Hug, den

den kjekke Misenus opholder ham et Øieblik; men strax træder han paa Misenus' Liig. Leo bringer Død og Ild med sig. Leo baner sig en Vei af Luer. Saa nedstiger den brændende Lava fra Ætnas Top, ruller i store Strømme over Sletten, bortriver, fortærer, nedbryder Træer og Klipper, og bedækker med Ildbølger alt hvad den møder paa sin Vei.

Ved dette Syn svinger Romulus sine Pile, kaster sit store Skiold over sine Skuldre og vandrer midt igjennem Nederlaget for at stille sig imod Leo. Han sidder paa ham, han vil tale med ham: Harmen berøver ham Mælet. Han maaler ham med funklende Øine: han udsøger det Sted, hvor han vil hugge til, svinger sit stærkeste Kastespyd, samler al sin Styrke, og udkaster det saa mod Leo. Maaskee kunde Huden af den Nemæiske Løve blevet gjennemboret derved, maaskee kunde dette skrækkelige Hug for evig have gjort Ende paa den unge Helts Bedrifter; men Romulus' Kastespyd rammer den svære Kolle, hvormed Leo slog Romerne ned, gjennemtrænger dens Jernknuder og Spidser, bliver siddende i den og river den af sin Ejers Hænder.

Værgeløs bliver Leo staaende, kaster Øjnene omkring sig og bliver en uhyre Steen vaer, som man ikke havde kunnet faae bort af Lejren, og som tjente Landboerne til Grændseskjel: Leo tager fat paa den, rykker den op af Jorden, hæver den over sit Hoved og slænger den mod sin Fiende.

Stenen rammer Romulus og han styrter under den. Hans Krigere løbe til og vælte den bort. Men Romerkongen kan ikke længere holde ud at staae: knust af det forskrækkelige Kast spyer han tykt og sort Blod, hans Hoved er bøjet, hans Arme nedhænge mod Jorden uden Kraft, uden Bevægelse, hartad uden Liv, saaledes bringes han i sit Telt, da i det samme Hersilia og Numa i Spidsen for Sabinerne komme ham til Hjelp.

Femte Bog.

Indhold af femte Bog.

Herfilia og Numa drive Marserne paa Flugt. Leo trækker sig tilbage. Romulus forskanser sin Lejr. Nye Bedrifter af Leo. Marserne og Samniterne støde sammen. Romulus forsamler sit Raad. Numa gjør sig til Herre af Passerne paa de Trebaniske Bjerge. Han træffer paa disse Bjerge et Folk, der elsker ham. Enekamp imellem Numa og Leo. Numas Stormodighed. Han erfarer at Tullus ligger for Døden: og da forlader han alt for at ile til ham.

Femte Bog.

Som en uhyre Klippestumpe, løsrevet fra Fjeldtindingen, buldrende nedruller mod Sletten, rullende forsøger sin Voldsomhed, og sønderbryder eller bortfører alt hvad der kommer den i Vejen: de forfærdede Hyrder og Hyrdinder flygte under høje Skrig, de ræde Hjorde styrte sig i Dalen, og den skjelvende Landmand staaer ubevægelig og isner af Skræk; men i sit stærkeste Fald møder Klippen to faste Ege, der ere opvoxne ved hinandens Side, og hvis Rødder og Stammer i hundrede Aar have været sammenslyngede: der pralles den paa; de tvende Træer holde Stødet ud, og Hyrderne og Hjordene ere reddede: saa standser Leo da han møder Herstlia og Numa.

Den modige Heltinde, væbnet med det himmelske Skjold, angreb ham først: Barbar! tilraabte hun ham: Jupiter giver dig i mine Hænder: din Dødstime er kommen: gaae, roes dig i Hælhejm af at have saaret den store Romulus.

Saa

Saa taler hun, og kaster med sin hele Kraft et knortet Kastespyd, men som hun i sin Harme ikke sigter tilbørlig med. Jernet flyver, farer forbi Leos Side og gjennemborer den tappre Telon, der just plyndrede Aruncus. Ubevæget rykker Leo Spydet af Telons Legeme, betragter Hersilia med en bitter Smil: og tiltaler hende: her har du dit Vaaben igjen, lær at bruge det bedre. Ved disse Ord kaster han Spydet mod Fyrstinden, og Numa, Elskeren Numa, styrter sig frem for Jernet: han glemmer, at det himmelske Skjold værner om Hersilias Dage: hans Legeme synes ham et sikkrere Skjold. Kastespydet rammer midt paa hans Bryst: dets dræbende Spidse gjennemborer det glimrende Pansers Guld og Ærts, og saarer den modige Elskers Bryst: nogle Purpurdraaber farve hans Vaaben. Numa seer sit Blod rinde og tænker kun paa Hersilia: jo frygteligere Slaget var, desto mere takker han Himmelen for at have reddet sin Elskede derfra. Men denne Følelse gjør Rum for Hevngjerrighed: han farer frem imod Leo: en Strøm af Kæmpende skiller dem ad, begge søge de længe efter hinanden, og kan ikke mere komme sammen.

Nu

Nu gaaer Numa løs paa Marserne: de falde under hans Hug, som Axene under Mejerens. Bestandig ved Hersilias Side, nedsabler han med den ene Haand, og afbøder med den anden alle de Hug, der true Heltinden. Hun overgiver sig gandske til sin Harme, hun fælder Ocres, Opiter, Soractor og Ynglingen Almeron: Almeron, den ulykkelige Almerias eneste Haab, eneste Barn. Den samme Moder havde forudseet det.

Da Marserne vare samlede for at rykke i Kamp mod Romerne, havde Almeron, en fjorten Aars Yngling, flygtet fra sin Moders Huus, for at komme til Hæren. Just da den skulde marschere af, kom den bedrøvede Moder til, og ledte om sin Søn og spurgte alle dem, hun traf, om ham. Den unge Almeron blev hende vaer, og vilde skjule sig i de bageste Geleder. Men hvor trænger ikke Modersøjet hen? Almeria faaer Øje paa ham, flyver til ham, trykker ham i sine Arme, væder ham med sine Taarer, Almeron blegner, slaaer Øjnene til Jorden, vover ikke at see paa hende af Frygt for Bebrejdelser, midlertid tiltaler hun ham sukkende saaledes: min Søn, min elskede Søn, mit eneste Gode, du vil flye mig?

du

du vil forlade din Moder! og hvad vil du vel gjøre i Slagene! din svage Arm kan endnu intet Kastespyd holde: de Pile, du aftrykker, kunne med Nød fælde en ung liden Raabuk: og du vil maale dig med Roms de navnkundigste Krigere! O mit Barn, mit kjære Barn, oppebie i det mindste, før du forlader mig, den Tid, da du ikke mere trænger til din Moder, oppebie, før du bringer mig Døden, det Øjeblik, da du kan leve uden mig. Du græder, du omarmer mig, og du lover mig ikke at afstaae fra dette grusomme Forsæt! Og I Marser, I taale det, og I have havt en Moder!.... Nu vel, man give mig da Vaaben, og overalt vil jeg følge min Søn, jeg vil dele hans Farer, beskjerme ham med mit Legeme, og man skal heraf kunne dømme om den Kjekhed, Moderkjerlighed indskyder.

Fra denne Dag forlod Almeria ikke sin dyrebare Søn. Leo, der elskede dem begge, havde forbudt dem, at vige fra hans Side, og saasnart den unge Almeron havde aftrykt sin Piil, gik han tilbage og satte sig i Sikkerhed imellem sin Moder og sin Feltherre. Men i denne ulyksalige Nat bleve de skilte fra Leo: den grumme Hersilia mødte

dem,

dem, og uden at ænse Almerias Jammerskrig og Bønner stødte hun sit Sværd i et svagt Barns Bryst. Almeron faldt, som et svagt Blomster, der plukkes i dets første Morgenrøde: hans Øine søgte, før de lukkedes, Moderens. Moderen saae det og segnede usaaret.

Numa mindre grum, men ligesaa frygtelig, opoffrer kun dem, der gjøre Modstand. Hisbon, Marsenna, Privernus have opgivet Aanden under hans Hug: Masamon og Seralpin ere begge dræbte. Liger, den tappre Liger, vover at oppebie Helten; og kaster nær ved sin Skive imod ham. Det havde været ude med Numa, om han ikke i samme Øieblik havde bukket Hovedet: den skærende Skive tog Sphinxen bort, der straalede paa hans Hjelm, og de to purpurfarvede Fjederbuske fløi langt fra ham. Numa styrter løs paa Liger, og brækker sin Lanse i hans Bryst: nu væbner han sig med Pompilius' frygtelige Sværd, kløver Hovedet paa Orymanthes, afhugger Tarchons høire Haand, nedkaster for sine Fødder Quercens, tilbagestøder og trænger de flygtende Marser, og det lykkes ham endelig at drive dem ud af Lejren. Leo blev ene der tilbage.

Forladt

Forladt af alle sine, mærker Leo ej, om han er ene: han har fundet sin Kolle igjen, behøver ikke mere nogen Hær. Men Sabinerne indringe ham, og fremtrædende tilraaber den barske Ufens ham med en forfærdelig Stemme: her er ingen Marsisk Forsamling, hvor man kun behøver at bøje et Træ for at vælges til Anfører: du maa dø, du kan ikke slippe. — Leo seer paa ham og smiler: med et let Spring undviger han det Spyd, Ufens udkaster imod ham, kaster sig saa med eet over ham, griber ham midt om Livet, klemmer, qvæler ham med sine seenefulde Arme, kaster ham mod Jorden, træder med den ene Fod paa det bævende Liig, hæver derpaa stolt sit Hoved, og betragter med rolige Blik den Kreds af blodige Spyd, han seer sig omringet af. Uforsagt seer han sig nøje rundt om, før han vælger sig det Sted, hvorigjennem han vil bryde ud. Omsider bestemmer han sig til at drage sig tilbage, gaaer løs paa dem der spærre ham Vejen, adspreder dem, knuser dem med Kølleslag; langsomt gaaer han bort, som den endnu hungrige Ulv forlader Faarestien, tre Gange staaer han stille, vender sig om, og tre Gange driver han

Ba-

Bataillonerne tilbage, der forfølge ham. Snart naaer han igjen sine Krigere, hans frygtelige Stemme standser dem, han samler dem igjen, stiller dem i Orden, han er den eneste i det Mellemrum, der skiller dem fra Romerne, han vandrer mellem begge Hære, beskjermer den ene, tilbagedriver den anden.

Numa, opbragt ved denne Daad, der vækker hans Beundring, Numa til angribe Leo, da en Larm, han hører paa Flodbredden, tildrager sig hans Opmærksomhed. Det var den bedagede Sophanor, der, i Spidsen af sin Hær, kom for at dække sin Medanførers Tilbagetog. Marserne lade, som de ville sætte over Fucinus: for at forsvare Bredden, seer Numa sig da nødt til at forlade Leo: og denne drabelige Kriger bortdrager med alle de af hans Folk, han har tilbage, uden Fare af den Leir, han har fyldt med Nederlag.

Den vise Sophanor, længe øvet i Krigens Kunst, holdte sin Hær ved Flodbredden til Morgenrødens første Straaler. Den anden Bredde forlode Numa og Sabinerne ikke, trods denne gruelige Rats Strabadser. I Dagningen trækker Sophanor sine Tropper tilbage, sikker paa at

Leo

Leo havde havt Tid til at udføre sine Planer: og Numa bringer sine tilbage i deres Telte.

Fra dette Øjeblik beskjeftiger han sig blot med de Saarede: uden Forskjel hjelper han alle dem, være sig Marser eller Romere, hvis Smerter kunne hæves eller lindres ved Hjelp. Han opsøger overalt paa Valpladsen dem, der endnu have Liv, med samme Iver, samme Ild, hvormed han under Kampen opsøgte dem, der gjorde drabeligst Modstand. Han tænker nu ikke paa Æren, at være Menneske er hans Tankers eneste Maal: besejrede Fiender ere blevne hans Brødre.

Efterat have opfyldt disse hellige Pligter, efter selv at have forsikkret sig om at hans brave Sabiner kunne overlade sig til Hvile, iler Numa til Romulus' Telt uden at give sig Tid at forbinde sit Saar: Trangen til at see Hersilia igjen føler han mere. Han kommer til Kongeteltet: Roms Konge seer han ligge paa en Leopardehud, indsvøbt i en blodig Kappe, og omringet af sin Datter og sine Hærførere. Mindre tænkende paa sine egne Ulykker end paa Troppernes Stilling, iagttog han en dyb Taushed, som han afbrød, da han blev Numa vaer. Jeg ventede paa dig,

kjekke

Hekke unge Mand! udbrød han: jeg veed alt dine Bedrifter: du ene har reddet min Hær. Træd nærmere og omarm mig: din Ære lindrer mine Smerter. Numa knæler og kysser Monarkens Haand. Rejs dig, siger Romulus, og tænk paa at udføre hvad jeg nu vil foreskrive dig.

Barbarerne have overrumplet os. Den Tilstand, hvori jeg befinder mig, nøder mig at opsætte min Hevn. Faa Dage og jeg har mine Kræfter igjen; men i disse faa Dage maa min Hær betrygges mod ethvert Angreb. Gaae derfor, tappre Numa, tag ti Kohorter med dig og fører dem hen i Skoven for at hugge halvhundredtusende Pæle, alle paa en Mands Højde og brav skarpe i begge Ender. Du, Metius, lad imidlertid en bred og dyb Grav udstikke, der i en fuldkommen Firkant omgiver og indslutter min hele Lejr: du maa kun lade een Indgang midt paa hver Side. Brug til dette Arbejde mine latinske Legioner: de have udstaaet mindst i denne Nats Angreb. Gaaer: alt være færdigt før Dagens Ende: saa komme I og modtage nye Befalinger.

Saa taler han: og Metius og Numa have allerede adlydt. Den snilde Romulus lader Pælene

lene stikke i Graven tæt ved hinanden, han binder dem saa fast sammen, at man ikke kan oprykke dem, dækker dem derpaa med Jord, deres skarpe Spidser ere lige med Jorden, og saaledes indslutter Romulus sig i en Skov af Pile. Metius og Numa fuldføre dette Værk i tre Dage. Ved de fire Indgange anlægge de otte Skanser, besatte med Soldater: og Romerne lige saa rolige i Lejren, som om de vare midt i deres Stad undre sig over, hvor en Eneftes Snildhed kan redde eller styrte Mennesker i tusendtal.

Sophanor havde paa den anden Side af Floden været en rolig Tilskuer ved Romulus' Arbejder uden at forstyrre dem. Urolig over denne Uvirksomhed kunde Romerkongen ikke begribe af hvad Bevæggrund Marserne holdt sig stille. Hvad gjør da den frygtelige Leo? sagde han: Ak! han kan til visse være tilfreds med at have saaret Romulus; men overvundet er Romulus ikke: Krigen er næppe begyndt. Hvi forsøger ikke denne djerve Kriger, der er saa oplagt til natlig Daad, at komme anden Gang for at afbrænde min Lejr? O Jupiter! o Fader Mars! Endnu nogle Smertes Dage, og denne Arm skal faae sin Kraft igjen;

igjen: ikke længere skal denne Arm skjule sig bag Forskandsninger.

Saa talede Romulus, da han fik Øje paa en campanisk Soldat, blodig og forstovet. Han kom ganske stønnende, fra Byen Auxencium, hvor Kongen af Campanien havde kastet sig ind. Hvad Nyt? udbrød Roms Konge: ere Samniterne stegne over Apenninerne? Er min Bundsforvandte belejret i sin Stad? Din Bundsforvandte er i Fiendens Haand, var Soldatens Svar. Leo, den frygtelige Leo, lod sig see for Auxenciums Mure, just da vi troede ham i Kamp med dig. Han tog Staden og Kongen, bemægtigede sig Skatkammeret, Tropperne, Forraadshusene: og endnu ikke tilfreds ilede han at overrumple Hæren, der var i Begreb med at standse Samniterne ved Nedgangen af Apenninerne. Han har adspredt denne Hær og har aabnet disse farlige Fiender Vejen.

Ved disse Ord lader Romulus Hovedet synke paa Brystet, svarer intet og bliver ubevægelig. Men snart kaldes han igjen til sig selv, ved en lydelig Klang af Trompeter og Klarinetter, der tone paa hiin Side Floden. Det var Leo,

det var den uovervindelige Leo, der til Sophanors Lejr bragte Capuas Konge som Fange, firetusinde Fanger, et rigt Bytte, og Samniternes den pragtfulde Hær. Man seer dem rykke frem paa Sletten under Lyden af tusende Trompeter: Campaniens Konge, der skinner af Guld, rider paa en vældig Ganger: Leo i sin Løvehud vandrer til Fods ved hans Side; hans kjekke Marser omringe ham: og tyve tusinde Samniter, iklædte glimrende Harnisk, slutte hans Sejerstog.

Snart opslaaes deres Telte ved Siden af Sophanors. De to Hære ere stødte sammen: og saasnart Natten har udbredt sit Slør, holde tusinde Fakler, der lue paa Flodbredden, Romerne i Bevægelse og indjage dem Frygt for Angreb.

Disse kjekke Romere, der ellers altid ved Synet af Fienden, udbrøde i Frydeskrig, iagttage en dyb Taushed ved at skue denne frygtelige Lejr. Soldaterne see forfærdede paa hinanden: Høvdingerne tør ikke meddele hinanden deres Frygt, alles Øjne ere vendte paa Romulus. Man fordobbler Vagterne, man holder sig rede til Kampen, og, uagtet de stærke Forskandsninger, uagtet

de

de djerve og talrige Tropper, er Uroligheden malet paa alle Ansigter.

Romulus selv er bestyrtset; men paatager sig et roligt Udseende. Styttende sig paa en lang Pik og med langsomme Skridt for sit Saars Skyld, beseer han sin Lejr, sætter Mod i sine Soldater, og, skjønt Hjertet var kummerfyldt, takker han med lydelig Røst Guderne, fordi de overgive ham alle hans Fiender paa eengang.

Imidlertid var efter en hemmelig Befaling Krigsraadet samlet. Metius, Valerius, den vise Catillus, den kloge Brutus og endeel andre erfarne Hovedsmænd tage Sæde ved Monarken. Den faure Hersilia kaldes did for sin Herkomsts, Ynglingen Numa for sin Daads Skyld. Lictorer holde Vagt ved Kongeteltets Indgang og gjenne Uvedkommende bort. Nu aflægger Romulus hin forstilte Munterhed: seer paa sine tappre Høvdinge med urolige Blik; og tiltaler dem: Brødre, eders Raad vare mig altid gavnlige, i Dag ere de mig nødvendige. Vore Fiender, vore fejge Bundsforvandtes Overvindere, ere tre Gange saa talrige som vi. Ved Hjelp af mine Forskansninger kan jeg uden Tvivl modstaae dem, men ifald

de

de sætte over Floden og belejre mig, saa mangle vi inden otte Dage Levnetsmidler og omkomme uden Sverdslag. Kjekke Venner, hvad have vi at gjøre? skulle vi angribe disse to foreenede Hære, og ved Døden undgaae en skjendig Capitulation? eller skulle vi forsøge en Tilbagemarsch, der endnu kan have sine Farligheder?

Romulus tier, og Metius rejser sig; han foreslaaer at sende til Rom for at begjere Hjelp hos Tatius, og bag Forskandsningerne at oppebie, indtil denne Romulus' Medregent kommer til Undsætning. Brutus derimod vil, at man skal rykke ud af Lejren, levere Fienden et Slag, og lade alt komme an paa Træfningens Udfald. Herfilia sætter sig imod dette Anslag: Haab ikke at sejre, det er hendes Ord, saalænge min Fader ikke kan fægte: Sejren beroer paa Romulus' Arm: denne Arm kan endnu ikke give os den. Lad os følge Metius' Raad: lad os blive i vor Lejr: lad os sende til Rom at hente Forstærkning. Men for at skrække Fienden og hindre den fra at foretage noget, vil Numa og jeg rykke op midt i Nat, trænge ind i Samniternes Lejr, og, medens de berusede af deres Fremgang og trætte af Marschen,

opoffre sig til Hvile, ville vi anrette et Blodbad i deres Telte. See det er mit Raad: min Fader bifalde det, og paa Øieblikket bryde vi op.

Med Henrykkelse hører Numa til: hans funklende Øie følger alle Hersilias Bevægelser: hans Hjerte banker af Glæde, over at være valgt af hende: og denne Nat, hvori de skulle stride sammen, forekommer ham som hans Livs skjønneste Tidspunkt. Men Romulus sætter sig imod sin Datters Plan, og Numa seer sit Haab forsvinde. De andre Høvdinge foreslaae Midler, som ere enten uudførlige, eller farligere, end det Onde selv. Man drøfter dem: Krigsraadet forlænges: og hidtil har man kun fremsat alt det Onde, uden at hitte paa et eneste Middel derimod.

Med eet føler den unge Numa Minervas Indskydelse: han udbeder sig Tilladelse at tale. Romulus tilstaaer ham den og kaster et huldrigt Blik til ham. Ophøjede Konge, saa taler Helten til ham, jeg troer der er et Middel, jeg siger ikke til at redde Hæren, men til at forvisse dig Seiren. De Trebaniske Bjerge ligge bag os: paa disse utilgængelige Bjerge ere nogle ænge Passer,

hvor

hvor hundredtusinde Mand lettelig kan slaaes af nogle faa Tropper, der er Mester af Høien. Lad mig reise i denne Nat med Halvdelen af Sabinerne: i Morgen før Aftenens Anbrud skal jeg være Herre af Bjergene. Du, store Konge, skal første Gang flye for Fienden: dette Ord forfærde dig ikke, det forvisser dig Sejren. Marserne og Samniterne ville forfølge dig, og du skal let kunne lokke dem ind i Trebaniens snevre Passer. Da vente du dem med fast Fod, Raden kommer da til dig at angribe, og mine Sabiner og jeg vi skulle da overvælde dem med vore Pile, vore Spyde, og Klippestumper, som vi lade nedrulle paa dem.

Saa taler Numa: og Romulus omarmer ham: kjekke unge Mand, tiltaler han ham: jeg kommer til at skylde dig mere end Livet: min Ære vil du redde. Til at udføre din Plan: tag alle Sabinerne med dig, Rytteriet undtaget, der ikke kunde være dig til Nytte, og som jeg fremfor alt skal kunne behøve i Begyndelsen af mit Tilbagetog. Een Nat forud maa være dig nok: bryd op i Øieblikket: og lykkes alle dine Anslag, saa see der din

Belønning. — Ved disse Ord peger han paa Hersilia.

Numa staaer som forstenet: Overraskelsen, Glæden, alle de Følelser, der gjennemstrømme ham, betage ham Mælet: hans Øine vanke paa eengang om paa Romulus og Hersilia. Endelig kaster han sig for Romerkongens Fødder, og udbryder: Søn af en Gud, du gjør mig uovervindelig. Lad Marserne, lad Sabiniterne, lad alle Italiens Folkeslage foreene sig imod mig: jeg haaber at besejre dem. Hersilias Navn, hendes blotte Navn gjør mig dig selv næsten lige, og den Ære at vorde din Svigerson hæver mig til Rang med Halvguderne.

Da han udsiger disse Ord tindre hans Øine af Kjerlighed og Mod: han vender dem mod sin Elskede; læser i hendes Øine, at hun bekræfter Romulus' Løfte: og, brændende af Længsel efter Marschen, iler han at væbne Sabinerne.

Strax rykke de Latinske Legioner efter Romulus' Befaling ud af deres Telte og stille sig i Slagtordning ved Bredden af Floden, for at dølge for Fienderne den tappre Numas Aftog. Marserne, der troe sig angrebne, ile til den modsatte

Bred.

Bred. Man udskyder Pile imod hinanden paa et Tref: saaledes sysselsætte Romerne deres Fiender, imedens Numa bortdrager bag Lejren.

Han rykker frem, gjennemvandrer de tykke Skove, der strække sig hen til Sora, undgaaer ved en Omvej Aratriens farlige Sumper, tager Vejen mod Assila og ojner ved Dagens Anbrud Trebaniens høie Bjerge. For han bestiger dem, lader han forsigtig nogle letvæbnede Soldater gaae foran og lader efter sig nogle Vejvisere, der skulle ledsage Romulus. Strax trænger han ind i Bjergene, og vandrer frem paa stejle Fodstier. Hans Krigere, mattede af den overiilte Marsch, klavre med Møje op ad Klipperne; men Numa opmuntrer og hjelper dem: bestandig i Spidsen af dem griber Numa med den ene Haand fat paa de Træer, der kunne hjelpe ham til at stige op, med den anden tilvinker han sine Soldater, de skulle følge ham. Støder han paa en Elv, da er han den første til at sætte over den, og byder først sine Folk at gaae derover naar han er paa den anden Bred: spærrer en Klippe hans Vej, saa stikker han sit Sværd eller sit Kastespyd i Stenens Ridser, sætter den ene Fod paa denne svage Støtte,

svinger

svinger sig op paa de stejleste Klipper, og, ene paa Spidsen, kalder han ad sit Følge. Herfilias Billed svæver for ham, og baner alle Veje: Numa gaaer foran sin Hær, og hans Exempel gjør at alt overvindes.

Omsider naaer han Fjeldenes Tinding, og forbauset seer han dyrkede Marke, bearbeidede Jorde, Græsgange fulde af Qvæg. Man fører nogle Hyrder til ham; Numa beroliger dem med disse Ord: Jeg kommer ikke for at undertrykke eder: skjelver hverken for eder selv eller for eders Ejendomme: fører os blot til eders Hovedvaaning: forsyner os med Levnetsmidler, som I skulle faae betalte, og overlader os i tre Dage eders Bjerges snevre Passer. Ved disse Ord vise Hyrderne uden Frygt Sabinerne Vejen og føre dem til deres Landsbye.

Hvor studser, hvor fryder Numa sig, da han i Indvaanerne gjenkjender de samme Rheater, han havde frigivet! den Olding, der havde tiltalet ham paa Offerdagen, triner frem, betragter ham, og udbryder: O heldige Dag! mine Venner, mine Born, det er vor Befrier, det er hin menneskekjerlige Helt, der gav os Friheden igjen, det

er

er Numa! .... Ved dette Navn afbryder et almindeligt Frydeskrig den Gamle: alle Rheaterne trænge sig knælende sammen omkring Numa: hvordan? udbred een, det er dig, der gav mig min Moder igjen! jeg har dig min Mand at takke, sagde en anden. Uden dig, raabte et Barn, uden dig skulde jeg være faderløs! Guders Søn; thi Menneskelykkens Velgjørere ere de Eviges sande Sønner, hvad Erkjendtlighed skylde vi dem ikke, da de skjenke os den Glæde, at see dig igjen, at kysse de Hænder, der have brudt vore Lænker, at betragte en Helt, der veed at skaane! Byd over os, over vore Ejendomme, over vort Liv: alt her hører dig til: du er vor Konge, vor Fader: du er meer endnu; thi du var vor Befrier.

Numa kan ikke høre disse Ord uden at fælde Ømhedstaarer: hans kjekke Sabiner ere rørte som han selv: Venskabs blide Baand foreene dem alt med dette Folk. Soldaterne og Indvaanerne blande sig mellem hinanden, omarme hinanden, give og tage alt hvad Gjestfrihed, alt hvad Venskab kan tilbyde. Husene, de straatakte Hytter ere fyldte med Numas Krigere: Koner, Mænd, Børn ere omhyggelige for at tjene dem, at bringe dem,

dem, det de have. Sabiner, Rheater, ere nu eet Folk, een Familie. Alle elske og ære Numa: denne ene Følelse har gjort dem til Brødre.

Efter at have overladt nogle Timer til dette rørende Optrin, giver Helten Tegn til at sammenkalde sine Krigere: og alle Indvaanerne samle sig ved Lyden af Trompeterne. Enhver fører det Vaaben, han kunde finde: een bærer et Sværd, alt længe angrebet af Rusten: en anden et Skjold bedækket med Støv: hin et Plovjern, hvoraf han har dannet et Spyd: den største Deel har Koller, som de have revet af Træerne. Vi ville fægte for dig, sige de til Yngtingen Numa: vi ville høre til din Hær; og troe, at ifald Hjertet gjør Soldaten, skal du aldrig have befalet over tapprere Mænd.

Saa talende, stille de sig selv i Orden og gjøre sig Umage for at efterligne Sabinerne. De klynge sig sammen i uordentlige Rader, og denne larmende Hob forlanger at vandre først paa den farligste Post.

Numa, Menneskevennen Numa, stræber forgjeves at dæmpe deres Iver. Forgjeves vægrer han sig ved at udsætte de Personer for Farer, der

ingen

ingen anden Bevæggrund have til at fægte, end den Kjerlighed, de have fattet for ham: Denne Kjerlighed er stærkere end Numas Myndighed: og, uagtet sine Befalinger, uagtet sine Bønner, er Pompilius' Søn nødt til at see sin Hær fordobblet. Nu aabenbarer han dem sine Planer: betroer dem, at han vil bemestre sig Bjergtoppene og de Poster, hvorfra han kan knuse Fienderne.

Rheaterne føre strax selv Sabinerne til de snevre Stier, de farligste Veje: vise dem de Steder, de maae besætte, tage der Plads ved deres Side, omhugge Træer, fremvælte Klippestumper for at knuse Marserne: og, blandede med deres Velgjørers Soldater, besluttede til at tage Deel i alle deres Farer, vente de utaalmodig paa Romernes Hær.

Romulus ankom snart. Ved snildelig at trække sig tilbage havde han forladt sin Lejr, bestandig lokket Marserne og Samniterne til og stedse drevet dem tilbage. Jo mere den snue Romulus nærmede sig Bjergene, des uordentligere lod han paa sin Marsch. Hans Bagtrop flygtede efter hans Befaling: og Romernes

Ind-

Indgang blant Bjergene saae ud som en Flugt. Sophanor, Leo selv, og især Samniternes Anfører lode sig bedrage deraf: og denne forenede Hær, der bestod af mere tappre end snilde Krigere, lod sig lokke ind i de snevre Passer, i den Tanke at den forfulgte Flygtninge.

Underrettet ved Numas Udsendte ledede Romulus selv Fienderne ind i de farligste Passer. Da holdt han op at flye: da oppebier han i Spidsen for en frygtelig Kolonne Marserne med fast Fod og æsker dem til Kamp. Leo, den kjekke Leo, styrter løs paa Romerne: og Samniterne og Marserne kappes om at gjøre første Angreb, da en Hagel af Klippestumper og Træstammer nedruller fra Bjergenes Tinding og knuser deres Legioner. De forbausede Høvdinge, Soldater studse, oplofte Øjnene og see Bjergenes Toppe bedækkede med Lanser. Ved dette Syn isne de af Skræk: de vove ikke at rykke frem mod Romulus: de kunne ikke trække sig tilbage: den snilde Numa har afskaaret dem Vejen. Indsluttede fra alle Sider paa en æng Valplads, forlegne med deres Mængde, knuste under de Klipper, Rheaterne og Sabinerne uophørlig nedrulle fra Bjergene, kaste

Bunds-

Bundsforvandtene, overbundne uden at kunne stride, deres Vaaben og begjere Forlig.

Leos Harme, hvo kan male den? Som den Hyrkaniske Tigerinde, der er faldet i en Snare, man har udspændt tet ved dens Hule og som seer sine Unger bortføres uden at kunne forsvare dem, brøler, kaster sig om, brækker med sine Tænder de Stene, den kan faae fat paa, knuser dem med Harme, og sluger med sine funklende Øine den Fiende, hun ikke kan naae; saaledes fordobles Leos Raserie, da han hører sin besejrede Hærs Skrig. Nej, nej, tilraaber han dem med en forfærdelig Stemme, venter ikke at Leo, al den Stund han er eders Anfører, skal samtykke i en fejg Handling. Marser og Samniter, før I paa Knæe tiltrygle eder Livet, saa haver det Mod først at see mig døe. Som han saa taler, styrter han sig igjennem Vaabnene, igjennem Klipperne, til Trods for de Stene, til Trods for de Træstumper, der rulle fra Fjeldet og vover at klattre allene op til Bjergspidsen.

Rheaterne og Sabinerne samle sig paa det Sted, hvor han truer at bryde los: de sanke en Hob Stene sammen for at nedstyrte dem paa

ham.

ham. Men Numa iler til dem, og sætter sig derimod: han standser den Strøm, der skulde henrive Leo: Mine Venner, tiltaler han dem, bærer Agt for hans Dristighed: jeg har sat Stedets Fordeel mod Antallets; men imod enkelt Mands Tapperhed sætter jeg kun min Tapperhed. Bliv staaende, Leo, jeg vil spare dig den halve Vej.

Saa taler han og nedstiger rolig, driver langt tilbage de Sabiner, der ville følge ham, og møder sin frygtelige Modstander paa et jevnt Klippestykke, omringet af Afgrunde, og som kun lod dem Plads nok til at opoffre hinanden. Der staae de begge stille, betragte hinanden uden at sige et Ord: og Grunden til denne indbyrdes Taushed synes at ligge i deres gjensidige Beundring. Al Kamp ophører iblant de to Hære: med Øjet hæftet paa de to Helte glemmer hver Soldat sig selv for kun at sysselsætte sig med dem: og Hændelsen, der sætter dem paa denne trange og ophøjede Skueplads, synes at stille dem til Skue for de to Folk, hvis Skjebne de skulle bestemme.

Leo var den første der brød Tausheden: Unge Helt, sagde han til Numa, jeg hædrer det Mod, du lader see, og beslutter mig ugjerne til

at

at prøve Styrke med dig. Lyd mit Raad, vend tilbage til din Hær, og lad mig mætte min Harme paa Krigere, der ere mindre tappre end du.

Dem gives der ingen af i vor Hær, er Numas Svar; den ringeste Romer er mig lige: og du skal snart erfare, om jeg fortjener din Ynken. Saa taler han, og da han af Mangel paa Rum ikke kan udsvinge sit Kastespyd, tager han fat paa det med begge Hænder og støder det harmfuld i Leos Bryst. Stødet var skrækkeligt; men Staalspidsen traf paa Løvehuden just hvor de hinanden krydsende Kløer dannede et tredobbelt Panser. I denne ugjennemtrængelige Formuur brydes Spidsen af Numas Spyd, og Stødets Heftighed bækker det i hans Hænder.

Leo vakler: men hans Raserie stiger. Han hæver sin forfærdelige Kolle, svinger den over sit Hoved og slaaer med et skrækkeligt Hug Numas Skjold i tusinde Stykker. Numa falder med det ene Knæ til Jorden og er strax igjen oppe. Han har draget sit Sverd, Pompilius' Sverd: det er nu hans eneste Værge. Leo vil tilbringe ham det andet Slag, men den lette Numa undviger det.

Begge

Begge have Øinene bestandig hæftede paa deres Vaaben, opmærksomme paa deres Bevægelser, drejende sig omkring hinanden og nødte til ej at trine uden for den Jordplet, der er omgivet af Afgrunde, strække de sig, bøje sig, tiltænke hinanden forgjeves hundrede Stød, undvige hundrede drædende Hug, som to Vandsnoge, der kastes i en liden Skaal, der uden Ophør indvikle og udvikle sig, og kunne dog ikke stikke hinanden med deres Braad.

Opbragt ved saa lang en Modstand griber Leo Kollen med begge Hænder, styrter hen mod sin Fiende og holder Døden over hans Hoved. Numa kan ikke meer undvige: han dækker sig med sit Sverd, en svag Tilflugt, der ikke skulde have reddet hans Liv, havde ikke Ceres vaaget over ham. Fra Olympen saae Ceres ned paa denne fæle Kamp. Hun seer den hævede Kølle, skjelver, styver og kommer til endnu før den naaer Numa. Hendes usynlige Arm afbøder Hugget: og Leo, henreven ved Kollens stærke Sving og Vægt falder om, liig den hundredaarige Gran som Lynet har stukket indtil Roden. Numa kaster sig over ham: med den ene Haand griber han ham ved Struben,

med

med den anden sætter han sin Kaardespidse paa hans Hjerte: dit Liv er i min Haand, udbryder han: men jeg kan ikke dræbe saa tapper en Krieger. Kom, underskriv Freden: jeg vil hellere være din Ven end din Overvinder.

Som Numa talede disse Ord, rejser han sig og stikker sit Sverd igjen i Skeden. Leo er næppe kommen op før han omfavner sin stormodige Fiende: og begge nedstige, Haand i Haand mod de Marsiske Legioner, der allerede ere sysselsatte med at udnævne nogle Oldinge til Underhandlinger med Romulus.

Fulgt af Leo, fører Numa dem selv til Romerkongen. Numa beder for Marserne, og Romulus skjenker dem Freden. I skal sætte, sagt taler han, min Bundsforvandte, Campaniens Konge, igjen i Frihed: I skal give ham hans Skatter og hans Fanger tilbage. Hvad det Auronciske Land angaaer, som denne Konge fordrede tilbage af eder, da vilde det bestandig i hans eller eders Hænder, være en evig Aarsag til Trætte: det bliver i min Magt. For at holde eder skadeslos for dette Offer, skal Kongen af Campanien overlade eder Staden Auxenciuni, og hans

(Søn

Søn Capys blive hos eder som Gidsel, til Forbundet er opfyldt.

Marserne, der have vundet mere ved denne Fred end Kongen af Campanien, indgaae den uden Betænkning: og Romulus, der er bleven Herre over et nyt Land, bekymrer sig slet ikke om en Bundsforvandts Fordele, den han foragter. Men Numa vil han belønne: Unge Helt, tiltaler han ham: du skal holde Sejerstoget i mit Sted: du skal drage ind i Rom paa min Vogn, i Spidsen for min Hær: for ved dig skal Leo gaae, og ved Jupiters Alter skal du modtage min Datters Haand.

Store Konge, er Numas Svar, dig ene tilkommer Sejerstoget: Hersilias Haand er Ære nok for mig. Den tappre Leos Overvinder er jeg ikke: Romere, det er ikke mig han har lagt under for: Ceres har forladt Olympen for at skaffe mig Sejeren. Vend tilbage til dit Folk, Leo! du er fri og uovervindelig; thi kun for de Udødelige har du bukket under.

Han taler, og Romerne og Marserne troe at høre en Gud. Leo styrter sig i hans Arme; trykker ham til sit Bryst, grædende af Beundring.

Han

Han vil modsige Numa, paastaaer at han er overvundet. Men Numa gjør begge Hære Rede for den Bistand, han har faaet af Ceres: han takker med lydelig Røst Gudinden, fordi hun har reddet hans Liv, og erholder en uforvisnelig Roes, ved selv at afslaae den han ikke fortjente.

Imidlertid er Freden undertegnet. Campaniens Konge er fri: Romulus har udleveret Capys, og nogle Tropper ere alt affendte for at tage Auronernes Land i Besiddelse. Numa og Leo kan ikke skilles ad, uden at tilsværge hinanden et evigt Venskab: disse to Helte gjøre hinanden Foræringer. Numa giver sin Ven den stolte Thraciske Ganger, Tatius har skjenket ham. Leo byder Numa en af Vulkan smedet Hjelm, som han har modtaget af Samniternes Hærfører: gjem den bestandig, sagde han til ham, og frem for alt bevar altid dit Venskab imod mig: jeg giver dig mit Ord paa, at hellige dig mit Liv, saasnart jeg bliver det raadig. Denne var de to Heltes Afskeed.

Romulus bereder sig at tage Vejen tilbage til Rom, og lader Numa bestige samme Vogn, som Hersilia, da han vil at de begge skulle

drage i Spidsen for hans Hær. Numa er paa sine Ønskers højeste Spidse og kan ikke holde Maade med sin Henrykkelse. Han er ved sin Elskedes Side, han er vis paa hendes Besiddelse. Denne Tanke betager ham paa eengang baade Mæle og Forstand. Numa kronet med Ære, Numa, Romulus' Yndling og Hærens Redder, skjelver endnu ved Hersilias Side. Han betragter hende og vover ikke et Ord: forgjeves har han erholdt hende, at han har fortjent hende, kan han ikke troe.

Den Romerske Hær havde alt sat over Liris, da en Coureer, bedækket med Støv, med lydeligt Skrig spørger efter Numa, og fremstiller sig for ham med et Ansigt, badet i Taarer. Urolig fritter Numa ham og frygter nogen sørgelig Hændelse maatte være truffet Tatius. Jeg kommer ikke fra Rom, siger Udsendingen ham, jeg kommer fra den hellige Skov og fra Ceres' Tempel. Den ærværdige Tullus har ikke kunnet udholde din Fraværelse: ikke udholde at du har glemt ham: han staaer paa Gravens Bredde, og udbeder sig den Gunst af dig, at see dig endnu engang før sin Henfart.

Ved denne Tale udstøder Numa et Skrig, svinger sig af Vognen, og, uden at give sig Tid, enten at sige Hersilia Farvel, eller tale med Romulus, griber han en Hest af sit Følge og flyver til Sabinien.

Sjette Bog.

Indhold af sjette Bog.

Tullus' Fryd da han seer Numa igjen. Heltens ømme og kjerlige Omhu for ham. Pontiferens vise Raad. Tullus dør. Numas Sorg og Savnet af Tullus. Han vil vende tilbage til Herstilia, vandrer igjennem et Land, denne Fyrstinde har ødelagt, og kommer, henrevet af Afsky, igjen til Rom. Romulus' Tale til sit Folk. Tatius' Svar. Herstilias og Numas Formæling nærmer sig. Tatius myrdes: Numa kommer ham til Hjelp og sværger ham at ville ægte hans Datter.

Sjette Bog.

Numa gav sin Ganger Sporerne og fulgte under Taarer Anios Løb: han forlod en tilbedet Elskerinde i det Øjeblik, han skulde vorde hendes Gemal: han gav Slip paa Sejerstogets Ære. Men det var ikke disse Offre, der fik hans Taarer til at rinde: det var Tullus' Fare, det var Anger over næsten at have glemt denne Olding, for kun at tænke paa Kjerlighed. Han frygtede de Bebrejdelser, han vilde faae derfor: han var end mere bange for ej at finde ham i Live. Ak! sagde han til sig selv, havde jeg ikke forladt ham, skulde jeg maaskee have forlænget hans Dage, jeg skulde i det mindste have lindret hans Onde: det havde været min Pligt at have baaret den Omhu for hans Alderdom, han havde viist imod mig som Barn. Jeg er en Utaknemmelig: denne Bebrejdelse vil forgifte mit Liv: Æren vil ikke kunne trøste mig. Ak! hvad sige den hele Verdens Lovtaler imod vort eget Hjertes Bebrejdelse!

Som

Som Numa saa talede, har han alt gjennemfaret de Carseoliske Sletter. Uden at spilde et Øieblik, lader han det yndige Tibur, Anios Vandfald, Eretums Skov efter sig, og begynder at sjne den hellige Lund og Templets Spidse. O hvilke bittersøde Følelser dette Syn opvækker hos ham! hvor hans Sjel er rørt da han seer sit Fødesteds Egne igjen! men en vigtigere Gjenstand drager ham bort: han flyver, kommer til Pontifexens Huus, søger ham, spørger om ham, og finder ham endelig paa sin Sygeseng, omringet af Præster og Fattige.

Ved dette Syn oplefter Numa et Skrig, kaster sig paa Knæe, griber Tullus' Haand, dækker den med Kys og med Taarer. Oldingen oplefter sine nedslagne Øielaage og seer Numa..... Strax synes en himmelsk Straale at udbrede sig over hans Pande, hans Øine faae Liv, hans Ansigt Farve: O min Søn, brød han ud, min elskede Søn, jeg seer dig igjen! Guderne have hørt min Bøn! kom og kast dig i mine Arme: kom hurtig: jeg frygter at døe af Glæde, før jeg har omarmet dig. Som han siger disse Ord, reiser han sig med Møie, og udstrækker mod

Numa

Numa sine skjelvende Hænder. Han tager fat paa ham, trykker ham til sit Bryst, og kan ikke tale et Ord til ham, ikke slippe ham af sin Barm: Ynglingen, der med Taarer væder sin Faders lange hvide Skjeg, svarer ham kun ved dybe Suk.

Den Rystelse, Tullus føler, udtømmer hans svage Kræfter. Han falder tilbage uden Bevægelse, næsten uden Liv, men holder Numa bestandig i Haanden. Man trænger sig sammen om den Gamle: hans Søns Stemme kalder ham tilbage til Livet: han aabner Øjnene, og næppe har han faaet sit Mæle igjen, før han byder, man skal lade ham ene med sin Søn. Nu omfavner han ham paa ny: jeg har da faaet dig igjen! udbryder han: Nu raade Guderne for mit Liv! nu overstære den grumme Norne Traaden! jeg har seet dig igjen, jeg dør fornøjet. Havde jeg flere Øjeblikke at nyde din Nærværelse i, da kunde jeg gjøre dig nogle Bebrejdelser: men de faae Timer, jeg har tilbage, ere næppe nok for min Kjerlighed. Om den og om dig alene lad os tale. Fortæl mig, min Søn, fortæl mig hvad du har gjort: Lykken har uden Tvivl fulgt dig; thi du har ikke haft nødig at betroe mig dine Lidelser.

delser. Underret mig om al dit Held: denne Efterretning vil opholde min flygtende Aand: eller i det mindste vil Døden være mig mere behagelig, naar de sidste Ord, der ryste mit Øre, ere Forsikkring om at jeg efterlader dig lykkelig.

Ak! min Fader, svarer Numa ham, al Lykke er borte for mig, ifald Guderne ikke forlænge dit Liv, ifald de ikke bøjes ved mine Taarer, ved min Anger, ved den Kummer, jeg føler over at have kunnet forlade dig, at have kunnet glemme min Fader, og .....

Du taler bestandig om mig, afbryder ham Oldingen, da du ene ligger mig paa Hjerte. Du har ikke glemt mig, siden du elsker mig, siden du bestandig har elsket mig. Jeg er fornøjet med dit Hjerte: vær ikke vanskeligere end din gamle Lærer. Tal til mig om min Søn, det er det min Sjel meest trænger til. Har du begaaet Fejl, da frygt ikke for at aabenbare mig dem: du kjender din Fader, du skal ikke finde ham strængest i det Øjeblik han vil forlade dig.

Som han siger disse Ord, rækker han Numa Haanden, og uagtet de bittre Smerter han føler, seer han paa ham med et smt Smiil. Numas

mas Rødme svinder efterhaanden, hans Træk faae deres Blidhed igjen, hans taareblændte Øjne vende sig mod Oldingen med Ynde og Tillid; saa oplefter den røde Rose, hvis Stilk en Stormvind har bøjet, sit vaade Hoved ved Solens første Straaler.

Derpaa fortæller Numa sin Ankomst til Rom, og Modtagelsen af Tatius, den brændende Kjerlighed, der fortærer ham, og alle de Foretagender denne Kjerlighed havde virket. I hans Beretning hersker den jevne Sandhed: Numa erkjender sin Brøde i at have afveget fra Pontifexens Formaninger og forladt Tatius, han søger ikke at dølge sine Fejl, snarere glemmer han sine Bedrifter.

Tullus hører paa ham og føler ikke sit Onde: hans Ømhed standser hans Taarer. Men han hæver Øjnene til Himlen, da han hører at Hersilia opflammer Numas Hjerte; grusomme Amor, brød han ud, der gjenkjender jeg grant dine Saar! du antænder denne retskafne unge Mand af Kjerlighed til hin ugudelige Konges Datter, der ved den grusomste Vold, tvang os til at træde i Forbund med sig: der brugte Gudernes Navn

for

for at lokke os i Snaren og styrte Sabinien i Skjendsel og Sorg! O elskede Søn, af hvilke Farer seer jeg dig omringet! du troer dig paa Lykkens Spidse, fordi Romulus har lovet dig sin Datter, og jeg falder Taarer over denne Formælings gruelige Følger: Næppe er du Romulus' Svigerson, for Sabinernes Kjerlighed er tabt: selv Tatius vil have dig mistænkt; maaskee vorder du hans Fiende. Thi smigre dig ikke bestandig at see den nærværende Forstaaelse imellem de to Konger vare ved: Hadet ulmer dybt i deres Hjerter: mindste Gnist, og det bryder ud i fuld Flamme: da vil du see dig nødt til at vælge imellem din Gemalindes Fader, og din Faders Fiende, hans Ven, imellem din retmæssige Konge, den retfærdigste, dydigste Mand, og en Roverkonge der aldrig har kjendt anden Ret end Magten, anden Dyd end Tapperhed, hvis første Daad var Brodermord, der ved Pompilius' Blod beseglede sit Forbund med Sabinerne . . . . . Du gyser! og det er dog Skilderiet af ham, som du vil kalde Fader. Udødelige Guder! afvender mine sørgelige Spaadomme, eller udrykker af dette uskyldige

dige Hjerte den forgiftige Pil der vil tilintetgjøre hans Dyd, Gudsfrygt og hellige Fædrelandskjerlighed.

Saa talede Oldingen, Numa slog Øjnene ned og vovede ikke at tale: blot Navnet Pompilius betog ham Mælet. Tullus ynkes over hans Kummer: han vil ikke alt for meget nedslaae ham ved sine strænge Betragtninger: han afbryder denne ubehagelige Samtale og udsætter til et andet Øjeblik de Sandheder, han endnu har at sige ham. Saa fordeler Æskulaps Lærling det voldsomme Lægemiddel, der skal helbrede hans svage Syge.

Fra dette Øjeblik paatager Numa sig ene at pleje Pontifexen. Dag og Nat, bestandig ved hans Side, uophørlig svævende imellem Haabet om at redde ham og Frygten for at tabe ham, vaager han over hvert Øjeblik, lider ved hver hans Smerte: den ømme Moder, der vaager ved sin Søns Dødseng, viser ikke mere Iver, mere Opmærksomhed, mere Taalmodighed end Numa. Tullus tager ingen Drik uden af sin Søns Haand: siger Tullus et Ord, saa er det bestandig hans Søn der svarer ham. Han beklager og opmuntrer

trer ham, holder sine Taarer tilbage for at smile ad ham, anstiller sig bestandig munter og haabende og er det ikke. Han spiller paa eengang ved hans Side Vennens, Sønnens og Slavens Rolle, og opfylder alle disses Pligter: Leos Overvinder fandt ej i sin Sejer saa sød en Fornøielse, saa rørende, som den han føler ved at tjene sin Velgjører.

Men i faa Dage tager Sygdommen til, Tullus sidste Time nærmer sig. Dette Øieblik har intet skrækkende for ham: den ærværdige Pontifex har bestandig levet, for at kunne døe. Hvert sit Livs Øieblik har han været rede at møde for den frygtelige Dommer: alle hans Dage vare hinanden lige, og det Øieblik, der skal gjøre en Ende paa hans Fidelser, er Begyndelsen til hans Belønning.

Han tænker kun paa Numa: han byder alle gaae ud uden ham, tager ham ved Haanden og trykker den i sin, og tiltaler ham saaledes: Min Søn, jeg døer. Din Omhyggelighed for mig har afbetalt meer end du var mig skyldig; det er Tullus der skylder dig Taknemmelighed: og det er ham behageligt, at bringe denne Følelse med i

Gra-

Graven. Men een Time og jeg behøver Numa ikke mere, snart vil maaskee Numa behøve Tullus. O min Søn, hvor denne Tanke gjør mig Døden smertelig! Din Kjerlighed til Hersilia fylder mine sidste Øjeblikke med Bitterhed og Skræk. Dit Hjerte har forvildet sig, tvivl ikke derom, drevet af Trang til at elske, er det antændt af den første Gjenstand, der har henrevet det: og har forvandlet et kort Rusens Øjeblik til en lang Vildfarelse.

Numa, til Verdens Held og til dens Uheld, gives der to Arter Kjerlighed. Den ene, den meest almindelige, maaskee den meest brændende, er den der fortærer dig. Dens Herredomme er grundet i Sandserne, den frembringes ved dem og leber ved dem: den boer ikke i vort Hjerte, i vore Arer flyder den: den hæver ej vor Sjel, den kuer den: den trænger ej til Højagtelse, kun Nydelse er dens Ønske. Denne lastværdige Kjerlighed har intet Fællesskab med vor Sjel: dom engang om den kan være Moderkilden til Lykkalighed. Nej min Søn, Guderne have kun givet den Magt over Mennesket for at ydmyge hans Hovmod.

Den

Den anden Kjerlighed, en himmelsk Gave, fødes af Højagtelse, lever ved den. Den er mindre Lidenskab end Dyd: den har ingen hæftige Henrykkelser: den kjender kun til de ømme Følelser. Den troner i Sjelen: den giver Varme uden at tære, lyser uden at brænde: den skaffer Sjelen den eneste Næring der er den egen, Attraae efter at opnaae alle Fuldkommenheder. Dens Glæder ere altid rene: selv dens Smerter have deres Behagelige. Midt iblant de tungeste Lidelser nyder den en blid Fred: og denne Fred ene er det der gjør lykkelig. Du vil erfare det, min Søn: du vil føle at Ære, Rigdomme, Vellyst, selv Bekommelse, aldrig kan opveje mod denne Fred, Skyldfrihed ene giver: og den alt nedbrydende Alderdom synes at forsøge dens Behagelighed.

Det er til dig, min Søn, at sige mig, hvilken af disse to Kjerlighedsarter den ligner, som du føler. O Numa, troe en Fader der elsker dig, der ved Livets Tab kun beklager Savnet af den Fornøjelse at vaage over din Lykke. Du finder den aldrig, denne Lykke, saalænge du ikke kan herske over dig selv, saalænge du ikke har et sindskrænket Herredømme over dine Lidenskaber.

Tænk

Tænk fremfor alting ikke, at vor Svaghed ej kan opnaae dette Herredømme. Undersøg dig selv, min Søn, og du vil altid finde en Dyd rede til at bekjempe den Last der vil forlede dig. Opflammer Skjønhed dine Sandser, Viisdom er der for at forsvare dig: matte alt for svære Arbejder dig, Modet holder dig op: opvækker Uretfærdighed din Afsky, din Kjerlighed til Orden undertvinger den: overvælder Ulykken dig, Taalmodighed kommer dig til Hjelp. Saaledes har i alle dine Sindsforfatninger Himlen forsynet dig med en Trøster eller med en Stytte. Drag da Fordeel af Skaberens Velgjerninger, og lad være at troe dig svag for at kunne forbeholde dig Ret til at falde.

Men jeg føler at Døden nærmer sig og min Stemme forlader mig. O min dyrebare Søn, jeg besværger dig, qvæl en uheldig Kjerlighed, der vil gjøre dig ulykkelig for evig. Jeg har kun et Ord tilbage at sige dig: du tilstaaer selv, at denne Lidenskab, der netop var i sin Fødsel, bragte dig til at glemme Tullus, hvo staaer dig inde for at den ikke vil faae dig til at glemme Dyden? Jeg har seet, at du elskede mig lige saameget som den!

Disse

Disse vare Tullus' sidste Ord. Han opgav strax Aanden i Numas Arme, mens han endnu talede til ham om sin Kjerlighed og helligede ham sit sidste Suk.

Hvor forudseet end dette Dødsfald var, havde det dog nær kostet Pompilius' Søn Livet. Man maatte rive ham fra Pontifexens Liig: man maatte have et vaaget Øje med ham i hans Fortvivlelse.

Numa, udmattet ved Nattevaagen, ved Smerte, sosmmende i Taarer, nægtende sig al Næring, vilde selv lægge sin Velgjørers Liig paa Baalet. Man saae ham træde frem i Spidsen for Præsterne og alle Sabiniens Indvaanere, bleeg, udtæret, hensynkende i Taarer, og belødt med denne saa elskede Byrde. Han sætter den paa Baalet, stirrer lang Tid ubevægelig derpaa, omfavner den tusinde Gange og kan ikke overtale sig til at forlade den.

O min Fader! udbrød han dybt sukkende, jeg seer dig da ikke meer igjen! denne Mund forsikkrer mig da ikke meer om din Kjerlighed! disse Øjne aabne sig ikke meer igjen for at betragte mig med Ømhed! I Guder, som alt havde bersvet

mig

mig dem jeg havde at takke for Livet, hvi to Gange lade mig prøve denne gyselige Ulykke? Ja, i Dag taber jeg atter Pompilius og min Moder og min Lærer og min Velgjører! al den Trøst, al den Stotte, Himlen giver Menneſket, alt er mig røvet i Tullus. Jorden er øde for mig: jeg finder Tullus der ikke mere! kommer, kommer til mig, I Fattige, I Ulykkelige, der og blive faderløſe: vor Ulykke gjør os til Brødre: kommer og kyſſer diſſe kolde og afſjelede Levninger af den gode Fader vi have tabt.

Ved diſſe Ord nærme alle de Fattige ſig, alle Sabinerne udſtøde Jammerſkrig. Man kan ikke længere ſkjelne et Ord, man hører kun uforſtaaelig Lyd og dybe Suk. De fordobbledes, da man ſaae Luen bølgende hæve ſig. Ved en uvilkaarlig Bevægelſe ſtyrter Numa frem for at tage Liget tilbage; men man holder ham derfra og i en Haſt har Ilden fortæret den forgængelige Levning af den retſkafneſte blant Mennesker. Dyb Tavshed træder nu i Jammerſkrigenes Sted. Sabinerne, Præſterne, Numa ſelv, betragte med formørket Øje denne Aſkehob, det eneſte der er tilovers

overs af ham de begræde: alle beskue med stum Smerte den ædle Mands Støv.

Imidlertid slykker man med Vin det, der er tilbage af Baalet: man sanker Tullus' Aske, gjemmer den i en Urne: og Numa henbærer den i den samme Hvælving, paa det samme Gravmæle, hvorpaa hans Moders Urne hviler. Værer foreenede, brød han ud, tilbedte Askehobe: værer det efter Døden, som de Sjele, der beboede eder, vare det i Livet. O at disse rene og lykkalige Sjele i Elysium kunde fryde sig om ikke ved deres Søns Dyder, dog i det mindste ved hans Kjerlighed og Ærefrygt. Derpaa afskærer han sine lange gule Haarlokker og helliger dem Tullus' henfarne Aand. Til Erebus offrer han ti sorte Faar: og dette Offer er Enden paa denne saa rørende Liigbegængelse.

Efter at have opfyldt disse sørgelige Pligter giver Numa sig paa Vejen til Hæren, og grunder paa Tullus' Formaninger; men forgjeves erkjender han Sandheden i hans Lærdomme, de Farer, han vil indvikle sig i, den Græmmelse han vil volde Tatius og sit Folk: forgjeves føler han en lønlig Sysen, ved at tænke paa, at han

skal

skal vorde dens Svigerson, der var Aarsag til hans Forældres Død: Hersilias Billed, Frygten at see hende i en Medbejlers Arme, alle Kjerligheds Henrykkelser, alle Skinsygens Qvaler, ene sig for at besejre hans Retskaffenhed og hans Fornuft. Numa sukker over sin Ulydighed imod Pontifexens sidste Lærdomme: grædende besværger han den henfarne Aand at tilgive ham hans Svaghed; thi efter Tyllus' Død troede Numa bestandig, at hans Skygge var et nærværende Vidne til alle hans Handlinger, til hans lønligste Tanker: og denne gavnrige Frygt var det der tilskyndte ham til saa mange Dyder.

Numa haabede at finde Hæren igjen ved Herniciernes Grændser, men han fik i Trebia at vide, at Romulus med Halvdelen af sine Tropper var gaaet løs paa Præneste for at overrumple den: medens Hersilia, med den anden Halvdeel, rykkede mod Herniciernes Konge. Det Afslag, denne Fyrste havde givet Romerne, da de paa Toget imod Marserne vilde drage igjennem hans Land, havde forekommet den uforsonlige Romulus, som en Forhaanelse. Han havde paalagt sin Datter at tage en grusom Hevn derfor og den blodtør-

stige Fyrstinde havde alt for vel lydt hans Befaling.

Numa, der troer at sjne Farer i Hersilias Tog, brænder af Længsel efter at være ved sin Elskedes Side, og rejser Dag og Nat for at naae hende des snarere. Hvor studser han, hvor føler han Kummer, da han sætter sin Fod i Hernicier-nes Land! Hersilia har betegnet sine Spor med Omstyrtning og Ødelæggelse. Hendes svage Fiender have flygtet for hende: Hersilia har forfulgt dem med Ild og Sverd. De paa Jorden samlede Ax ere nedtraadte af Hestenes Fødder: Træerne ere afhugne til Mands Højde, og deres adspredte Grene bevidne ved nogle faa Frugter deres forrige Frugtbarhed: de til Aske forvandlede Landsbyer ryge endnu af Branden. De, der ikke vare snare nok til at flye, ere blevne et Offer for Sverdet: Landboens afsjelede Legeme ligger ved Siden af hans sønderbrudte Plov: den plyndrede og myrdede Moder holder sit døde Barn ved sit Bryst: den dræbte Mand og Kone ligge hensirakte ved hinanden, og deres blodige stive Arme ere endnu slyngede i hinanden. Store Strømme af Blod tabe sig blant Askehobene: og hungrige

Høge

Høge, de eneste levende Skabninger paa disse øde Steder, trættes med lydelige Skrig om Hersilias afskyelige Forøringer.

Udødelige Guder! udbrød Numa: og det er hende, hvis Gemal jeg skal være! det er min Bryllupspragt! Hersilia! er det muligt at disse Afskyeligheder komme fra dig! Romulus havde befalet dem: men burde du, burde hans Datter paatage sig dem! Ak! hvor stor Ærefrygt man end skylder sin Fader, sin Konge, større er den man skylder sig selv, Menneskeheden: hyder en Konge Misgjerning, bør Død foretrækkes Lydighed. Og jeg der ilede at forsvare hende, jeg, der skøj at komme hende til Hjelp, jeg vandrer nu overalt paa hendes Offre! jeg træder paa en Jord, der er vaad af det Blod, hun har udgydet: Fordømmelige Krigens Ret, det er da det du tillader! det ere da Virkningerne af min Daad, det ere Følgerne af den Ære, hvorfor jeg har givet Slip paa alt! Ja, jeg har glemt Tullus, jeg har forladt Tatius, for at være i Selskab med Tigre, der have udøst saa meget Blod! Jeg var rasende, som de, i Kampen: og jeg ansaae mig for en Helt! o Tullus, tilgiv mig denne gruelige

Vild-

Vildfarelse: for evig være den forviist af min Sjel. Den sande Helt er den, der forsvarer sit angrebne Fødeland; men den Konge, den Kriger, der udgyder een, kun een Draabe Blod, som han kunde spare, han er intet meer end et vildt Dyr, som Menneskene rose, fordi de ikke kunne lægge ham i Kjeder.

Numa forlader dette Blodbad: han beslutter ej at følge Hersilias Spor, af Frygt for endnu at faae meer Aarsag til at rødme over sin Elskede: han kommer paa sin forrige Vej, gaaer ud af Herniciernes Land, og med et kummerfyldt Hjerte, undseelig ved at være Kriger, tager han Vejen til Rom.

Her havde den ganske Hær alt holdt sit Indtog. I det Øjeblik Numa ankom takkede just Romulus paa Kapitolium Guderne for alt det Onde, han havde anrettet blant Menneskene, og stræbte, for at adle sine Grusomheder, at blande Guderne med deri.

Numa forføjer sig til Kapitolet, hvor Tatius, hans Datter og Sabinerne vare. Han bestiger det: og saasnart den gode Konge øjner ham, iler han, saa hurtig hans Alder tillader

ham

ham det, og trykker Pompilius' Søn i sine Arme. Den Gamle fælder Glædestaarer over at see ham igjen: de forvandles snart til Sorgenstaarer, da han erfarer Tullus' Død. Det er Alderdommens Ulykke! udbrød han, man overlever alle dem, man elsker! Numa, jeg har kun min Datter og dig tilbage: I to skulle være Maalet for alle min Sjels Følelser, og jeg har i det mindste det lykksaliggjørende Haab at ende mine Dage før I.

Ved disse Ord tager han sin Datters Haand, lægger den i Numas, og trykker dem til sit Hjerte. Tatia rødmer, og hendes Haand skjelver, da den rører ved Numas: hun slaaer Øinene til Jorden og vover ikke at see paa Helten.

Men Helten søgte Herfilia: han finder hende ved Romulus' Side. Dette Syn giver hans Kjerlighed sin hele Styrke, sin hele Heftighed igjen, og nedbryder i et Øieblik Virkningen af Tullus' Formaninger. Numa skynder sig at gjengjelde den gode Kongesømme Kjertegn; river sig saa løs af hans Arme, hilser koldt hans Datter, og iler hen til Romulus.

Roms Konge omarmer ham, fremstiller ham for Folket og byder Taushed.

Romere, saa taler han, I have seet mit holde Sejerstog: det havde tilkommet Numa at triumfere i mit Sted: Numa skylder jeg Sejren: og til Erstatning giver jeg ham min Datter, som saa mange Konger forgjeves have bejlet til, der har forsmaaet saa mangen en Helt.

Ved disse Ord udbryde Romerne i Frydeskrig: Sabinerne iagttage en dyb Taushed. Tatius staaer ubevægelig, som Een der seer Lynet slaae ned ved sin Side: Tatia blegner, og nærmer sig til sin Fader. Hersilia bemærker det, og seer misfornøjet til hende. Numa bedækket med Rødme, kaster urolige Blik paa Tatia, paa Hersilia, paa Sabinerne og paa Tatius.

Uden at være vort farer Romulus fort: I Morgen holdes denne højtidelige Formæling ved dette Alter, der prunker med Byttet af Italien: jeg vil helligholde den med festlige Lege, der skulle vare i ti Dage.

Ved det Ord Lege see Sabinerne paa hinanden med rynket Pande, Tatius hæver Øjnene til Himlen, Numa slaaer sine til Jorden.

Romere,

Romere, bliver Romulus ved, efter at have opfyldt Erkjendtligheds Pligter, vil jeg atter beskjeftige mig med eders Fordele. Jeg har nu betvunget Auronces Land: men denne Udvidelse af eders Gebeet er eder kun til liden Gavn, saa længe I skilles derfra ved Volscierne. Der gives et Middel at gjøre det nyttigt for eder, dette Middel er at undertvinge Volscierne: om ti Dage rykker jeg imod dem. Romere, I ere fødte til Krigen: I kunne ikke vorde større, end ikke vedligeholde eders Storhed uden ved den. Fred vilde være det største Onde for eder: den vilde svække eders Mod, afkræfte eders uovervindelige Arme. Dem engang om den Fordeel, I altid vil have over andre Folkefærd, naar I, bestandig med Vaaben i Hænder, uophørlig øvende eder i den svære Krigskunst, engang angribe en Fiende forkjelet ved en lang Fred: om end, hvad der er en Umulighed, hans Mod var stort som eders, skulde han dog aldrig kunne maale Styrke eller Erfaring med eder. For disse svage Modstandere blive stridvante, ved at fægte mod eder, før de faae lært eder den skrækkelige Kunst af, som I vorde Mestere i, skulle de være slagne og betvungne. Ved saaledes at angribe

gribe alle Italiens Folkeslag, eet efter eet, ved at deele dem for des bedre at overvinde dem, ved at indgaae Forbund med de Svage, ved at nedtrykke dem, naar de have været eder til Tjeneste, skulle I inden kort Tid kunne erobre Verden, efter det Løfte Jupiter har givet Rom. Alle Veje til at opfylde Gudernes Villie ere tilladelige: og Sejren retfærdiggjør alle de Midler, der have skaffet den.

Romere, Krig være eders eneste Tanke, den være eders eneste Videnskab, eders eneste Syssel. Lader kun andre Folkefærd dyrke en utaknemmelig Jord, den de væde med deres Sveed: lad dem beskjeftige sig med at erhverve Skatte ved Handel, ved Vindskibelighed og alt hvad disse Afmagtens usle Opfindelser hedde: I skulle høste det Korn, de saae, I adsprede de Rigdomme, de sammenskrabe. De ere Jordens Børn, lad dem dyrke den: I ere Sønner af Guden Mars, eders eneste Kunst er at sejre. Romere, en evig Krig mod alt, hvad der vægrer sig ved at bære Aaget. Kloden er eders Arvedeel, alle de, der boe paa den, ere Ransmænd af eders Ejendomme: lader

aldrig

aldrig den ædle Bestræbelse fare, at tage tilbage hvad der hører eder til.

Saa taler Romulus, Hæren tilraaber Bifald, Folket murrer. Man hører i Forsamlingen en Lyd, lig Biernes Brummen, naar de i en Sværm flyve ud af Kuben, hvorfra man vil tage Honningen.

Tatius grunder et Øieblik, betragter Folket med rørte Øine, rejser sig af det Domsæde, hvorpaa han tronede ved Romulus' Side, hæver sit gyldne Scepter, og begjærer, man vil høre ham. Hans ærværdige Mine, hans hvide Haar, Godhed, Ynde, malet i hans Øine, indgyde en hellig Taushed. Urolig og forbauset seer Romulus vildt til ham: hans sorte Øienbryne nærme sig sammen: Vreden hviler alt paa hans Pande. Saaledes vilde i Gudernes Forsamling den frygtelige Jupiter see paa Saturnus, naar denne satte sig imod hans Beslutninger.

Konge, min Ligemand og Medregent, taler den gode Tatius, der er ikke en eneste Romer, som meer end jeg beundrer din Tapperhed, dine Krigstalenter og din Kjerlighed til Ære. Jeg fryder mig ligesaa meget som du selv ved dine Sejerstog:

tog: og jeg glæder mig over at erindre mig, at jeg paa mit Livs lange Bane ingen Helt har seet, som jeg torde sætte i Ligning med dig. Men det vakre Heltenavn er ikke nok for en Konge: der gives endnu et ædlere, et mere hædrende, og det er Fadernavnet. Betragt denne Deel af dine Undersaatter bedækkede med Panser og væbnede med Lanser; de ere uden Tvivl dine Børn og du behandler dem som dine Børn. Men kast et Øje paa denne Deel, ti Gange talrigere, klædt i ynkelige Pjalter, da de, istedet for at klæde sig, have maattet betale disse glimrende Pansere: de ere og dine Børn, og du behandler dem, som Fiender: du bersver dem deres Brod, deres Ægtefæller og deres Sønner: dine Laurbærkranse ere vædede med deres Taarer, og hver din Sejer er kjøbt med deres Formue og deres Blod. Romulus det er Tid du giver dem Aanderum: det er Tid at du tillader dem at leve, hvis Fædre ere døde for dig. Hold dog op med at lade Mennesker myrde, og hold fremfor alting op med at forezive, at det skeer for at opfylde Gudernes Beslutninger. Guderne maae nødvendig ønske Menneskenes Lykke: deres første Gave var Guld-

alderen

alderen: og da det forsamlede Olymp tilstod Minerva Sejren, var det fordi hun havde frembragt Oliventræet. Kun een af disse Guder, Saturnus, har herskет i Italien: erindre dig, hvordan han herskede: og beskyld ikke mere Guderne ved at sige at de byde Nederlag.

Du foregiver, at Romerne ikke kunne bestaae uden ved Krigen. Viis mig da et eeneste Folkefærd, der bestaaer ved dette afskyelige Middel: og sig mig, hvorved de Folkeslage udslettedes, der ere forsvundne af Jorden. Er det ved Krigen, det uheldige Theben vedligeholdt sin Storhed? det overvandt dog Argoliens syv Konger og Sejren foraarsagede dets Fald. Var det ved Krigen at dine Fædre, Trojanerne, haandhævede deres Magt i Asien? Krigen er Staternes Sygdom: de der trækkes med den, bukke som oftest omsider under. Konge, min Medregent, jeg besværger dig i det Folks Navn, hvis Blod saa hyppigt har rundet for dig, giv dette Blod Tid at vende igjen tilbage i de udtømmede Aarer. Ingen angriber os: dine Erobringer ere store nok: lad os nu sørge for at gjøre de Folk lykkelige, din Arm har underlagt. Ak! uagtet al min Aarvaa-

gen-

genhed, kan jeg dog ikke overkomme at faae enhver Forurettelse straffet, enhver Ulykkelig trøstet: Understøt mig i denne ædle Forretning. Lader os tilsammen gjennemrejse vore Stater, dem din Kjekhed alt har gjort saa store: og, naar vi faae afstørret alles Taarer, sat alle Nødlidende i Velstand, naar der ingen Ulykkelig mere gives i vort Rige, da maa du gjerne drage ud, for at udvide dets Grændser.

Han taler, og Romulus fnss af Harme: hele Folket opløftede et Skrig, Hæren selv var rørt. Romulus belaver sig paa Svar: og man kan domme af hans Mine, at han ej vil tilstaae Fred. Men med eet trænger Folket sig hobevis sammen om ham og lader ham ikke komme til Orde. Koner, Oldinger, Børn, alle ere paa Knæe, alle strække Armene imod ham og raabe: Fred! Fred! Guders Søn, giv os Fred! vi udbede os Naade; tag vore Ejendomme om du vil, men forund os Freden.

O mine Børn! tiltaler Tatius dem, svømmende i Taarer og uden for sig selv: I faae den, jeg lover eder den. Jeg har bedet Romulus om den i Kjerligheds og Venskabs Navn, jeg fordrer

den

den nu som hans Medregent, som hans Ligemand i Magt og Værdighed. Afslaaer han mig den, I Romere, saa vil jeg, i Spidsen for eder vil jeg lejre mig ved Roms Porte: der ville vi oppebie ham og hans Hær, vi ville kaste os paa Jorden og see om disse Barbarer have Hjerte til at træde deres Konge, deres Mødre og deres Børn under Fødder.

Ved disse Ord raaber den hele Hær: Nej aldrig, Nej aldrig. Hver Soldat kaster sine Vaaben; hver Soldat blander sig med Folket, falder paa Knæ, omfavner sin Moder, sit Barn, og istemmer med dem: Fred.

Den frygtelige Romulus, første Gang i sit Liv tvunget til at give efter, dølger sin Harme, forunder Stilstand med en vild Mine og trækker sig hurtig tilbage i sit Pallads. Han var bestandig ledsaget af sin Livvagt, Celeres kaldte, som han havde oprettet for altid at være om ham.

Næppe har han forladt Forsamlingen, før han gav den Vrede Luft, der laae ham paa Hjerte, udbrød i Forbandelser over Tatius og lod i sin Heftighed disse ubetænksomme Ord falde, der voldte saa mange Ulykker: hvorlænge skal da denne

kjed-

Hedsommelige Gamling lægge Hindringer i Vejen for min Ære? Saa har jeg da ingen Ven, der kan befrie mig for ham? disse afskyelige Ord hørte Celeres alt for vel.

Hersilia havde fulgt Romulus, men Numa havde ikke vovet at følge Hersilia. Lænende sig til en Pille, med nedslagne Øjne, grundende, sammenlignende ved sig selv Tatius' Dyder med den Mands Grumhed, der skulde vorde hans Fader, stod han som begravet i dybe Tanker. Tatius nærmer sig ham; rækker ham Haanden og tiltaler ham saaledes: Svigerson af Romulus, vil du og føre Krig imod mig?

Ved disse Ord udvælde Numas Taarer: han omfavner den gode Konges Knæ: O min Fader, brød han ud, jeg tør ikke see dig i Øjnene: tilgiv . . . . .

Jeg tilgiver dig alt, faldt Oldingen ham i Talen, saafremt du lover at elske mig bestandig. Du har bestemt din Skjebne selv, uden at sige mig det: du har indgaaet en Forbindelse, der er vore Sabiner kun lidet glædelig: jeg tvivler om, at du har taget den gamle Tullus til Raads: gjør den dig lykkelig, nu saa bør vi alle bifalde den.

Numa

Numa, jeg vilde være din Fader: det blev Romulus' Lod, at nyde denne Lykke: jeg kan ikke skjule for dig, at jeg misunder ham den. Ak! opfylder han ikke som han bør sine ømme Pligter, sætter hans Hjerte ikke Priis nok paa et Navn, der havde været mig saa sødt, Numa, saa staaer min Faderbarm dig altid aaben: og Tatius vil skylde dig Erkjendtlighed, om du vælger ham til din Trøster.

Som han har sagt disse Ord, gaaer han bort og efterlader Numa maalløs fuld af Uro, Anger og Kjerlighed.

I denne Bevægelse haaber Numa at finde Ro ved Hersilias Side: han iler til Romulus' Palads og seer Tilberedelserne til sin Formæling. Ved dette Syn føler han en glad Henrykkelse: men denne Glæde er ej reen: den er blandet med en Følelse af Frygt. Han taler med sin Elskede, han hører af hendes Mund den Tilstaaelse, at han er elsket af hende; men den henrivende Fryd, denne Tilstaaelse skaffer ham, kan ikke fortrænge af hans Hjerte en lønlig Gysen, der isner det. Han betragter Hersilia, Kjerlighed læser han i hendes Øine, men han kan ikke finde Beroligelse deri. Numa føler Bekymring og Marter: gjentager

hundrede Gange for sig selv, at næste Dag er hans Lykkes Dag: en Stemme lyder fra det Inderste af hans Hjerte, og tilraaber ham, at Lykken er langt fra ham. Denne Stemme gjør ham Bebrejdelser: Numa søger forgjeves at forsikkre sig om, de ej ere fortjente: hans Hjerte gjendriver altid Fornuftens Grunde.

Nedbøjet af Bekymring, isnende af Frygt, fortæret af Kjerlighed, vender han endelig sine Skridt mod Egerias Skov, hvor han første Gang traf hende, hvis Gemal han skal vorde. Han vil igjen see disse Steder, der ere hans Sjel saa dyrebare: han gjenkalder sig hin hemmelighedsfulde Drøm, han der havde: han haaber at, naar han anraaber Minerva i hendes Tempel, denne Gudinde da vil skjenke ham den Rolighed, han føler saa megen Trang til. Han gaaer: Solen var ved at dale. Næppe er Numa ved Indgangen til Lunden, før han hører Klageskrig; han troer at kiende den døende Stemme og med Sværdet i Haanden iler han efter de jamrende Toner .... Hvad seer han! Tatius døende under fire Morderes Dolke. Numa udstøder et Skrig, og nedsabler to af disse Nedrige: de andre tage forfærdede Flugten. Men Tatius har faaet Stødene,

hans

hans Blod rinder strømmevis: den ulykkelige Olding har kun eet Øjeblik at leve i. Numa omarmer ham under Jammerskrig, undersøger hans Saar, sønderriver sine Klæder, stiller Bloder, understytter den gode Konge, rejser ham op og vil bære ham til Rom.

Hold inde, min Søn, siger Tatius: din Omhu er forgjeves. Jeg føler, min Død er nær: og jeg takker Guderne, fordi de lade mig drage mit sidste Suk i dine Arme. Numa, jeg dør for Romulus' Haand. Jeg kjendte Morderne: de høre til Livvagten: og da de stødte mig Dolken i Brystet, sagde de, at det var den Freds Førstegrøde, jeg havde skaffet Romerne. Din Kjerlighed til Hersilia, din Forbindelse med min Morder, forbyde dig at hevne min Død; men jeg venter af dig en mig kjerere Gunst. Jeg efterlader mig en Datter, Numa: og denne Ulykkelige har ingen Fader, ingen Stytte mere, uden dig allene. Hendes høje Byrd, hendes Ret til Sabiniens Throne, vil gjøre hende til en Forbryder i Romulus' Øjne: tager du hende ikke i Forsvar, saa er Døden hende vis. Sverg mig da, o min elskede Søn, at vaage over min Datters Liv, at være hendes Beskytter, hendes Tilflugt, at være hende i Broders Sted. Ak! jeg

hav-

havde haabet, hun skulde have kaldt dig med et andet Navn: fra det første Øjeblik jeg saae dig, havde jeg lagt den Plan at give dig Tatia, at sætte dig paa min Throne og at blive graa blant eder uden anden Værdighed end den at være eders Fader. Søde, alt for snart svundne Drøm, der vilde gjøre mig rolig i min Dødstime, ifald den endnu skuffede mig. Ak! afslaae i det mindste ikke min Begjering: ynkes over en døende Olding, der var din Frænde, din Ven, Tullus' og din Faders Ven. Numa, jeg omfavner dine Knæe: vær min Datters Beskytter! lov mig at værne om hendes Dage, at vaage .....

Jeg sværger, afbrød ham Numa med Taarer, og kræver min Moders og Tullus' Aand til Vidne paa min Eed: jeg sværger at fuldføre din første Villie, at vorde Tatias Gemal, at leve og døe for hende, at dele alle hendes Farer og evig at afskye din Morders Slægt.

Jeg vidste det forud! svarer Tatius ham henrykt af Glæde: omfavn mig retskafne unge Mand! jeg stoler paa din Redelighed: jeg døer tilfreds.

Saa taler han, omfavner Numa og opgiver Aanden. Numa nedsegner over hans Liig.